

Biserica Vatra Satului din Berevoești

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

DUMITRESCU, ANDREI

Biserica Vatra Satului din Berevoești / Andrei Dumitrescu ; ed.: pr. lect. dr. Radu Tascovici ;
apare cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Părinte Calinic, Arhiepiscop al Argeșului și Muscelului. - Curtea
de Argeș : Editura Arhiepiscopiei Argeșului și Muscelului, 2015

Bibliogr.

ISBN 978-606-8181-46-2

I. Tascovici, Radu (ed.)

II. Calinic, Arhiepiscopul Argeșului și Muscelului

726.54(498 Berevoești)

Editor: Preot Lect. Dr. Radu Tascovici

Proiect implementat de Mănăstirea Aninoasa,

Grafică și prelucrare imagine Mănăstirea Aninoasa

Fotografii: Alin Țintea, Mănăstirea Aninoasa

Corectură: Lect. Univ. Dr. Florentina Bucuroiu

Biserica Vatra Satului din Berevoești

Lucrarea apare cu binecuvântarea
Înaltpreasfințitului Părinte
CALINIC
Arhiepiscop al Argeșului și Muscelului

Editura Arhiepiscopiei
Argeșului și Muscelului

2015

Cuprins

Argument.....	7
Predoslovie.....	11

Comuna Berevoești

Topografie și toponimie.....	15
Organizare administrativă.....	19
Ateștare și referințe istorice.....	23
Lăcașuri de cult, monumente, vestigii.....	55
Rememorarea câtorva berevoeșteni.....	67

Biserica Vatra Satului

Ctitorii de ieri și de azi.....	77
Vlahul Verivoi din Larissa.....	77
Ardelenii descălecători pe muscelele Argeșului.....	82
Vătafi Herii și Hera Berevoescu.....	88
Andrei Dumitrescu, berevoeșteanul cu suflet mare.....	115
Istoria lăcașului.....	123
Pictura și arhitectura.....	139

Concluzii.....	155
Listă de abrevieri.....	157
Note.....	157
Bibliografie.....	160

Argument

Ne bucurăm sincer că avem ocazia de a sfinți pentru a doua oară, după a treia rectitorire, Biserica *Vatra Satului* din Berevoești. Vedem acum că binecuvântarea pe care i-am dat-o râvnitorului Andrei Dumitrescu, descendent al celor dintâi ctitori ai acestui lăcaș, vătafi Herii și Hera Berevoescu, a dat roade. Atât biserica în sine, dar și cimitirul și incinta, au fost renovate și restaurate, vechiul edificiu, monument istoric, fiind scăpat de distrugere.

Spiritul gospodăresc și hărnicia ardelenescă se fac simțite, parcă trecute din generație în generație, de la înaintașii săi veniți de peste munți și încetățenite în viața, în modul de a gândi și de a acționa al lui Andrei Dumitrescu.

Documentele vechi arată că pe vremea lui Horia, a lui Cloșca și a lui Crișan, pe când greutățile se înteteau și iobagii, majoritar români, erau persecutați cu asprime, luându-li-se, la nivel legislativ, dreptul de a liturghisi și de a trăi în spirit ortodox, mulți transilvăneni au trecut în celelalte două Țări Române, în provinciile de dincolo de Carpați, *descălecând* în aceste ținuturi. Ei nu urmăreau altceva, decât să-și păstreze integritatea de neam, să se poată ruga liberi Preasfintei Treimi și Maicii Domnului, să-și poată ocroti obiceiurile și tradițiile, pe care să le transmită urmașilor, peste vreme.

Unii dintre ei, venind din Făgăraș, au adus cu sine pe muscelele argeșene atât numele locului lor de origine, *Berivoi*, cât și preocupările pastorale și argrare moștenite din moși-

strămoși. Au străbătut munții pe drumul oilor, pe poteci strâmte, prin goluri alpine sau prin pajiști cu iarbă deasă, privind adesea cu durere înapoi. Aveau sentimentul că pleacă de acasă și că merg tot înspre acasă...

Au pornit spre o nouă viață, reiterând-o pe cea veche, atât de dragă sufletului lor și care le era interzisă de pe acum în Ardeal. Și-au întemeiat gospodării, au construit biserici și școli, neuitând nicio clipă cât valorează libertatea de a fi român, în țara ta, iar nu un *tolerat* al celor care s-au înstăpânit cu forța pe *plaiul mioritic*.

Și iată că la cinci secole de la aceste evenimente, nu au fost dați uitării și sângele lor mai curge în vinele urmașilor. Crezul lor mai vibrează încă în inimile berevoeștenilor. Lucrarea de renovare a bisericii zidite pe infrastructura edificiului ctitorit de către făgărășenii fugari de peste munți din vremurile cele de demult este secundată de realizarea acestui volum, care prezintă un studiu monografic sintetic, dar care tratează cu seriozitate, în mod științific, problemele esențiale cu privire la istoria comunei în general și a bisericii căreia îi este dedicat în particular.

Atare lucrări sunt extrem de necesare, pentru a ne ajuta în demersul anevoios al cunoașterii de sine, ca trăitori ai Ortodoxiei și ca români. Rememorând istoria edificiului și a comunității credincioșilor trăitori la Berevoești, punctând fapte și descriind edificii mai vechi sau mai noi, a rezultat un soi de poveste... O poveste care a prins contur prin punerea laolaltă a câtorva documente arhivate, a spuselor mai multor povestitori, unii încă în viață, aici, pe pământ; alții plecați în Țara de peste Veac, în Împărăția Luminii Necreate. Toate acestea, scoase din negura vremii și puse înaintea cititorilor de către autor, ne fac să ne pătrundem de un imens dor după cunoașterea istoriei neamului, după simplitatea și după trăirea în duhul Ortodoxiei, de odinioară. Dor pe care nădăjduim să și-l ostoiască tot mai mulți berevoeșteni, argeșeni și români, prin primirea harului mântuitor al Duhului Sfânt.

A handwritten signature in black ink, reading "Calinic Argeș". The signature is written in a cursive, flowing style with a long horizontal line extending from the end of the name.

Predoslovie

Gândul care ne animă și ne-a animat pe tot parcursul derulării lucrărilor de restaurare a bisericii din Vatra Satului și pe durata realizării prezentei lucrări, a fost acela de a păstra amintirea strămoșilor noștri. Un dor nestăvilat după cunoașterea originilor, după cinstirea memoriei înaintașilor, ne-a pus stăpânire pe suflet. Am pornit la drum sub acoperământul Maicii Domnului, ocrotitoarea lăcașului de închinare ctitorit de către străbunii veniți de peste munți, din Ardeal și astfel am izbutit să ducem la bun sfârșit lucrarea începută acum aproximativ doi ani.

În ce privește acest studiu monografic, am vrea să mulțumim câtorva persoane, care ne-au fost alături, fie faptic, ajutându-ne la redactarea anumitor pasaje, fie prin opera lăsată, post mortem, despre comuna Berevoești și biserica din centrul acesteia. Mai întâi, binecuvântarea pe care am primit-o cu ani în urmă de la Arhiepiscopul iubitor al frumuseții lumii văzute, bucuros întru cele ale scrisului și cititului, care știe a urca dintr-ale lumii, pășind prin veșnicia de zi cu zi, spre a-și umple traista cu stele, într-o plimbare nocturnă pe cerul de la Argeș, de unde Îi scrie o epistolă lui Dumnezeu Însuși, ne-a fost îndemn și călăuză pe cale. Totodată, încurajarea și suportul duhovnicului nostru, Protosinghelul Clement Păunescu, Starețul Mănăstirii Slănic, ne-au vegheat poteca spre luminișul definitivării acestei cărți.

Lucrarea *Monografia Comunei Berevoești, Muscel*, semnată de Ion C. Hera Bucur, acum plecat la Domnul, ne-a furnizat un bogat material documentar, ca și cea a lui Vasile V. Caramelia, intitulată *Satul Berivoești (Muscel), Obștea Moșnenilor*. Folosind o parte dintre documentele citate, adăugând altele noi, cercetate în arhive, s-a încercat ridicarea unui edificiu pentru care, în loc de cărămizi, am folosit cuvintele.

Vechile documente, curățate de colbul anilor, alături de mărturiile bătrânilor și de propriile amintiri au fost bibliografia consultată. Am reușit să redăm, astfel, dimensiunile economice, culturale și

Ing. Ion Brevevoescu

*Titi Napoleon
Berevoescu*

spirituale ale acestui străvechi colț de țară, istoria sa milenară, bogată în evenimente, noblețea și caracterul oamenilor, spiritul lor de dăruire, dragostea de țară, precum și realizările de azi, care au schimbat nu numai înfățișarea locurilor, ci și destinele multor generații care au trăit în Berevoești. Sinteză a studiilor preexistente, completat cu date noi, volumul de față are în centru istoria bisericii Vatra Satului, fără însă a trece cu vederea datele generale, prezentate pe scurt, cu privire la topografie și toponimie, organizare administrativă și realizări ale sătenilor din Berevoești.

Se împlinește acum, prin lansarea acestei cărți, un gând la care ne-a fost părtaș și Titi Napoleon Berevoescu, trecut la Domnul, un ideal spre care am tânjit împreună cu Inginerul Ion Berevoescu. Acesta din urmă este cel care ne-a ajutat la conceperea arborelui genealogic al ctitorilor bisericii invocate. Arbore genealogic întocmit scriptic de către Alin Țintea, unul dintre oamenii care ne-au fost alături în toate peregrinările pe urma străbunilor și care ne-a încurajat și ajutat la sistematizarea materialelor necesare pentru realizarea monografiei.

Consemnarea celor trecute ni s-a părut esențială pentru a redeștepta în inimile contemporanilor și ale urmașilor, poate mai ales ale urmașilor, nostalgia simplității de odinioară. Am dorit să reamintim acelor care au uitat și acelor care nu au știut niciodată, ce va să zică spiritul neamului românesc, cum erau berevoeștenii de odinioară, buncii și străbuncii noștri, de unde vin ei și care le erau idealurile.

Nădărdum că sămânța aruncată în inimile cititorilor va da rod însutit și înmiit, nădărdum că monografia editată la acest sfârșit de brumar 2015 va fi un reper peste vreme, pentru toți aceia care vor veni...

Comuna Berevoești

Topografie și toponimie

„Din punct de vedere geografic, comuna Berevoești este situată în Depresiunea Getică, la bordura Carpaților Meridionali, în zona intracolinară a celor șapte muscele, aflate între râurile Dâmbovița și Argeș. Muscelele reprezintă astăzi, în urma unor îndelungate transformări, masive deluroase, despărțite prin mici depresiuni în care se găsesc sate vechi cu întinse livezi de pomi fructiferi, cu fânețe și mici ogoare ca Bughea, Godeni, Slănic, Domnești ș.a.. Într-unul din aceste culoare, se află satele comunei Berevoești, situate, în principal, pe valea râului Bratia, dominată la est și vest de dealuri care o separă de văile Bughea și Slănic.”¹

Berevoeștiul are ca vecini următoarele comune: la nord-vest, Nucșoara și Slănic, la nord-est, Albeștii de Muscel, la sud-vest, Aninoasa, la sud-est Godeni și la est, Bughea de Jos. „În cuprinsul acestor limite teritoriale, relieful comunei este dispus în trepte constituite de zona montană, culmea subcarpatică a dealurilor înalte, depresiunea intracolinară și zona deluroasă de tranziție, având o desfășurare de altitudini între 1750 m (munții Jupâneasa și Șețu) și 425 m (lunca Măneștilor).”²

Dintre dealurile din Comuna Berevoești, amintim câteva: Voimiru, Bătaia, Hobăi, Popu, Groapa, Huica, Fața Câmpului, Fața Frumoasă, Malul Viei, Erja, Drăgana, Dogaru, Aișoara, Piscul lui Matei, Baba, Bândea, Plopișel sau Dealul Crucii. Alături de acestea, în zonă mai există lunci³ și terase cum ar fi cele ale Râului Bratia, care are ca afluenți Brătioara, în zona montană a Iezerului, de unde izvorăște; Râușorul și Năvrupul chiar în Berevoești.

Cele trei râuri au văi împădurite, fiind înconjurate de izlazuri și terenuri arabile, cum ar fi: Năvrapul, Piperu, Oboarele Mari și Mici, Piscu Oancii, Filipu, Valea Tinelor și Mereșu.

Râul Năvrapul are câteva văi și pârauri: Valea Popii, pâraul Gropilor, valea Mereșului, valea Oboarelor, valea Stânii, valea Mlăcii și valea Tinei, iar Bratia: pâraiele și văile Streminoasa, Podișoare, Vacii, Rudarilor, Zghiburoasa, văile lui Vlad, Vasâi (Băjescului), Catii și Drăgana, precum și văile Runcului, Lacului, Hanul lui Mutu, Morii, Ciungetului, Turnului, Bărbulesei, Albului, Bisericii, Pătrulesei (Dogarului), Valea Satului și pâraul Bătăii, alcătuit din Valea Podului, pâraiele Plopului și Gropii.⁴

Din satul Berevoi, din ținutul Făgărașului au venit peste munți în secolul al XV-lea ardelenii prizoniți atât politic, dar mai ales religios de către unguri. Ei au descălecat pe aceste meleaguri, fondând satul *Berivoești*, denumit astfel în amintirea locului lor de baștină.

De-a lungul timpului, arătându-se viteji la oaste, harnici și buni gospodari, au fost dăruiți cu doi munți, Berivoescu Mare și Berivoescu Mic, cu drept de târg și vad de moară, primind rangul de moșneni, recunoscut de către domnitorul din acea vreme și întărit prin hrisov. Valea Satului, cu ulițe numeroase și aglomerate, având nume sugestive, ca Ulița Chițarilor, a Petreștilor, a Poșircarilor și a Adameștilor, udată de mai mult de 20 de pâraie, de la râpa Ciocanului (Șoimului), până la vărsarea în Bratia, este tocmai locul unde și-au așezat aceștia primele gospodării, acolo unde va avea mai târziu conacul vorniceasa Chiajna, unde se va sfinți loc de temelie pentru schitului Bâdea încă și mai târziu și unde avea să vadă lumina zilei scriitorul Mihai Tican Rumano.

Câteva nume de localități s-au format cu sufixe cum ar fi *-ești* pentru derivarea numelor de sate care au la origine nume de persoană. Printre acestea, este și satul *Berivoești* de la *Berivoi* (din comuna Recea, județul Brașov).

Prin adăugarea determinativelor *ungureni* și *streini* s-au format cele mai multe nume de sate cu populație transcarpatică: *Albești-Ungureni*, *Bădeni-Ungureni*, *Berevoești-Ungureni*, *Boteni-Ungureni*, *Căpățâneni-Ungureni*, *Cepari-Ungureni*, *Costești-Ungureni*, *Marina-Ungureni*, *Oești-Ungureni*, *Slănic-Ungureni*, *Șuici-Ungureni*, *Ungureni (Bârsești)*, *Ungureni* (comuna *Brăduleț*), *Cerburenii-Ungureni*⁵ (comuna *Valea Iașului*), *Streini-Ungureni*, *Valea Danului-Ungureni* și *Voineștii de Jos-Streini (Voinești)*. Aceste denumiri sunt menționate în documente din secolele al XVIII-lea – al XIX-lea. Treptat, însă, numărul lor a scăzut reducându-se în prezent la denumirile oficiale: *Albești-Ungureni*, *Căpățâneni-Ungureni*, *Cepari-Ungureni*, *Ungureni (Brăduleț)*, *Ungureni (Valea Iașului)* la care se adaugă *Berevoești-Ungureni* și *Oești-Ungureni*, încă vii în comunicarea orală.

Ion C. Hera Bucur vede în toponime ca: Piscul lui Negru Vodă, Piscul, Râpile și Valea Turnului, Valea Târgului, Voimiru, Bătaia, Drumul Arvaților (care pleca din Râușor și urcă până la izvoarele Stanicului, lângă gura Văii Strâmbii; funcționabil până în sec. al XVIII-lea, ca drum de căruță), Malul Viei, un reper indubitabil al vechimii satelor berevoeștene, apropiate ca dată de fondare de momentul întemeierii Țării Românești.

El explică faptul că: „Ne referim la toponime ca argument al vechimii satelor, întrucât forma lingvistică a acestora se cristalizează în decursul unor foarte lungi perioade de timp, iar densitatea lor ridicată, exprimată în număr de denumiri pe kilometru pătrat de teritoriu, demonstrează că oamenii, pentru a se orienta în spațiu au simțit nevoia practică de a da nume și celui mai neînsemnat loc unde-și desfășurau viața: orice ridicătură de pământ sau groapă, poiană, pâlci de copaci, pădure, firicel de apă ș.a. [...] În cadrul toponimelor, o poziție aparte o au cele care desemnează drumuri, hățașe, cărări și poteci; existența acestora s-a impus încă

din vechime, o dată cu aşezarea primilor oameni, înlesnind comunicarea, într-ajutorarea şi relaţiile dintre ei.”⁶

Aceste câteva repere sintetice şi totodată reprezentative pentru comuna Berevoeşti ne aduc înaintea date care vor fi tratate mai *in extenso*, particularizat, în alte subcapitole ale prezentei lucrări.

Organizare administrativă

Comuna Berevoești, cuprinsă în județul istoric Muscel, în județul Argeș de astăzi, are în componența sa, următoarele sate: Berevoești, Bratia, Gămăcești și Oțelul, având o suprafață de 101,8 km² și un număr de 3.472 locuitori, conform recensământului din anul 2008. Comuna a fost atestată încă din Evul Mediu prin câteva dintre părțile ei componente de atunci: Cerășani, atestat la 1475; Berivoești la 1506; Copăceni la 1526 și Năpârteni la 1532.

În trecut, satul Berevoești de astăzi cuprindea alte trei sate mai mici, Berevoiești-Pământeni (alcătuit, la rândul-i, din două subdiviziuni, Cătunul de Jos sau Vatra Satului și Cătunul de Sus sau Valea Satului), Berevoești-Ungureni și Mănești, ale căror denumiri se mai păstrează încă printe săteni. Cercetările efectuate de niște sociologi între anii între 1964 și 1984 în zona Comunei Berevoești au dus la diferențierea a „7 nuclee sătești vechi și un cartier mai nou denumit *orașelul minier*, formate toate în împrejurări istorice date și locuite, după caz, de urmași ai foștilor moșneni, clăcași, căminari, ungureni, împrăprietăriți, rudari și admigranți (locuitori veniți în localitate din alte părți).”⁷

Cartierul minier fusese fondat în anul 1950, pentru găzduirea familiilor de mineri care lucrau în zonă, putând avea „circa 40 familii cu 140 de suflete, locuind în case tip, fără curți și tradiționalele construcții anexe (acareturi), nelipsite din satele clasice. Cu trecerea timpului, acesta tinde a se contopi cu satul Mănești, prin extinderea ultimului spre sud.”⁸

De-a stânga Bratiei, lipit de Cartierul minier, se afla Satul Mănești, populat de familiile foștilor clăcași și căminași de pe moșia mănăstirii Câmpulung, care au fost împrăștiți prin prevederile reformei din 1864. Acesta era vecin cu Satul Berevoești Pământeni, al moșnenilor megieși și al boierilor de odinioară, cu centrul în Vatra Satului, locul așezării primilor ardeleni veniți aici din Țara Făgărașului, unde se găsesc vestigiile și infrastructura fostului schit Bâdea. Acesta a fost hotărnicit la 1754 de 24 de boieri, după porunca domnitorului Constantin Mihai Cehan Racoviță.⁹

În continuare, se întinde satul Bratia, sau Groși, „situat mai sus de confluenta Bratiei cu Râușorul și Năvrapul, la o distanță de circa 6 km de centrul comunei. Cu o populație formată, inițial, din muncitori forestieri, satul prezintă aspectul unei așezări de munte cu locuințe dispersate, lipsite de condiții favorabile de perspectivă, atât din punctul de vedere al ocupării forței de muncă, cât și din acela al asigurării suprafețelor de construit.”¹⁰

De-a dreapta a râului Bratiei, satul *Ungureni*, are ca strămoși ai locuitorilor de astăzi transilvăneni descălecați din Făgăraș în sec. al XVIII-lea, stabiliți pe coastele și povârnișurile din zonă. Începând cu acesta este Satul Gămăcești, denumit în trecut Plăiașul,¹¹ deoarece dintre localnicii de aici erau aleși plăieșii, adică aceia care păzeau trecătorile spre Ardeal. Aici s-au aciuat foști clăcași, ungureni, dar și mulți țigani rudari, pe care îi putem vedea și în zilele noastre.

Satul *Oțelu este așezat* între râul Bratia și Valea Satului, având ca locuitori ardeleni veniți de peste munți și foști căminași pe moșia boierilor Golești. În trecut, sătenii din zonă mergeau spre Câmpulung pe jos, traversând văile și mușcelele pe *Drumul Orașului*, care pleca din Nucșoara, de la Sboghițești, trecea pe lângă *Valea Orașului*, afluent al Râului Doamnei, ajungea în Berevoești și mergea pe o culme pe care a existat și un sat numit Colcotiva, poziționat pe *Plaiul Bisericii*. Mai apoi se continua pe lângă *Valea Târgului*, trecea în Bughea de Jos și ajungea la Câmpulung.

Poiana Colcotiva, udată de pârâul omonim, care se varsă în Râușor, a adăpostit, deci, un sat. „Despre el mai vorbesc, astăzi, doar tulpinile unor meri bătrâni, zarzări și sălcii, care se încăpățânează să rămână încă în picioare, la sute de ani după dispariția oamenilor și a adăposturilor acestora, ce le-au fost cândva vecini. Există, de asemenea, fragmente de cruci din cimitirul aflat la nord-vest de casa de vânătoare Râușor, dezafectată în anii 1965-1970, când s-a amenajat rezervația de urși, urmele unei biserițe situate în stânga aleii de intrare la această casă, toponimele Valea și Plaiul Bisericii, mențiuni despre sat în lucrări de specialitate și amintiri ale oamenilor în vârstă de prin partea locului, în primul rând ale celor de la Gura Năvrapulului și din Râușor. Din numeroasele discuții și recunoașteri, făcute la fața locului cu acești localnici în vârstă, a rezultat că așezarea prezenta un nucleu concentrat de gospodărie în Poiana Colcotiva și, în aval de aceasta, case răzlețe pe lângă pârâul Porancea. Numai astfel se explică faptul că biserica și cimitirul nu s-au aflat în Colcotiva, ci mai jos, cu aproximativ 1 km, unde se situa centrul de greutate al micului sat. Casele, compuse dintr-o singură odaie, erau construite din bârne îmbinate prin cuie de lemn și etanșate cu pământ aplicat direct pe bârne, fără grătăreală.”¹²

Am încercat să prezentăm în câteva paragrafe, organizarea administrativ-teritorială a Comunei Berevoești, punctând, pe lângă datele referitoare la situația actuală și câteva repere ale vechilor așezări și orânduiri din trecut, pentru o mai bună înțelegere, de ansamblu, a problemei.

Atestare și referințe istorice

Este greu să spunem când anume s-a constituit cel dintâi sat al comunei Berevoești. O cercetare exhaustivă în acest sens este cu neputință de realizat. Descoperirile arheologice din zonă atestă înjghebarea unor așezări omenești în acest loc din timpuri foarte îndepărtate. Ion C. Hera Bucur întocmea în lucrarea sa despre Comuna Berevoești un gen de inventar al obiectelor găsite de arheologi acreditați sau de oameni care își săpau loturile de teren aflate în proprietate, unele dintre ele expuse la muzeul din comună, altele la cel din orașul Câmpulung Muscel. Redăm și noi, în cele ce urmează, această listă: „un topor de cupru în greutate de 0,50 kg, găsit de un pădurar pe versantul Văii lui Arei, a cărui vechime este de circa 4000 de ani, estimându-se de către lucrătorii muzeului că datează din perioada neoliticului dezvoltat, adică anii 2000-2500 înaintea erei noastre; o colecție de ciocane din piatră, unele șlefuite și cu gaură, care provin din Valea Groșilor, fiind depuse la colecția muzeistică din comună de către locuitorul Dumitru Năbăruș din satul Bratia; vechimea lor a fost apreciată ca fiind mai mare decât cea a toporului; cioburi și fragmente de vase ceramice colectate de către învățătorul Ion Amzică, în anul 1960, de pe proprietatea sa din luncă, identificate de către cercetătorii Institutului de Arheologie al Academiei Române ca datând din perioada daco-romană sau a migrațiunii popoarelor barbare pe teritoriul Daciei; un jungher descoperit în 1936, cu ocazia săpării unei gropi pentru mutarea spre nord a Crucii lui Baraghin, despre care cercetătorii Muzeului Militar Central apreciază că datează din a doua jumătate a sec. al

A circular postmark from Buffalo, New York, dated 1891. The text "BUFFALO N.Y." is curved along the top, and "1891" is at the bottom. In the center is a small illustration of a buffalo.

2 nat
 + mny pps mda x mps
 - mda mda mda mps
 - x mda mda mps

*Documente de la Arhivele Naționale ale României, Fond Mitropolia
Bucureștiului pachet XCV, document 11 și pachet CXLI, document 2*

Handwritten text in a cursive script, likely a historical document or manuscript. The text is written on a single page with a decorative border at the top. The script is dense and fills most of the page.

Handwritten text in a cursive script, likely a historical document or manuscript. The text is written on a single page with a decorative border at the top. The script is dense and fills most of the page.

XVIII-lea, încadrându-se în tipologia armelor albe folosite de otomani; o spadă denumită, convențional, a lui Oprea, deoarece a fost găsită, în anul 1956, în punctul Menghea, de pe plaiul lui Oprea, de către pădurarul Iosif Țintea, care datează aproximativ din timpul lui Mircea cel Bătrân.”¹³

În opera sa intitulată *Muscelul nostru*, C. Rădulescu-Codin l-a avut ca referent pe învățătorul Ion Mihalcea, pe atunci un tânăr de 29 ani, care a trecut la Domnul la vârsta centenară, în anul 1993. Autorul volumului conchidea în anul 1922, când Comuna Berevoești cuprindea satele Berevoești-Pământeni, Berevoești-Ungureni, Bratia, Mănești, Oțelu și Gămăcești, că aceasta ar exista din secolele al XV-lea (pornind de la un anume Berivoi care apare într-o scrisoare datată 1460) sau al XVI-lea. Existența în cimitirul bisericii din Valea Satului a unor cruci și pietre tombale din sec. al XV-lea – al XVI-lea vin în sprijinul aceleiași idei.

Primul document în care apare denumirea satului Berevoești Pământeni datează din 25 iunie 1506 (7014) și este un hrisov prin care Radu cel Mare, fiul lui Vlad Călugărul, *domn a toată țara Ungaro-Vlahiei*, soluționa disputa dintre doi boieri privind stăpânirea unei moșii din *Berivoești* și a unei tabere de țigani, hotărând ca „Dragomir Mășil să-și ție acel sălaș de țigani, iar Oprea să ție partea lui Dragomor Mășil din Berivoești.”¹⁴

În anul 1526, era atestată stăpânirea unei treimi din satul Berevoești Pământeni „de peste tot hotarul și din pomet și din Săliștea Copăcenilor ... și peste Râul mare,¹⁵ și pe Năvrup, și pe Râușor și la muntele Berevoeștilor de către jupân Vlaicu Culcer și frații săi ”.¹⁶

Atestările documentare din veacul al XVI-lea sunt multiple. La 29 decembrie 1532, a fost emis un Hrisov al lui Vlad Voevod, prin care îi era întărită jupânului Vlaicu Clucer, fraților lui, Mihnea Stolnicul și Badea, și nepotului lui, Pătru, fiul lui popa Neagoe, stăpânirea peste mai multe moșii, iar din „Berevoești... a treia parte de peste tot hotarul... și pe râul Bratiei și pe râul Năvrupul.... partea lui Bărcan toată, pentru că le sunt bătrâne și drepte ocine.... cumpărate de la tatăl lor, jupân Pătru postelnicul de la Bărcan din Berevoești și de la Cotescu Dvornicul pentru 70 florini ungurești încă din zilele lui Vlad Vodă Călugărul”...¹⁷

Ion C. Hera Bucur citează manuscrisul lucrării de gradul I a învățătoarei Victoria S. Dumitrescu despre comuna Berevoești-Pământeni, în care este atestată existența satului începând cu anul 1550, existând la acea vreme 14 cete de descălecători din Berivoi-Făgăraș, între acestea apărând polemici pentru moșii, neînțelegeri în ce privește hotărnicirea acestora.

La 1534, a fost redactat Actul de înfrățire între Harvat Logofăt și Nan Pitarul,¹⁸ iar la 18 august 1566, a fost dată porunca lui Petru Voevod, prin care le întărea Vlaicului și fratelui său Mihnea, între alte moșii, din „Berevoești a treia parte: și din câmp și din pădure și din apă și de pretutindeni, fiindcă sunt ale lor vechi și drepte ocine strămoșești,”¹⁹ pentru a rezolva pricina cetei lui Drăguș din Berevoești, care s-au plâns că bătrânul logofăt Vlaicul logofăt, unchiul lui Vlaicu și al Mihnei, le-a călcat hotarul moșiei din Berevoești.

În 1572, Neagoe din Berevoești²⁰ era pus ca martor într-o pricină asemănătoare, iar la 20 noiembrie 1603, un Hrisov al lui Radu Șerban, îi întărea jupânesei Chiajna, soția Marelui Dvornic Cernica, părți de moșie în hotarul Berevoești, „din câmp, din pădure, din mori și din munte și de peste tot hotarul”,²¹ jumătate din funia lui Dima și a jupâniței lui, Brândușa și a cumnată-său Vlaicu, cumpărată cu 23.000 aspri și a patra parte din moșia lui Radu, 11 500 aspri, delnița lui de la Oană fiul lui popa Damaschin“, a lui Stanciu, partea lui Mihăilă

a preotului Plavăț și a fratelui lui, a lui Ștefan Sfârlog, a lui Cocă, a lui Dragomir și a fraților lui, Șerb și Zaharia, a lui Oprea, Oană, Ivașcu. „Și iar au mai cumpărat jupânița Chiajna Dvorniceasa partea lui Mihăilă al Lupului toată, oricât s-ar alege din câmp și din pădure și din apă și din munte și de pretutindenea drept 1500 aspri și iar delnița lui Șerban de la Dima și de la toți megiașii drept 1600 aspri”.²² Această achiziție avea să fie întărită cu doi ani mai târziu.

Majoritatea documentelor legate de comună sunt referitoare la pământurile deținute, vândute sau cumpărate, donate sau moștenite. Urmărirea cronologică a acestora duce la cunoașterea unor familii, la atestarea întăririi lor, precum și la înțelegerea anumitor evenimente din viața de zi cu zi a satelor.²³

În secolul al XVII-lea se spune că berevoeștenii erau subordonați schelei Dragoslavele, un gen de punct de vămuire. Sunt atestate, de asemenea, „urme de sat în partea de nord a Berevoieștilor-Ungureni, pe marginea Râușorului, și [...] ruine de cetate în partea de est a Berevoieștilor-Pământeni, la Malu Viei, vândută odată pe o baniță de poame; fostă moșie a jupânesei Chiajna”.²⁴

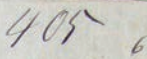
La 28 februarie 1610, o poruncă a lui Radu Voevod anulează vânzarea satului Năpârteni făcută de către Vasile Egumenul, Ioan și alți călugări unor săteni din Berevoești, Nan și Baraghin și preotul Vlad și Șerbănilă și Vlaicul, 24 000 aspri, 4 boi și un cal. Vânzarea avusese loc pe vremea năvălirii tătarilor, monahii vânzând moșia însăși, iar nu doar venitul provenit de pe aceasta, după cum aveau dreptul de la ctitori.²⁵

La 17 aprilie 1612, Radu Mihnea dădea carte către Vorniceasa Chiajna: „ca să fie volnică [...] să aibă a ținea pre un rumân al ei Șerban ot Berivoești pentru că au avut pâra cu acel rumân înaintea Domniei Meale și așa au zis acel rumân cum nu-i iaste rumân, iar Domnia Mea am căutat și am judecat cu toți cinstiții deregătorii Domniei Meale și am adevărat foarte bine cum au fost acest rumân ce iaste mai sus scris rumânul Jupanesii Chiajnii Vornicesii de mușie. Derept aceea am dat Domnia Mea Jupânesei Chiajnii Vornicesii ca să fie volnică cu cartea Domniei Meale de să ție pre acel rumân pentru că l-au rămas de leage de în Divanul Domniei Meale și mai mult val să nu mai facă acest rumân ce iaste mai sus scris naintea cărții Domniei Meale.”²⁶

Doi ani mai târziu, același domnitor dădea poruncă feciorului lui popa Dragomir, popa Vlad, pentru întărirea testamentului unui megiaș din Berevoești, care-i lăsase copii partea lui „toată, din sat și din câmp și din pădure și din munte și din siliștea satului oricât se va alege”.²⁷ Dania avea ca scop pomenirea lui, a nevestei lui, Dobra și a feciorilor, morți de ciumă. Erau întărite, totodată, alte moșii cumpărate de preotul Dragomir, delnița Radului, o siliște de casă de la Stoica Roșior și, una de la Bădeasa și de la feciorii ei, o livadă din Runcu de la Drăgan și de la Oană, o alta de la Vlad și una în Lunca Podului, un loc în Valea Tinelor, de la Stoica din sat, de la Șarban Gobraia un loc în Năvrăpu. Era necesară întărirea lor, deoarece Popa

*Copii din Berevoești
în port popular*

176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 9

Documente de la Arhivele Naționale ale României, Fond Secția Istorică, documentele 756
și 1612

*Berevoeșteni în port
popularc*

Dragomir pierduse cărțile de donație și cumpărare a acestor moșii când ungurii au năvălit în țara noastră. Întărirea s-a făcut pe baza mărturiilor lui: Nan, Dima și Radu Baraghin, popa Plavăț din Berevoești și Neagu din Corbușori.²⁸

Tot în anul 1615, în luna august, Șerban, fiul popii Dragomir din Berevoești primea „ca să-i fie moșie la sat la Berevoești delnița bisearicii toată du preste tot hotarul și du pretutindenea oricât să va alege, din câmp și din pădure și din munte,”²⁹ care fusese închinată de moșneni lui popa Dragomir din descălecătoria țării și apoi vândută jupâniței Chiajna. Pe aceasta, Șerban a răscumpărat-o, primind carte de iertăciune și ieșind din rumânie.³⁰

Barbul din Brevoești făcea parte în anul 1618, dintre cei doisprezece boieri hotarnici ai moșiei Cotești, vecină cu moșiile satelor Năpârteni și Berevoești,³¹ iar postelnicul Preda din Brâncoveni primea șapte ani mai târziu învoirea lui Alexandru Voevod de a lua trei rumâni ai egumenului Serafim de la Vieroș, din satul Berevoești înapoi în satul Poenari, de unde erau de moșie.³²

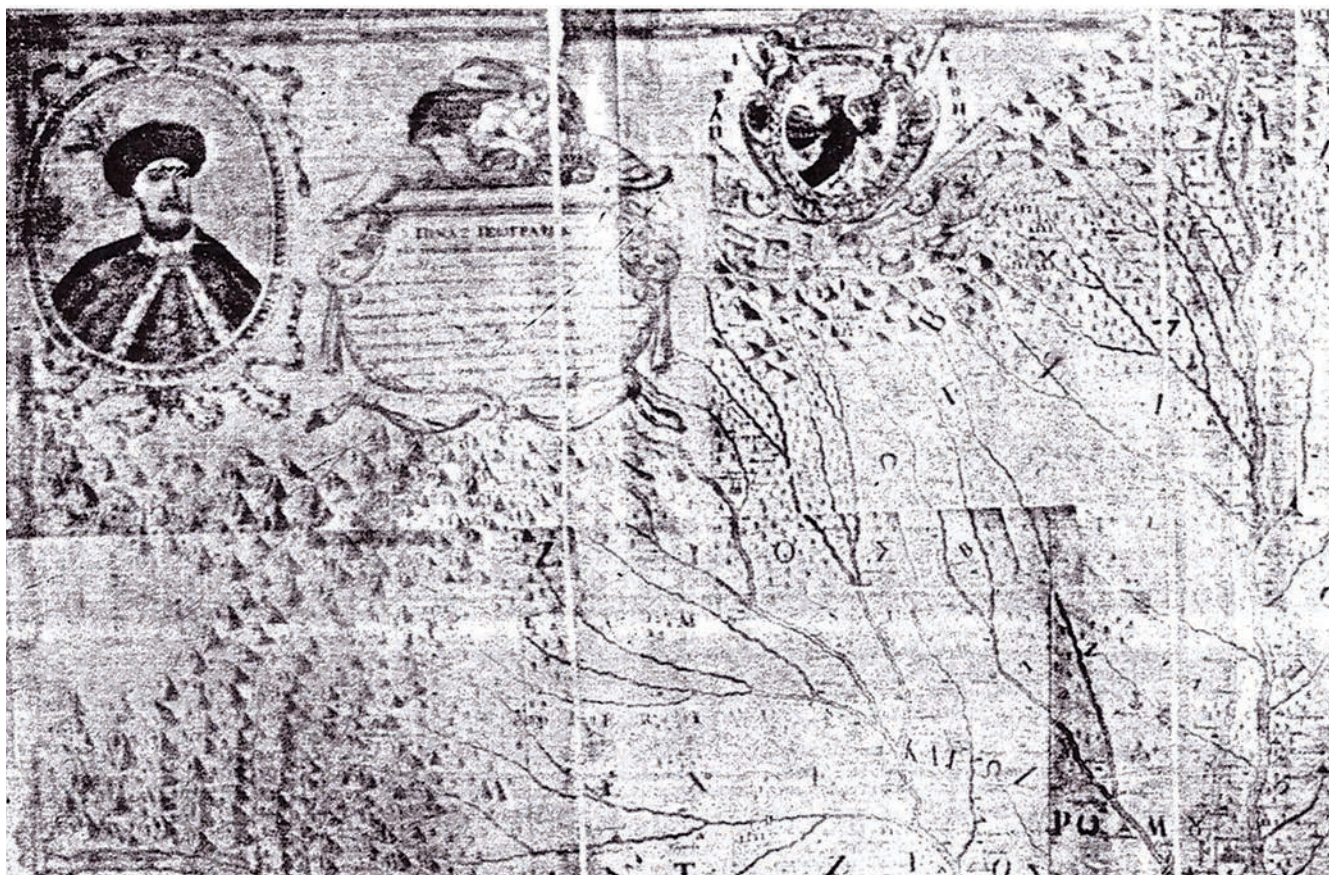
Neacșul, împreună cu fratele său, Oprea, cu sora și mama sa, vindeau lui Bolbosie și fiului său, Nan, din Berevoești, 2 răzoare și jumătate de vie cu știrea tuturor rudelor și a vecinilor printr-un zapis datat 10 octombrie 1638.³³ Doi ani mai târziu, domnitorul Matei Basarab făcea dreptate Mănăstirii Vieroș, prejudiciată de sătenii din Berevoești, care vânduseră fânul Bârseștilor de pe ocina mănăstirii și pășunaseră aici cu dobitoacele lor.³⁴

În aprilie 1644, Mitropolitul Teofil al Ungrovlahiei dădea o *Cartea de blestem* prin care chema 6 boieri „luați pre răvașe domnești de M-rea Veiroșu și de Albul logofăt pentru Lăngești”,³⁵ printre care și Bolbosie din Berevoești, ca să mărturisească despre adevăratul stăpân al moșiei Năpârteni. Patru ani mai târziu, alți 6 megiași, dintre care patru de această dată din Berevoești, anume: Stănilă, Bolbose, Ion și Dragomir, adevereau cu sufletul lor că ocina primită de zestre de la Baraghin de către fica sa, Neaga, reprezenta a patra parte din moșia avută în sat.

De la 8 martie 1677 datează diata lui Tudoran biv vel Clucer pentru înzestrarea Mănăstirii Aninoasa cu rumâni și moșii, câteva dintre ele aflându-se în Răugeni: o delniță cumpărată de la jupan Dima, o delniță cumpărată de la Stănilă, fratele popei Neagoe din Berevoești, alta de la popa Iane sin popa Mușat din Berevoești, lângă râu unde le-a fost casa. La finele aceluiași an, Miriță Vistier din Berevoești dăruia Mănăstirii Aninoasa partea ce-i revenea pe o delniță și un circic din câmp, din pădure, din apă, din siliștea satului și de peste tot hotarul Răugeni.³⁶ În decembrie 1684, Tudoran și fratele său, Iordache, feciorii lui Stan Dragne din Berevoești luau împrumut de la egumenul Teodosie de la Mănăstirea Aninoasa 10 taleri cu soroc până la Paști, ca să-și scoată capetele din nevoie, căci se aflau la bir cu sătenii din Aninoasa și aveau nevoie de bani pentru miere și fân și alte dăjdii. Pentru împrumut, fusese zălogită o delniță de moșie din sat din Berevoești de peste tot hotarul, moșie stearpă, fără rumâni.³⁷

La 5 decembrie 1695 era întocmită Scrisorea Radului Cupețul și a Egumenului de la Mănăstirea Câmpulungului pentru pricina dintre Chirca din Berevoești și Mănăstirea Vieroș, referitoare la stăpânirea moșiei Sterminoasa, despre care bătrâni din Berevoești au mărturisit că doar poiana a aparținut lui Chirca și fraților lui.³⁸

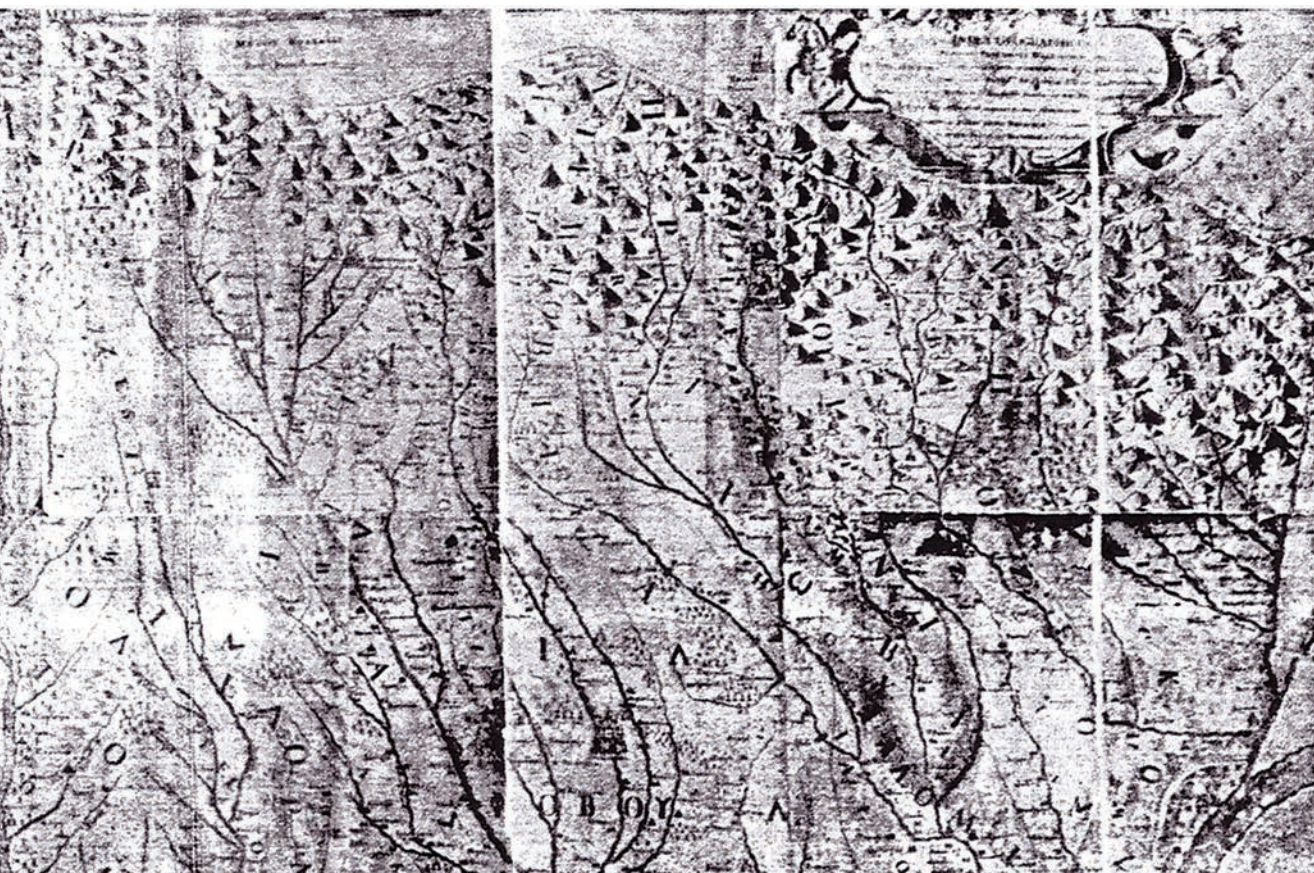
Harta Stolnicului Cantacuzino, tipărită la Padova-Italia, avea reprezentat și Berevoeștiul. „În harta din 1700, satul figurează sub denumirea de *Verinoiești*, situat la confluența râurilor

Bratia, denumit *Brașa* și *Râușor*, la poalele unui masiv de păduri care domină nordul județului Muscel, prelungindu-se spre est, unde apar munții numiți de autor *ai Câmpulungului*, și de aici mai departe. Din prezentarea hărții făcută de istoricul C.C. Giurescu rezultă că, în acel timp, existau în Țara Românească, pe lângă Muscel, alte 17 județe printre care Mehedinți, Jiul de Sus, Jiul de Jos, Romanați, Vâlcea, Olt, Argeș, Dâmbovița ș.a.. Județul Muscel avea 21 de sate, majoritatea cu denumirile întâlnite astăzi, dar unele și cu denumiri transformate între timp.”³⁹

La 3 martie 1701, Constantin Brâncoveanu readuce lumină asupra satului Năpârteni, care era întreg al Mănăstirii Vierș, cu rumânii și cu venitul lui din hotar și până în hotar, mai puțin trei delnițe ale logofătului Albu. Moșnenii Berevoești și călugării de la Radu Vodă, care cereau de pe urma jupâniței Chiajna locurile înfundate cumpărate de la Nan și Baraghin din Berevoești nu aveau câștig de cauză, deoarece acestea fuseseră luate de la un egumen de la Vierș, fără știrea ctitorilor, așa cum se preciza într-un alt document mai vechi.⁴⁰

În anul 1719, o femeie din Berevoești dădea zăpis vărului ei pentru vânzarea unei delnițe din zestrea ei, din cauza sărăciei, așa cum afirma ea însăși: „Fiind eu fugit(ă) în Țara Ungurească, în Ardeal, încă de mic(ă) dus(ă) acolo dumnealor m-au ținut pierită; iar eu văzând nevoia acol(o) în Ardeal de foame am tras de am venit la moșia tată-mieu; vind aice, și aic(e) în lipsă mar(e) de bucate.”⁴¹

Din anul 1737 datează un zapis al preoților și moșnenilor din sat, din Berevoești, de pe apa Brașii, dat Mănăstirii Vieroșul, stăpâna satului Năpârteni, pentru pacea făcută în pricina unui codru de loc din luncă. Moșiile celor două sate nefiind încă separate, locuitorii se certau permanent pentru cei 663 de stânjeni de luncă. Moșnenii Berevoești au mutat semnele înăuntrul hotarului lor și au rupt, atât ei, cât și egumenul, hrisoavele cu pricina „Luncii” sau au șters aceasta din acele hrisoave care nu puteau fi rupte din cauză că mai cuprindeau și alte moșii.⁴²

Cinci ani mai târziu, printr-o poruncă a lui Mihai Racoviță Voevod dată egumenului Vieroșanul, mănăstirea era scutită să dea vătafului Gheorghe șindrilă și șoim, căci în timpul lui Constantin Brâncoveanu satele de plăieși de pe moșia mănăstirii s-au mutat în siliștea lor, în Berevoești, și-și dau dajdiile lor cu alți plăieși de acolo.⁴³

O însemnare din 1752, făcută pe un *Penticostar* de diaconul Simion, ginerele „popii Iugăi” din Berevoești sună astfel: „*Această sfântă carte ce se chiamă Pentecostariu este a diaconului Simion ot Berivoiești. Și o am cumpărat ieu cu taleri 1, bani 3. Și am scris în zilele mării [i] sali domnului nostru Io Gligorie Ghica voevod cându au scos dă vite, pi taleri 1, bani 3, carii n-a mai fost nici odinioară în Țara Românească. Că au vândut oamenii vitile toate; și au fost vaca cu lapte bună taleri 3 și au rămas oamenii în secetă, ca vai de ei. Și s-au spart țara foarte tare. Și când au scris pe această carte au fostu vâleat 7260. Și am scris ca să se știe. Și cine o a citi să zică toții: Dumnezeu să-l ierte pi robul lui Simion diacon ot Berivoiești.*”⁴⁴

PREFECTURA JUD. MUȘCEL
1915-10 FEB 1924
BIBLIOTHECA REGISTRATUREI

Comuni
Derevoce
Jud. Mușcel
1928 Februarie 10

Lucea Toma
1928 per raport

Comuni Prefect.

Va ordinați Domnii Văștri ca în 1663/1924
în respectul a inginerilor care au creat și înființat
planul Bughiș General al orașului Comunei Derevoce
1928, mărție de un fel, în celălalt care plan de Comuni
bughiș care planul înființat pentru oraș de 10 și 10
Comuni pe oraș.

Întru a se face înființarea planului
înființat de oraș de un fel, în celălalt care plan de Comuni
bughiș care planul înființat pentru oraș de 10 și 10
Comuni pe oraș.

Întru a se face înființarea planului
înființat de oraș de un fel, în celălalt care plan de Comuni
bughiș care planul înființat pentru oraș de 10 și 10
Comuni pe oraș.

Comuni Prefect al jud. Mușcel

Consiliul Comunal al Comunei Derevoce jud. Mușcel
Jurnal 16-15
Sedinta din 29 Aprilie 1928 Nr. 29

Întru a se face înființarea planului
înființat de oraș de un fel, în celălalt care plan de Comuni
bughiș care planul înființat pentru oraș de 10 și 10
Comuni pe oraș.

Întru a se face înființarea planului
înființat de oraș de un fel, în celălalt care plan de Comuni
bughiș care planul înființat pentru oraș de 10 și 10
Comuni pe oraș.

Întru a se face înființarea planului
înființat de oraș de un fel, în celălalt care plan de Comuni
bughiș care planul înființat pentru oraș de 10 și 10
Comuni pe oraș.

- 1) Se reduce suma de lei 4749,62 de la art. 1. pentru bugetul ordinare
comunei Derevoce care suma de lei 4749,62 de la art. 1. de la
1928, 1928, 1928.
- 2) Se reduce suma de lei 1500 de la art. 2. pentru bugetul ordinare
comunei Derevoce care suma de lei 1500 de la art. 2. de la
1928, 1928, 1928.
- 3) Se reduce suma de lei 3000 de la art. 3. pentru bugetul ordinare
comunei Derevoce care suma de lei 3000 de la art. 3. de la
1928, 1928, 1928.
- 4) Se reduce suma de lei 1000 de la art. 4. pentru bugetul ordinare
comunei Derevoce care suma de lei 1000 de la art. 4. de la
1928, 1928, 1928.
- 5) Se reduce suma de lei 1000 de la art. 5. pentru bugetul ordinare
comunei Derevoce care suma de lei 1000 de la art. 5. de la
1928, 1928, 1928.
- 6) Se reduce suma de lei 1000 de la art. 6. pentru bugetul ordinare
comunei Derevoce care suma de lei 1000 de la art. 6. de la
1928, 1928, 1928.
- 7) Se reduce suma de lei 1000 de la art. 7. pentru bugetul ordinare
comunei Derevoce care suma de lei 1000 de la art. 7. de la
1928, 1928, 1928.
- 8) Se reduce suma de lei 1000 de la art. 8. pentru bugetul ordinare
comunei Derevoce care suma de lei 1000 de la art. 8. de la
1928, 1928, 1928.
- 9) Se reduce suma de lei 1000 de la art. 9. pentru bugetul ordinare
comunei Derevoce care suma de lei 1000 de la art. 9. de la
1928, 1928, 1928.
- 10) Se reduce suma de lei 1000 de la art. 10. pentru bugetul ordinare
comunei Derevoce care suma de lei 1000 de la art. 10. de la
1928, 1928, 1928.

Comuni Prefect al jud. Mușcel

În martie 1761, Cartea Mitropolitului Grigore al Ungrovlahiei întărea schimbul dintre Mănăstirile Radu Vodă din București și Negru Vodă din Câmpulung, cea de a doua dând moșia Piersica din județul Ialomița, pentru dania jupănesei Chiajna făcută Mănăstirii Radu Vodă, cu părțile din doi munți, anume Berivoescu Mare și cel Mic și din două Înțărători, anume Năvrapul și Valea Tinelor.⁴⁵

Catagrafia județului Muscel din anul 1774 menționa și denumirea satului Berevoești-Ungureni. „Întocmită cu ocazia ocupării țării de către armatele rusești, [aflată] printre alte documente la Arhivele de Acte Vechi din Moscova, satul este înscris printre primele așezări din plaiul Nucșoara, specificându-se că aparține unor locuitori cu *moșii proprii*. Existau 34 de familii contribuabile, între care 6 preoți și un diacon, având, între altele, 29 de cai și 20 de boi; o informație interesantă este și aceea că, în acel timp, se cultivau 6 pogoane de vie.”⁴⁶

La 22 iunie 1786, moșnenii Berevoești se plâneau că Mănăstirea Radu Vodă le-a împresurat 30 de delnițe de moșie și un munte din hotarul Berevoești și apoi le-a trecut cu schimb Mănăstirii din Câmpulung. Din hrisoave rezultă că boerii hotărnicici de la 1754 au făcut moșia satului 80 delnițe, din care trebuia să stăpânească mănăstirea 30 și moșnenii 50. În această situație, se consideră că mănăstirii „după dreptate cade a i se da moșie după coprinderea scrisorilor, iar nu numai după cât se coprinde în cartea de hotărnicie, treizeci de delnițe.”⁴⁷

Harta austriacă din 1790 atestă existența Berevoeștiului. „Constatăm, pentru prima dată că în denumirea satului s-a adăugat atributul de Pământeni, *Perevojest po Monte*, spre a-l diferenția de dubletul său Ungureni, *Perevojest Ungreni*, pe care l-am întâlnit sub acest nume încă în catagrafia din 1774. Pe lângă cele două așezări, apar nuclee umane în Gămăcești, la gura Năvrapulului și în Bratia. Pe hartă figurează, de asemenea, biserica de la Râușor, denumită *Schorj Monaster*, descrisă ca fiind *situată în mijlocul pădurii, pe partea dreaptă a râului cu același nume, la o distanță reprezentând 1 1/4 ore de mers cu piciorul de la Berevoești*. Se mai observă că drumul care făcea legătura între Curtea de Argeș și Câmpulung trecea cu circa 1 kilometru mai la sud față de actuala șosea, asfaltată și modernizată.”⁴⁸

Pisania bisericii din Retevoești-Argeș, datată 4 octombrie 1792⁴⁹ îl amintea pe *Băbeș ot Berevoești*, al cărui nume apare trecut alături de cel al logofătului Ioniță Șoimescu, aflat în slujba lui Scarlat Drugănescu, ispravnic de Muscel.

Uneori aveau loc judecăți între mazilii comunei, în anul 1788 cetașii lui Radu cerând stabilirea întâietății la o succesiune.⁵⁰ Erau judecate pricini între diferitele cete, cum ar fi cea din anul 1794, dintre ceata megiașilor Oproi și ceata mazililor. Oproii, din neamul megieșului Oprea, rumân al Chiajnei, căzut la 1603, cereau delnițe boerești și megieșești, având numai în parte dreptate. Alteori se hotărâneau moșii, cum ar fi cea de la Bădești, din care s-au ales și partea lui Constandin Neculae Brat ego vnuc Popii Bratu Berivoescu și cu părtașii lor, după cum a fost dintotdeauna, cu hotarul lipit de moșia logofătului Golescu.⁵¹

La începutul secolului al XIX-lea era dată Cartea de judecata a lui Ion Alexandru Constandin Moruzzi pentru stăpânirea celor 30 de delnițe mazilești, în pricina dintre Constandin Mazilu din Berevoești și Tița Mazilu și Vornicul Golescu. „Strămoșul lui Tița vânduse boerului Golescu 10 din cele 30 de delnițe mazilești. Din 15 delnițe i-ar fi rămas doar 5. Vânzarea făcându-i-se din devălmășia cetei Badu, Tița intenționează să pună ca

vânzător și pe strămoșul lui, Constandin Mazilu. S-ar fi scăzut în acest caz câte 5 delnițe de la fiecare, revenindu-le, în mod egal, câte 10 delnițe. Din aceste 30 de delnițe zice că a cumpărat Vornicul Goleșcu 10 delnițe și au rămas la neamul său și la neamul numiților (Constandin Mazilu) numai 20 de delnițe a se împărți pe din două din care și aceste delnițe ce au rămas ale numiților mai zice Tița că sunt deosebit de cumpărăturile sale. Cum și pentru Clucerul Apostol, zice Tița, că cumpărătoarei lor sunt tot de la neamul numiților, iar numiții Constandin și Bucur Vilău împotriva zice că adevărat aceste 30 de delnițe ce se zic boerești sunt jumătate ale neamului lor și jumătate ale numitului Tiță, dar întâi pentru acele 10 delnițe ce pretind aceștia lui Vornicu Goleșcu cumpărate de strămoșii Domnie Sale nu sunt vândute de toți moșnenii părtași a 30 delnițe ce se zic boerești... Se dovedește că vânzătorii delnițelor Goleștilor sunt numai din neamul lui Tița și prin urmare cele 10 delnițe urmează a se scade din jumătatea lui.”⁵²

Din aceeași perioadă se păstrează și zăpisiul scris de Dragomir al lui Ivan și Gheorghe, fii lui Nițu Vătaful din Berevoești, dat la mâna logofătului Gheorghe *pentru vânzarea unui răzor de vie cu* știrea tuturor rudelor noastre și a vecinilor noștri răzorași, semnat și de Neaga, soția lui Ivan, martor fiind popa Marin din Berevoești.⁵³

Ca și în veacul anterior, și acum judecățile continuau pentru pământuri. În februarie 1806 nepotul se judeca pentru a lua dreptul mătușii sale, Bălașa, partea de moșie din munte și din moară.⁵⁴ Unii, totuși, se mai gândeau și la suflet. Așa că la 4 iunie 1811, Constandin sin Enache Vintilescu dădea popii Tomii un măr creșesc în Răușor, în grădină, pentru a fi pomenit cu neamul său.⁵⁵

Berevoeștenii vindeau nu numai pământ, ci și roadele acestuia. Astfel, la 24 iunie 1820, Neculae Mazilu Berivoescu se tocmea să vândă 100 de vedre de rachiu.⁵⁶ În același an, hotarnicul Grigore Leurdeanu îi răspundea pitacului lui, Ion Ralet, că unchiașul Ion Gușoi a astupat zdurile unui cămin din comună, aflate doar puțin desasupra temeliei și că a pus pe acel loc pruni. În 1824, Ilincia, soția lui Mihail Mazilu ot Berevoești trimitea jalbă către Domnul Țării pentru popa Ștefan ot Slănic, care îl înșelase pe bărbatul ei, „zmintit la minte”. Ea cerea să se spargă zăpisiul și să se facă o cercetare la fața locului prin „carte de blestem”. Totodată, pisania schitului Ciocanu menționează hotarul moșiei Berevoești în anul 1825.

La 27 aprilie 1828, prin diata lui Nicolae și popa Constandin Mazilu, nepoții popii Bratu din Berevoești erau lăsate mai multe moșii din sat printre care „un munte ce se cheamă Berivoescul cel Mare, a treia parte, care parte e pusă amanet la Dumnealui Sărdaru Pavlache Apostol pă taleri 350, cu coprinderea ca când să va număra banii să ia muntele spre stăpânirea feciorilor “.⁵⁷

„Harta rusească din 1835, începută încă din 1828, o dată cu sosirea armatelor rusești în Principate și editată în 1835 prezintă drept elemente ale zonei, în plus față de *harta* austriacă, cătunul Groși, schiturile Bândeja și Ciocanu, suburbiile Malu de Sus și Malu de Jos, având statut de mahalale ale orașului Câmpulung ș.a.. Din prezentarea pe care C.C. Giurescu o face acestei hărți rezultă că Berevoești-Pământeni avea 112 familii, situându-se printre așezările rurale mari din acel timp, la nivelul satului Domnești și întrecând cu mult asemenea sate ca Aninoasa - 52 de familii, Godeni - 82 de familii, Dragoslavele - 87 de familii, Boteni - 79 de familii.”⁵⁸

Documente interesante sunt și foile de zestre, asemenea celei a Floarei lui Ion Ștefan sin Ion Popescu, căreia i se dădea „livada de la Cățuia din Bândea și treizeci de pruni din grădina din Strâmbii și a treia parte din grădina de casă și locul din drumul Siliștii”, sau cea a Păunei Erjanu din 1837.⁵⁹

Catagrafia din 1838, atestă un număr al familiilor din Berevoești de 129, înglobând 585 de suflete. Erau cultivate 202 pogoane de pământ arabil, existau 12 răzoare de vie și 6250 de pruni. Animalele domestice erau mai multe față de anul 1832, când se întocmise o altă catagrafie.⁶⁰

Împrumuturile continuau să îi ajute pe cei nevoiași. Stanca, văduva lui Din, lua de la Petrache Toader 36 lei până la Moșii viitori. Luarea în arendă era în continuare practică. Popa Ștefan din Slănic arăta prin zăpis prin că era rândul lui Mihai Mazilu din Berevoești să arendeze Întărcătorile Sterminoasa.

La 23 august 1840, mitropolitul Neofit al Ungrovlahiei trimitea tuturor protopopilor o circulară pentru a aduna *date referitoare la biserici, dacă sunt din lemn sau zid și la numărul de enoriași ai fiecăreia, cu statutul lor social*. La Berevoești, acest document s-a întocmit, „după însemnarea preotului Toma sin popa Matei pentru enoriașii megiași după Valea Satului și după o alta, făcută de popa Mihai sin popa Toma, pentru enoriașii bisericii mazilești din Vatra Satului. Din cele 148 de familii, inclusiv preoții, 78 sunt enoriașe pe Vale și 70 de la Vale. Pe vale sunt: 9 familii de frunte, dintre care 3 boernași de neam, una de mazil și cinci megieșești, 56 familii de mijloc și restul de coadă. În Vatra Satului sunt: 7 familii de frunte, din care 4 mazilești, 46 de mijloc, restul de coadă. Nu se face deosebire între clăcași și moșneni“.⁶¹

Aceasta era situația din Berevoești, la trecerea a aproape o sută de ani de la desființarea rumâniei, odată cu reforma lui Constantin Mavrocordat din 1746, în urma căreia țăranii primiseră statutul juridic de clăcași, nemaidepinzând personal de stăpânii lor.⁶²

Stratificarea socială îi făcea pe unii să se îndatoreze altora. Prin zăpis, cumpărătorul unei clăi de fân de la Petrache Toader din Berevoești, rămânea dator un cusur de 46,20 lei. Din cauza averilor, apar neînțelegeri chiar și în sânul familiilor. În 1852, Costandin Vintilescu din Berevoești-Pământeni, trimitea o jalbă împotriva ginerelui său, Ilie Proca, iar trei ani mai târziu, era emis zăpisul prin care Mormoață din Berevoești vindea o delniță de moșie nepotului său, Nicolae, iar Petrache sin Toader cumpăra de la cumnatul său toată partea din căminul casei cu pomii ce se aflau pe el pentru 380 lei. La 20 mai 1858, Apostol zet Costandin din Berevoești, vindea lui Petrache Toader șase dramuri în Piperu, Năvrăp și Oboarele Mici, cu tot venitul lor de jos și sus să le stăpânească neam de neam pentru 70 lei.⁶³

Din 10 noiembrie 1859 datează *Decisiunea Curții de Apel București, Secția a II-a civilă* în apelul făcut de moșnenii Berevoești, în contra cărții de judecată a Tribunalului Muscel, prin care se admitea cererea Serdarului Angheleanu de a se limita folosința Berevoeștenilor la exploatarea Năvrăpului, pe care o cităm în continuare: „Moșnenii Berevoești-Pământeni, cu reclamații, de la 19 Noembrie 1858, înregistrată la Nr. 2008 apelând hotărârea pronunțată de Tribunalul Districtului Muscel cu Nr. 38 de la 22 August 1858 în procesul dintre numiții moșneni cu Dumnealui Alecu Angheleanu, spre a li se face legală îndestulare, în urmarea acestei cereri sorocindu-se prigonitorii în judecată, deși la 4 Mai din anul corect după îndeplinirea procedurii au venit spre înfățișare trei din

Flăcău din Berevoești

moșneni în calitate de procuratori din partea moșnenilor Berevoești cu Dumnealui Al. Angheleanu, dar observându-se că apelația nu este pornită cu consimțământul tuturor moșnenilor, căci vechilul împuternicit a apela a avut vechilet subsemnat numai de parte dintr-înșii, Curtea pentru acest motiv n-a putut cerceta procesul, ci amânându-l a chibzuit să se cheme toți moșnenii anume cu citație conform procedurii regulată prin of.

Țăran din Berevoești

Domnului Știrbei făcând sorocul cercetării la 10 Noembrie ca să vie atunci numiții prin delegați din parte-le 12 sau 4 și așa la, arătatul soroc vin spre înfățișare Sfinția Sa preotul Andrei Vintilescu, Paraschiv Nicolau și Ștefan Stătescu, vechil cu deplină putere din partea cumpărătorilor lor după vechilet legalizat de sub administrația plaiului Nucșoara, Dumnealui Alecu Angheleanu; în fața numiților s-au citit următoarele: 1858, Noembrie 19. Apelația moșnenilor prin care contestă hotărârea pronunțată în lipsă-le sub cuvânt că prin aceia li se impun îndatoriri care le calcă drepturile ce au avut din vechime de a-și lua fiecare după câtațimea (cătimea) părții sale din lucru de-a-valma, ceia ce i s-a convenit și fiindcă prin paragrafu 2 și 3 de la cap. XIII, partea 3-a din condica civilă se prevede cum trebuie să se urmeze stăpânirea devălmașilor în lucru de-a-valma, cere ca să li se respecte stăpânirea precum au avut-o din vechime, căci dânșii din venitul ce au produs lucru de-a-valma totdeauna au împărțășit pe Domnul Angheleanu pre cât i s-a convenit după dreptu ce are cu stăpânire de o delniță și jumătate și 66 dramuri în devălmășie, iar dacă d-lui voește să-și aibă partea aleasă din stăpânirea devălmășască, poate prin

lucrare de hotărnicie îndeplinită cu forme ilegale să-și facă o asemenea alegere, luându-și dumnealui hotarnic fără niciun amestec din partea noastră.

[În 1858, la 22 august a fost emisă] Hotărârea Tribunalului Districtului Muscel, zicând ca toți moșnenii să ia în viitor lemne pentru încălzitu caselor lor și pentru construcție iarăși pe seama caselor lor până prin lucrare de hotărnicie cerută ori de reclamant sau de către pârâți se va alege și se va osebi partea fiecăruia.

După aceasta s-a întrebat Dumnealui Angheleanu ce opunere are a face contra propunerilor exprimate de apelanți prin precitata lor apelație și a zis deslușind următoarele:

Că stăpânirea tuturor moșnenilor asupra moșiei numită Berevoești-Pământenii este compusă din 21 de delnițe din care Dumnealui are dreptu a poseda o delniță și jumătate și 66 dramuri, iar ceilalți moșneni: unii mai mult, alții mai puțin, ajungând dintr-înșii cu drept de stăpânire socotit pe dramuri, crede Dumnealui că dreptatea cere ca nici unii din posesorii devălmași să nu tragă folosul din stăpânirea devălmășască decât în proporție cu partea sa. Unii din moșneni ce au parte foarte mică nu se mulțumesc numai cu ceia ce ia(u) din pădure pentru construcția și încălzitu caselor lor, ci, având poverne, aduce de aiurea sume mari de prune și le fabrică întrebuințând pentru exploatarea acestei ramuri de comerț lemne din pădurea devălmășască; alții iarăși fac curături de livezi în loc mărginit pentru islaz și sădind livezi de

pruni trag un folos în partea lor mai mult decât li se cuvine după partea ce au în devălmășească stăpânire. Dumnealui ca devălmaș având drept de părticeală a fondului peste tot hotăra cu dreptu său de stăpânire du peste o delniță și jumătate și 66 dramuri văzând că i se face pagubă o face în privința stăpânirii pe cât se atinge despre pădure aceleași vătămătoare lucrări și de-aceea au cerut de la Tribunal și cere și aici ca moșnenii să nu ia din pădure decât pe seama caselor pentru încălzit și construcții; iar vechilii moșnenilor răspunzând au stăruit ca să le fie stăpânirea slobodă precum au avut-o din vechime adăogând că și Dumnealui Angheleanu a tras foloase în parte pe seama D-sale de pădure băgând tăetori și în dovedire a înfățișat două răvașe, unul cu data din anul 1858, Februarie, 1, subsemnat de Sc. Angheleanu, prin care scrie logofătului Dinu (unul din moșneni după deslușirea ce a făcut vechililor) să sloboază zăloagele aducătorului acestui răvaș cum și toporul său, iar celălalt sub o iscălitură nedescifrată, vorbind despre tocmitori în pădure și despre niște zăloage; aceste răvașe văzându-le Dumnealui Angheleanu nu le-a recunoscut.

Hotărârea Curții. Luând în băgare de seamă Curtea că ținta pretenției Dumnealui Angheleanu este de a mărgini pe codevălmașii D-sale în hotarul moșiei Berevoești-Pământeni de a lua din pădure după devălmășeasca moșie lemne numai pe cât ar putea să îndeestuleze trebuințelor pentru încălzit și construcții. Considerând că Tribunalul prin hotărârea ce a încheiat recunoscând cererea Dumnealui Angheleanu face o restricție la dreptul codevălmașilor săi, căci presupune prin tăere o oprire a trage alt folos decât acela prevăzut în hotărâre.

Considerând asemenea art. 2 și 3 de la partea 3-a, cap. 13 din Condicta Civilă regulează atât dreptul de stăpânire a fiecărui devălmaș asupra lucrului de-a-valma cât și venitul lucrului de-a-valma cum trebuie să se împartă.

Considerând că după înțelesu art. 3 restricția făcută de Tribunal prin hotărârea sa este o împușinare a dreptului apelanților asupra lucrului în devălmășie pentru aceste cuvinte Curtea, modificând hotărârea Tribunalului, hotărăște conform citatelor art. ca stăpânirea, tuturor devălmașilor asupra lucrului de-a-valma să se urmeze în viitor, trăgând folos fiecare după partea ce i se cuvine a stăpâni în hotaru Berevoești-Pământeni cu deslușire ca orice obiect va fi a se vinde după devălmășeasca moșie, ori ca rod sau ca product al fondului, ori ca fond precum este pădurea să se vândă prin contract recunoscut de toți devălmășii și cu formele prevăzute de lege. În ceiace privește dreptu de precădere la stăpânirea devălmășească aceste dispoziții privind în folosul tuturor devălmașilor Dumnealui Angheleanu ca unul ce are a trage același folos va despăgubi pe apelanți în jumătate taxa respunsă la Curte apărându-să de alte cheltueli căci nu s-a pretins, partea nemulțumită pe această hotărâre poate să dea apelație la Domn prin Onorabilu Minister al Justiției, în soroc de o lună de la primirea copiei de pe hotărâre. 1859 Noembrie 10 de la Nr. 173/858. Președinte Scarlat Ghica, Constantin Nicolescu, I. Paleologu; șeful cancelariei, Z. Urlățeanu.”⁶⁴

*Țărancă din
Berevoești*

Declarative.

15 June 1928

PROFECTURA
JUDETUL MUSCELE
SERV. JUDETIAN
INREGISTR. 3881 16 August

Derevost. Kruanteni.

A 45

Doornik Prefect.

1/908

Amintănt lucrărilor observate de un
război preistoric fiind trecut în tabloul
Matrușei pe 1906 la H. 179 figurată însoțită
pe listă ea în adăos a transportat obiecte în
1906 pentru exp. obiect. de la Căminuș la
Comperhurg înscris: cu 2 vite, care sa
scrie în Don preistoric 2 vite în tabloul
preistoric, astfel că fiind numărat preistoric a
erat în natura scrie în 2 vite!

Amintot respectul avea face cunoscut de
acesta, rugându-l să binemerite adăpostul legal.
Prima. Ch. C. Kuitila

sale

Commune Prefet. Mural serv. ^{secrét} ^{indélic}

2910 100

Sub numele Comitatului din Romania, Bucuresti, acum in
part comitatul in care de cala. In Preceptul fiscal
la sa plaseze prezenta anului fiscal 1907 dispune
sa comitatul in abilitatati Trezorer de Leptan-
cia sa nu mai puna mare pe cel timp mai din
aditiei prin munca in natura la facere de sem-
turi pe socaia judecatara de la Chioctaw
marile sub conducerea Lini Pantones. In Chio-
ctaw care astazi in semnificatia primii an terminat
gind de lucru avind sa fie la paza lui Comitatul din
Comuna sau iara astazi la lucru cu Zna-
-
- Pentru acia sa rog Dumnezeu Precept a
ordona si dispune sa dispunsa sa platea oricui
pe anul an pe cel timp am lucrat in natura.

para todos verbal
orden

Al. Di. contre l'écrit
Don. de Nicolas

Section III
Type construction: *explanatory*
1815
09

Domnia Sele
Domnia Prefect al Gradului Marelui

Din când în când, cei nedreptățiți își făceau singuri dreptate. În septembrie 1860, la Nică al Stanii Dancii, trimis de Ghiță Părcălabu și de Iancu Oltescu să le aducă două vaci din Berevoești, unde fuseseră date în pășune și să le plătească totodată, a fost atacat de Dinu al lui Panțer, căruia îi era dator 6 șfanți și i s-au luat 10 șfanți cu chimir cu tot.⁶⁵

Alte documente se referă la cei care locuiau satele comunei. În proiectul de buget al satului din 9 iunie 1863, în prag de secularizare, erau trecuți 51 de săteni, megiași și clăcași, nefiind prezenți mazilii. Berevoeștenii în anul 1868, au fost înrolați în compania de grăniceri de la Giuvăla, între Câmpulung și Brașov, pe granița cu Austro-Ungaria. Arhivele păstrază numele soldaților bin Berevoești care s-au luptat la acea vreme⁶⁶.

Hotărnicii de genul celei din 22 noiembrie 1822 atestă care era împărțirea moșiilor din Berevoești: „Înțărătorile Năvrăp, Valea Tinelor, Oboarele, Filipul, Piscul Oancii și Mereșul. Le considerau un singur trup, acest trup făcând parte integrantă din moșia Berevoești, atât prin legătura sa de situațiune, prin proprietarii ce o posedă în indivisiune, cât și constatarea ce fac cei 24 hotărnicii în 7264 sau 1754, Iunie, urmează a se împărți în aceleași porțiuni ca Berevoești(i), asigurându-se Statului în persoana Monastirii Radu Vodă cele trei din opt părți. Iar despre munți scrie că și aci nu este decât tot o posesiune în indiviziune ca și în celelalte corpuri Berevoești și Înțărătorile.”⁶⁷

În războiul pentru Independență au luptat și berevoeșteni. La 1877, „au fost mobilizați circa 30 de soldați din Berevoești, încadrați în batalionul Muscel din Regimentul 4 Dorobanți. Din păcate, nu dispunem de informații complete despre toți aceștia, fiind în posesia unui [singur] document cu cei aflați în viață în 1904, când s-a întocmit o asemenea situație. Aflăm, astfel, că, în Pământenii, mai trăiau, la acea vreme, următorii veterani: Neculae Moiceanu, Florian Gh. Antone, Moise Gh. Popa, Ilie Toma Ilie, Constantin Ivan, Petre Ghinea și Gheorghe N. Oproiu. În mod similar, la Ungureni, întâlnim pe Vasile Herțea, Tache M. Chivu, Nae Mihai Popa, Niță Copae, Moise Popescu, Niță B. Ilie, Petre Tănase, Neculae Căldăraru, Ion B. Stroe și Iosif Herțoiu. Referitor la cei căzuți în acest război, suntem în posesia unui singur nume - Trâmbițașu Bucur, înscris pe monumentul de la Ungureni.”⁶⁸

Des întâlnitul subiect al moșiilor apare și într-un zăpis din 1883, al lui Din Panțeri, care lua în arendă de la Oh. Nanu patru delnițe și 99 dramuri ce le avea în tot hotarul înțărcat oilor Berevoești-Pământenii, la Năvrăp, Oboarele Mici și Piperu, afară de pădurea Ciocanul și Groși, ce sunt poprite pe seama casei dumnealor, mai puțin la Piscul Dancii, moștenit de urmașii lui Ion Enache Christodor. La finele secolului al XIX-lea, moșnenii Proculești, mazili, foloseau în devălmășie moara, piua și iazul.⁶⁹

Viața sătenilor în secolul al XX-lea era punctată de aceleași evenimente centrate destul de adesea pe stăpânirea moșiilor. Se cerea scoaterea din devălmășie a Înțărătorilor, a unei cote părți de 838 dramuri „de Năvrăp” și 1720 „dramuri de Ciocan”.⁷⁰ Rememorările bătrânilor nu au nimic altceva în comun decât aceeași problemă a pământului, împărțit după cum a știut fiecare să se impună, pornindu-se de la un izlaz întis, subdivizat în delnițe individuale.

Concluzionând, împreună cu Ion C. Hera Bucur, „nucleele primare de băștinași din care s-au format actualele sate au fost: în Poiana Colcotiva și mai jos de aceasta, casele răsfrându-se până la fostul castel de vânătoare, unde se aflau biserica și cimitirul așezării. Prin aceasta,

se admite prezența unor bordeie și saivane locuite de oameni chiar la gura Râușorului și pe Năvrup; în Vatra Satului Berevoiești; pe Valea Satului, în punctul unde și-a avut conacul jupâneasa Chiajna și pe Siliște; în dealul Năpârtienilor; la capătul Măneștilor, lângă șosea, între Crucea lui Baraghin și râul Bratia. Din aceste puncte, prin roire și extindere, s-au format, treptat, și colectivitățile din Bratia, Oțelu, Gămăcești și Mănești.”⁷¹

Viața Comunei Berevoești nu a fost scutită, ca de altfel cea a tuturor satelor țării, de ororile celor două conflagrații mondiale. În anii 1917 și 1918 nemții adresau primarului berevoeștean Gheorghe Costescu, printr-un ofițerul stabilit la Ungureni, diverse cereri, pentru întocmirea unor situații sau executarea unor dispoziții, cum ar fi: „Comunele să facă de urgență un tabel cu numele și prenumele proprietarilor de păsări. Fiecare proprietar va preda ouăle la Banca Populară cu 18 bani/ou. Catagrafia păsărilor nu este corectă. Am dat ordin să se facă un control și numai în Mănești s-a găsit un plus de 26 găini. Dacă în 8 zile nu faceți alta veți răspunde. Toți porcii de la 50 kilograme în sus se vor preda, până la 15-20 februarie 1918, la depoul de la Câmpulung, Cine va preda capătă permisiunea de a tăia și pentru el unul, cine nu predă este amendat și porcul confiscat. Pe ziua de Vineri 15 februarie Berevoieștii să trimită la depoul Câmpulung 20 oi bune de tăiat. Primarului din Berevoiești, Gheorghe Costescu: vi se face cunoscut că din amenda de 1100 lei pe care trebuie s-o plătească comuna, 120 lei vi se impută dv. personal, iar 100 lui Popa I. Andrei - consilierul dv.. Postul Ungureni-Publicațiune: Se aduce la cunoștință publicului cum că în urma unei adrese a Tribunalului Militar German din Câmpulung, comuna Berevoiești este amendată cu 1500 lei, întrucât nu se supune ordinelor ce vin din partea Comendurei, mai ales în ceea ce privește predarea vitelor. În ziua de 15 martie 1918 sunt chemați la Tribunalul militar din Câmpulung Andrei Gh. Gh. Popa și Ion Caramela. Măine 9 februarie 1918, ora 8, să fie prezenți la postul Ungureni Ion Ștefan Stana, Ion Toma Ilie, Ion N. Aldoiu și Gheorghe Sava. Dacă nu vor fi prezenți vor fi aduși cu santinela; Petre Diaconescu și Nicolae P. Bordeanu să se prezinte la 2.II. 1918, ora 9, la postul Ungureni. Porția de pâine zilnică pe zi și cap de locuitor ce se va socoti de la 1 februarie 1918 este: 178 gr. făină grâu, 200 gr. mălai. Din cauza întezirii răspândirii tifosului exantematic nu se va mai părăsi comuna. Publicațiune din 3 martie 1918: Toate Țoalele vechi și toate boarfele de lână să se predea de urgență la școala de meserii din Câmpulung; un locuitor din Berevoiești a fost amendat cu 60 lei pentru că a plecat la București, fără a-și cere voie de la biroul de control Câmpulung; o femeie a fost amendată cu 60 lei pentru că a tăiat un porc. Carnea și pielea au fost confiscate. Populația comunei Berevoiești să se prezinte mâine 17. III. 1918 ora 13,30 în fața postului Ungureni pentru a li se aduce la cunoștință niște ordine ale comendurii pe care comuna trebuie să le execute. Cei ce nu vor fi prezenți vor fi pedepsiți cu rigurozitate. Cu începere de la 17. III. 1918 comuna trebuie să predea zilnic 60 l lapte și săptămânal 900 bucăți ouă. Pentru nepredare, amendă de fiecare litru lapte și fiecare ou. Ordinul 361 din 26. III. 1918: Toți cei veniți din Moldova demobilizați, să se ducă la vetrele lor îmbrăcați civil. Să nu umble pe străzi și uliți în uniformă. [...] Ordinul 20/22 din 22 ianuarie 1918: Veți pune la dispoziție zilnic câte 10 căruțe cu boi pentru a transporta lemne la Schitul Golești ș.a.m.d.”⁷².

Cel de al Doilea Război Mondial a venit și el cu greutate și multă sărăcie. Nici berevoeștenii nu au fost scutiți de acestea: „La școală, funcționa cantina școlară cu o masă pentru copii

ROMANIA
PREFECTURA JUD. MUȘCEL
nr. 6589 din 19.III.1921
REGISTRATURĂ

JUD. MUȘCEL
ADMINISTRAȚIA PLĂȘII
RAU-DOAMNEI
Nr. 536
1921 LUNA Martie 24.10

La dosar
Comuni Prefect

Rezultat ordinului Domniei voastre prin
care se rezolva pe reclama lui Angina M. Tănăsescu
cu privire la imobilele pomenite verbal din
la Comuna Berevoești din care rezultă că
im. adică Mandatară Obști moșniilor, de pe
care sunt cu reclamanții M. Tănăsescu a
cât din imobilele pomenite verbal deținute
cu titlu de proprietate în privința leturilor B. și C.
totuși numita năvălind sumă de acia betăria
cu deos în licitație publică pomenite vitelor
pe întreaga moșie, așa că proprietar sa
vădat (moșie) că pentru a intra în deplina
proprietate asupra leturilor menționate să aducă
la cunoștința lui M. Tănăsescu care a făcut
moșie și să aducă pe ziua de 18.11 din a. c.
și pe de Particul al R. B. Mușcel, care la zi
prin în posesie. Cu toate aceste formalități în
deplină Mandatară Obști încă au persistat
a crede că mai au dreptul asupra auelor leturi,
au făcut contestație la R. B. Mușcel care
admisă fiind a se judeca, au cerut ca
mai pot tulbura posesia prin introducerea

Comuni Sale
Comuni Prefect al J. Mușcel

33

vitelor la pășune și cum unul de încuș
al proprietate nă aduce această a că
tut să ridice vitile găsire uole ca să
le ducă la oborul de glosba, ceea ce nu
sa putut îndeplini din cauza că fiind oare
într-oare și multe lume pe boșea, în
urma intervenției și a fruntarilor nă
tut în cap cu L. Tănăsescu Nicolae
vitile sau împănăat luând și pe care
proprietar vitile lui pe care le au de
acasa.

În ră vă raportez în ră Comuni Prefect
că în urma stăruirii subsemnatului și a
de mandatară Obști și a moșniilor luate
pe deoparte vitile stăruie proprietarii nu
se mai duc la pășune în uole leturi;
iar pe de altă parte reprezentanții Obști
au și plecat ca să se stabilească în
L. proprietar Angina M. Tănăsescu prin
Comuni de Comuni acord în rezoluția
de la Obști.

Capit. de a com.

13 OCT. 1933

Comuna Berovești-Împărănești
No 886

Prefectura Județului Muscel
12887

Domnule Prefect,

Amu euare a urmatoare un exemplu
pupa comunei No 886 salutar la
fisarasa preturilor pentru alimentate
de prima necesitate pe luna
octombrie 1933, rugandu-va
a trageuile cele legale.

Inters, respectuos.

Stale
Stii Prefect al jud. Muscel

Prefectura
Județului Muscel
Secțiunea Contabilității

12.12.1918

Domnule Prefect,

Am euare a urmatoare un exemplu
pupa comunei No 886 salutar la
fisarasa preturilor pentru alimentate
de prima necesitate pe luna
octombrie 1933, rugandu-va
a trageuile cele legale.

Inters, respectuos.

Stale
Stii Prefect al jud. Muscel

PREFECTURA JUDEȚULUI MUSCEL
Serviciul Contabilității

AVIZ No. 208

Sedința de la 23 Iulie 1928

Delegatiunea compusă din d-nii Gh. Manelescu, Ionitza Constantinescu
și Ioan N. Roman sub președinția d-lui M.D. Nicodan Prefectul județului .-

Luni din nou în verificare bugetul administrației generale al comunei
Berovești pe anul 1928 s'a găsit că sumele votate de consiliul comunei la
cheltuieli ordinare întrec veniturile ordinare cu suma de lei 328 .-

Având în vedere că pentru echilibrarea bugetului se poate reduce acasă
suma de la art. 4 "Incluziunile localurilor ocupate de primărie și alte ser-
vicii comunale" .-

Pentru aceste motive

DELEGAȚIUNEA

Dă aviz a se reduce suma de 328 lei de la art. 4 "Incluziunile localu-
rilor ocupate de primărie și alte servicii comunale" rămânând alocația
acestei art. de lei 1672 .-

Cu aceste modificări bugetul comunei Berovești va cuprinde la ve-
nituri ordinare suma de lei 56,500 și la cheltuieli ordinare suma de lei
56,500 .-

Președinte
Prefect,

Secretar,

Membrii

Comuna Berovești-Împărănești
No 886

Expozitie de motive

Comuna Berovești-Împărănești se compune din satul Împărănești
și satul Berovești. Satul Berovești este desăvârșit de la Nord la Sud de apa râului
"Berovești". Râul Berovești este asigurat pe toată lungimea de apă curgătoare
nici o altă apă din cauza terenurilor ce se găsesc în jurul râului. Satul
Berovești are un lot de apă de la râul "Berovești" care este foarte puțin
de apă pentru toate cele ce sunt în sat. Satul Berovești are un lot de apă
de la râul "Berovești" care este foarte puțin de apă pentru toate cele ce sunt
în sat. Satul Berovești are un lot de apă de la râul "Berovești" care este
foarte puțin de apă pentru toate cele ce sunt în sat. Satul Berovești are
un lot de apă de la râul "Berovești" care este foarte puțin de apă pentru
toate cele ce sunt în sat. Satul Berovești are un lot de apă de la râul
"Berovești" care este foarte puțin de apă pentru toate cele ce sunt în sat.

famiilor nevoiașe, unora li se servea pâine cu miere, nuci sau magiun și mămliguță cu lapte. În anul 1939, s-au adus, de asemenea, două vagoane de porumb, care s-a distribuit la cei săraci, precum și 30 de perechi de opinci. Se aflau, de acum, concentrați 65 de oameni din Pământeni și circa 50 din Ungureni care avuseseră în subzistența lor, până la plecare, peste 250 de copii, soții și bătrâni cărora trebuia să li se acorde ajutoarele necesare”⁷³.

Dorința de păstrare a simplității și a tradițiilor încetățenite era criticată de inspectorii veniți în control din partea Prefecturii județului: „casele locuitorilor sunt așezate pe terenuri deluroase alunecătoare, fără nicio aliniere, din cauza terenurilor primite la împroprietărirea din 1864, care s-au dat fără a se avea în vedere vreo aliniere. Terenul este prea puțin productiv, datorită în parte și secetei; pomii fructiferi, prunii în special, dau rod în doi sau chiar în trei ani, iar merii și perii sunt puțini și atacați de insecte. Ocupația locuitorilor este facerea ulucii și a lemnelor de foc stivuite în metri, iar iarna stau acasă. Creșterea vitelor este slabă din lipsa nutrețului. Școala are două posturi, o biserică, primărie în local propriu, dar necorespunzător. Drumurile se cer reparate, împietruite, aliniate, făcut șanțuri. Brăția amenință în permanență satul, și, deși s-a făcut un plan de serviciu tehnic județean pentru regularizarea râului, punerea lui în operă întârzie. Starea economică generală este slabă, nu se face comerț, nefiind produse de comercializat.”⁷⁴

După îndepărtarea pericolelor, satele s-au revigorat treptat, continuându-și viața obișnuită, modernizându-se și sporindu-și activitatea. Au fost asfaltate și drumurile, au fost refăcute și casele, s-au deschis magazine și s-a industrializat comuna. Dar bucuria și pacea pe care le purtau în suflet berevoeștenii cei de demult, de pe vremea lemnelor stivuite și a iernilor petrecute la gura sobei încălzită de acestea nu o vom mai regăsi, din păcate, niciodată, decât în rememorările lor. Căci timpul de odinioară, care era *răbduriu*, a devine astăzi din ce în ce mai nerăbdător...

Aceasta ar fi, pe scurt, prezentarea câtorva crâmpie de viață și de trăire a locuitorilor din Berevoești, de-a lungul timpului. Prin reunirea cronologică a câtorva evenimente, consemnate în vechile documente arhivate, prin însemnarea poveștilor auzite de la bătrânii satului, prin realizarea a două-trei corelații s-a întocmit un succint tablou al evoluției comunei de la primele atestări ale ei și până în zilele noastre.

Lăcașuri de cult, monumente, vestigii

În Comuna Berevoești au existat dintotdeauna lăcașuri de închinare în care s-a oficiat de secole Sfânta Liturghie și I s-a adus slavoslovie Dumnezeuului celui în Treime lăudat. Unele dintre acestea au dispărut, fiind distruse de trecerea anilor, altele, restaurate sau reclădite, s-au păstrat până astăzi.

Biserica din Râușor și schitul Bâdea au rămas doar în amintirea și rememorarea bătrânilor. În zilele noastre mai putem vedea biserica din Valea Satului (1835), cu hramul „Intrarea în Biserică a Maicii Domnului”, din satul Berevoești-Pământeni, biserica din Vatra Satului (1784), cu hramul „Adormirea Maicii Domnului” din satul Berevoești-Pământeni și biserica din Berevoești-Ungureni (1874) cu hramul „Înălțarea Domnului”.

Comuna mai adăpostește pe ulițele sale, o altă dovadă a evlaviei localnicilor de aici și anume douăsprezece cruci de piatră datate între anii 1602 și 1868. Nu lipsesc nici monumentele dedicate eroilor (1921; 1926), școala ființând aici din anul 1839, căminul cultural din 1948, iar biblioteca publică din 1936. Merită amintită și expoziția din casa memorială Mihai Tican-Rumano.

Mai întâi, vom prezenta pe scurt datele cunoscute despre fostul Schit Bâdea. Acesta era construit din lemn, avea hramul „Intrarea în Biserică a Precistii” și era situat pe un mic platou, numit astăzi *în Cârstenie* sau *Bordeeni*, „într-un luminiș de circa 3 pogoane, dintre pârâul Cârstenie, Valea Schitului și pârâul Diaconului, înconjurat de jur-împrejur de păduri”⁷⁵. A

fost ridicat între anii 1718 și 1730, probabil în jurul anului 1720 de către doi boieri, Nicolae și Dumitrașco și închinat Mitropoliei Ungrovlahiei, care l-a încredințat, ca metoc, Mănăstirii Aninoasa. A dispărut după 1812. La începutul secolului al XX-lea, ruinele schitului încă se mai vedeau.

„Schitul a avut o existență extrem de densă în evenimente legate de înființarea sa, dotarea cu pământ și alte bunuri de către ctitori, înlocuirea unor stareți necorespunzători, subordonarea către Mitropolia București și mănăstirea Aninoasa și de pretențiile urmașilor ctitorilor asupra averii schitului în momentul desființării acestuia.”⁷⁶

Actul de fondare a lăcașului sună astfel: „Bâdea, zice Ion vâtaful, s-a făcut de Nicolae i Dumitrașco, frați, fiind boiernași și punând schimnic ieromonah Ștefan, care fiind om silitor, au strâns obște de călugărași și au făcut sporirea schitului cu oi și cu alte dobitoace și cu mili domnești. Ulterior popa Bratu, feciorul lui Dumitrașco, a reparat schitul și a făcut niște case de locuit pentru călugări. După ieromonahul Ștefan, povestește, în continuare, Ion vâtafu, a urmat Teofan ieromonah, iar după ce a răposat și acesta, sunt acum 25 de ani de când schitul om harnic și statornic n-a mai avut, numai vin călugărași de șed câte o jumătate de an, alții și câte un an, până ieu agonisita schitului și fug și rămâne schitul păgubaș de agonisită. Acum, de la o samă de vreme, s-au legat un anume Proca, nepot Herii vâtaf⁶, zicând că moși-său este ctitorul schitului și mănâncă și acesta agonisita schitului. Pentru aceasta însă ne-au spus bătrânii că Hera vâtaf, când s-au făcut schitul, a fost peste Olt pribegit de frica Mării Sale Nicolae Vodă Mavrocordat, Oltul stăpânindu-se atunci de nemți”⁷⁷.

Se păstrează numeroase documente legate de acest lăcaș din vremuri de demult, cum ar fi Cartea schitului Bâdea din Berevoești pentru mila ce i s-a dat de la 2 iulie 1780⁷⁸ sau o altă „Carte ce s-a dat la mâna popii Antim ce s-au orânduit egumenaș la schitul Bâdea din Berevoești, cu foița de odoarele schitului”⁷⁹.

Merită amintită și Cartea de închinare ca metoc al Sfintei Mitropolii de către Nițul ce a fost vâtaf de plai cu doi feciori ai săi de la sat Berevoești sud Muscel. Acesta, la 1 iulie 1780 îi spunea mitropolitului: „înștiințez prea sfinției tale că răposatul tatăl-mieu Nicolae logofăt când a fost în viață, pentru pomenirea-i s-au îndemnat de au făcut un schit ce se numește Bâdea, pe moșia Berevoieștilor, sud Muscel, care a fost și este pentru șederea călugărașilor ce vin acolo și acum se află viețuind cinci părinți călugărași. De atunci, de când este făcut, nefiind închinat undeva, după vremi, din cele ce au avut i s-au prăpădit. Dar ca să nu se prăpădească de tot din pricina neorânduiei ce are, aflându-mă și eu acum în vârstă bătrâneților de-mi aștept sfârșitul, ca nu cumva în urma mea să i se întâmple de tot pustiire luându-i-se tot ce are de unii și de alții, cu toată pofta și voința mea doresc să-l dau să fie metoh Sfintei Mitropolii, ca, din stăpânească poruncă, să-și aibă cuviincioasa sa orânduială. Și să aibă schitul a răspunde Sfintei Mitropolii pe tot anul câte două oca de ceară și Sfânta Mitropolie să orânduiască preot a fi acolo pururea, om cuvios, ca toate ale schitului să le aibă cu păstrare”⁸⁰.

Arhimandritul Deleanu face următorul inventar al lăcașului la luarea lui în primire de către Mitropolie: „o pereche case de lemn pe pivniță, o altă pereche, tot din lemn, fără pivniță, o chilie de vârghii foarte veche, 2 buți vechi și o alta nouă, o livadă de pruni, o livadă de fâneață ca la 5 care, o grădină de legume, 40 stupi, 50 de oi, o tigae, un topor mare, o căldare, 2 putini de brânză ș.a. Venitul schitului era de circa 75-80 taleri din care o bună parte

se obținea prin vânzarea rachiului. În afara acestui venit, schitul mai primea 30 taleri anual din vistieria țării, cu ocazia praznicului său. Drept odore, în inventarul schitului se aflau: o masă de pânză, o masă de cit, sfânta cruce de lemn, cutioara cu sf. pricistanie, o masă de pânză la proscomidie, sf. potir, discos, zvezdă, linguriță de fier alb, cădelniță de alamă, anaforniță de marmură, un sfeșnicel mic de lemn, 2 procovițe, odăjdii, icoane și cărți românești. Se mai aflau, de asemenea, 2 psaltiri sârbești și un molitvenic, trei icoane mari vechi și două mai mici, alte lucruri mărunte.⁸¹”

Mihail, starețul Mănăstirii Aninoasa primea pecete de egumenie asupra schitului, care devenea metocul străvechii vetre monahale ctitorită de către fostul Agă Tudoran Vlădescu, viitorul monahul Teodosie. El era investit cu poruncă mitropolitană: „vouă călugărilor de la acest schit vă poruncesc să-l știți pe egumenaș de mai mare, al vostru povățuitor și cuviincioasă cinste să-i dați, ascultându-l cu toată supunerea la orice vă va porunci, spre folosul schitului și spre folosul spășeniei sufletelor voastre, precum să cuvine orânduiei călugărești. Oricine se va arăta de acum înainte nesupus, pe unul ca acela egumenașul făcându-ne știre, ca pre un neascultător de mai marele lui nu-l vom lăsa fără pedeapsă bisericească.”⁸²

Cel dintâi stareț trimis de la Aninoasa la schit a fost monahul Antim, urmat de monahul Iona în decembrie 1796, care primea ca îndreptar al vieții obștești un gen de regulament întocmit de către Dositei, starețul mănăstirii Aninoasa: „Drept aceia dar, cu această carte să aibă a face zapt toate lucrurile numitului schit, mișcătoare și nemișcătoare, câte în catastihul cel iscălit să coprind ca să aibă a le chivernisi și a le spori: ce va fi de meremetisit să meremetisească și cât va putea și de nou să facă, ca să se arate vrednic iconom în fapte. Sfânta biserică apururea să fie nelipsită și pe tot anul să aibă a-și răspunde obicinuitul embatichiu ce iaste legat de ctitori. Poruncim și cuvioșiilor voastre monahilor și altor slugi ce vă aflați cu locuința la acest schit, ca să-l cunoașteți (pe egumen) de stăpân și stareț, dându-i cinste și ascultare la orice vă va porunci trebi spre folosul schitului, ca din osteneala cuvioșiilor voastre și din mila creștinilor, să aducă schitul la stare bună și lăudată și să fie o pungă și o masă”⁸³.

Obștea schitului din anul 1798 era formată din: Macarie monah, Teodosie ieromonah, Sava, Bogoslav, Isaia și Mihail, toți monahi, iar la 20 martie 1802, a fost orânduit egumenaș ieromonahul Mitrofan, și la 2 decembrie 1804, ieromonahul Ioasaf Vintilescu.⁸⁴

Între anii 1784 și 1790, schitului îi fusese adusă o obște de monahii, dintre care, Magdalena monahia trimitea jalbă Mitropoliei Bucureștilor pentru ajutor material, schitul fiind foarte sărac. Lipsurile prin care trecea obștea, au dus la scutirea acesteia de dijmărit pentru 40 stupi și de oierit pentru 50 de oi, *încă din anul 1775*, având totodată pe moșie o liude de oameni străini scutiți de bir.⁸⁵ Domnitorul Ion Gheorghe Caragea, a cerut întocmirea în anul 1813 a unei liste ierarhice a mănăstirilor, care, în funcție de moșiile deținute, trebuia să plătească un anume havaet. Schitul Bâdea făcea parte din categoria celor mai sărace lăcașuri, adică din categoria a IV-a.⁸⁶ Așa se face că schitul a fost părăsit, cu timpul ruinându-se și dispărând la jumătatea sec. al XIX-lea.

Un alt edificiu dispărut este și biserica din Râușor, care apare trecută pe harta militară austriacă din 1790 cu denuimirea de *Schorj monaster*. Aceasta era poziționată în zona fostului castel de vânătoare de pe Râușor și „se afla, după cum apreciau topografii militari respectivi, la distanța de circa o oră și un sfert de Berevoiești, era din piatră și dispusă adânc în pădurea

care o înconjură din toate părțile. Suntem apoi informați că, în apropierea ei, exista o vale având fundul acoperit cu apă numai atunci când plouă.”⁸⁷

În 1922, când C. Rădulescu Codin scria *Muscelul nostru*, vestigiile edificiului încă mai existau. Pe locul altarului a fost pusă o cruce după ruinarea bisericii. Resturi din cimitirul de lângă aceasta au fost descoperite, dar, din păcate, nu au fost cercetate de către mai marii regimului comunist, aflați la putere în acea vreme.

Biserica din
Valea Satului

Printre bisericile care au ajuns până în zilele noastre, într-o formă diferită față de cele dintâi edificii ridicate pe locul respectiv, este și biserica din Valea Satului, cu hramul Adormirea Maicii Domnului. Înainte cu vreun secol de zidirea bisericii de astăzi a existat o alta, cu același hram, tot din zid, ale cărei vestigii mai pot fi încă observate. Consemnările documentare despre primii preoți datează din 1650, ceea ce atestă existența bisericii amintite din Berivoești-Valea Satului la acea dată. Catagrafia județului Muscel din 1840 consemnează biserica de zid din cătunul de sus, făcută din temelie până la sfârșit de un popă Ion Vintilescu, popa Tudor Vintilescu, Costandin Țăru Caramelia, popa Hera Popescu și cu ceilalți mahalagii. Piasnia cu leat 7264 (1756).

Piatra tombală încastrată în partea de nord a zidului de piatră ce împrejmuiește biserica și cimitirul adeverește o biserică, probabil din lemn, amintită și în *Marele dicționar geografic al României* al lui Lahovari și care, poate fusese ridicată de vorniceasa Chiajna pentru conacul ei de aici.

O însemnarea a protopopului Sachelarie din 1756 amintește biserica „Intrarea în Biserică a Maicii Domnului”, după Valea Satului, Berevoești. Biserica e de zid și s-a făcut din temelie până la săvârșit de un popa Ion Vintilescu, Constandin Țăru, Badea Caramelia, popa Hera Popescu, popa Dragomir Popescu și de ceilalți mahalagii toți, care cu ce au putut.

Biserica de astăzi „este situată în nord-estul Berevoeștilor, în cătunul omonim, pe versantul drept al Văii Satului, la altitudinea de 560 m. Piatra de temelie a fost pusă la 21 februarie 1835, după cum aflăm din pomelnicul ctitorilor bisericii, scris la 30 ianuarie 1836, de către preotul Toma Tomescu: Ion, fiul popii Vintilescu, Hera, logofăt Nicolae, fiul lui Hera, Ion, fiul lui Hera, Badea Caramelia, popa Toma, Iordache, fiul lui Maria Erjanca. Ulterior, pomelnicul a fost completat”⁸⁸.

Restaurările au fost progresive data acestora fiind adnotată în diverse locuri din biserică: 21 mai 1857, pe piatra din altar de la spălător; 1863, notat la intrarea din stânga a altarului. Ele au vizat „ușa altarului - protejată împotriva incendiilor, astuparea crăpăturilor din pereți, renovarea picturii, înlocuirea acoperișului, construirea podului pentru cor ș.a. A fost, de asemenea, sistematizat cimitirul, prin alinierea treptată a mormintelor și crucilor, s-a construit zid de piatră de jur-împrejurul cimitirului și bisericii, s-au plantat meri și au fost amenajate aleile necesare, precum și piațeta de la intrare unde se țin slujbele de paști și cu alte prilejuri.

Din păcate, între anii 1970-1985, această piațetă a fost îngustată într-un mod nepermis, prin construirea de morminte în fața bisericii, faptul dovedindu-se, acum, lipsit de înțelepciune.”⁸⁹

În anul 1956 s-a executat restaurarea picturii de către Ioan, Pantelimon și Gheorghe Fleșaru din Câmpulung. Preotul iconom stavrofor Gheorghe Gh. Sava a realizat, sub atenta supraveghere a Arhiepiscopului Calinic al Argeșului și Muscelului, între anii 2000-2005, lucrări de restaurare a bisericii, atât în ce privește structura de rezistență, cât și în ce privește pictura. Aceasta a fost executată în tehnica al fresco de către pictorii Boarță P. Victor și Irina Mardare în anul 2004. Resfințirea lăcașului s-a făcut de către Înaltpreasfințitul Părinte Calinic la data de 5 mai 2005.

Pisania lăcașului, pusă cu această ocazie, sună astfel: „Cu voia Tatălui, cu ajutorul Fiului și cu săvârșirea Sfântului duh, ziditu-s-au această sfântă biserică, cu hramul Intrarea Maicii Domnului în Biserică, în anul 1857-1862. Renovatu-s-a pictura în anul 1956, de pictorii Ion și Lică Fleșaru din Câmpulung, prin contribuția benevolă a tuturor enoriașilor, în zilele Prea Fericitului Patriarh Justinian a toată România, iar protioereu fiind Prea Cucernicia sa preot Ilie Dragomirescu, inițiativa și îndemnul neobosit se datoresc Preacucernicului preot paroh Stelian N. Chiușescu, ajutat de cântăreții Ioan Panțer și Ioan Tomescu, epitropii Ion G.A. Bordeanu și Constantin Floricu, precum și întregul consiliu parohial”.

Biserica are formă de navă, cu o singură turlă pe pronaos, cu o fereastră în altar, spre est și alte patru în naos, câte două spre sud și nord. Altarul are o ușă exterioară spre sud, fiind despărțit în interior, de restul bisericii printr-o tâmplă de zid.

Pronaosul este pătrat, cu o scară de lemn ce duce la un cafas și apoi la turnul clopotniță, dotat cu un clopot mic, de la 1779 și cu unul mai mare, din 1925, făcut spre a înlocui un altul, luat de nemți spre a fi topit pentru arme. Pridvorul dreptunghiular este închis, iar frontispiciul este format din panouri dreptunghiulare, încheindu-se în partea de sus cu un ornament în acoladă.

Inventarul lăcașului, pe lângă bunurile mobile de genul cărților, veșmintelor și altor obiecte liturgice, mai înglobează și bunuri imobile, terenuri deținute de enorie în Berevoești.

Ion C. Hera Bucur a adunat în lucrarea sa, numele câtorva dintre preoții slujitori ai lăcașului de-a lungul anilor: popa Neagoe (1650), popa Bratu (1780), popa Simion (1780), popa Constantin (1780), popa Tudor (1782), popa Dumitru Tudoran (1800). Dintre preoții slujitori la biserica anterioară, cât și la cea actuală din Valea Satului consemnează pe: Tudor Tudoran (1740-1760), Ion Popescu (1800-1830), Toma Tomescu zis și Popescu (1830-1850), Ștefan Ariciu (18-50-1858), Andrei Tomescu (1858-1882), Gheorghe Izbășescu (1882-1932), Traian Drăgnescu (1933- 1940), Stelian Chiușescu (1940-1963), Gheorghe Comănescu (1963-1992), Gheorghe Sava (din 1992).⁹⁰

Biserica din Berevoești-Ungureni este situată pe malul drept al râului Bratia, pe o terasă aflată la o înălțime medie, la o altitudine de 550 m. Lăcașul din zilele noastre a fost ridicată în locul celui vechi de lemn, ctitorit de către Bucur Căruntu, Ilie Bobeș, Ioan Boieru, Bucur Bogdan, Popa Petre, după cum reiese din Catagrafia jud. Muscel de la 1840. Biserica a fost zidită de comunitatea de români ortodocși ardeleni, trecuți dincoace de Carpați, în Țara Românească, în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea. La 1832 este atestată „*pă moșia sfintei mănăstiri Vierășu*”. Bătrânii satului spun că biserica de lemn din Berevoești Ungureni a fost construită cu materialele unei biserici demolate din Godeni, de unde ar fi fost luată și catapeteasma.

Toma, small blue sheep, *Ovis montanus*, native to the mountains of the Himalayas.

Pe porțile de casă, apar și la ceare, se afla scris anul 1862 și un mot-
pitrer "Republica noastră, pe pământ și în altă parte, se află în
pat anul 1867 și ei care pe unii înțeleg să fie și pe altele, doar
se afla scris anul 1862. 1864, pentru și se află în stăruie anul 1865
coperta cărții are un stema pe care, punându-se altă stema
pentru anul de mai sus, care anu, scris anul și zilele. Pentru că
în anul am sau făcut, ca anul, stăruie în scris."

Pomenent lui Tupan Ninkas Quinua, Ton son Papa Vanki Lani,
Hwa Hukinika di mawa, Gogofit Ninkas son Hana, Ton son Hana,
Badi Tarsenela, Tapa Tama 1635 to 21, Tardela son Lanta Yana,
Ton son Biala, Glogylo Biala, Gogofitulu 30 mil dila
Amasasa, Zragawa son papa Nala, Hina Paku, Ton son L. to
Paku, Biala L. to to Paku, Nala son L. to Tura, L. to to

30-35. *formelnică scrisă de mîna propriu Tănase, care a scris cașt pomezi*

Bisquua ap. *Phoma dreptinghiana* Lenz, având o singură
turle, unde se află clopoșele brownii în număr de două, unul
mic, adus de la stielul băndei, cu inscripția următoare:
— clopoșele...

Calalt clapo a fost luat de samti in timpul supunerii si
 locul lui s-a umplut alt clapo, mai mare, la anul 1850 de catre
 supriani, care are inscriptia urmatoarea:

- În vînzarea subnormalului, biserică sa reparată în fiecare
an făcându-i se reparațiile pe urmă din 1907-1908 mîndrilo: să
văzuit pînă la poartă în alb, să fiint subțirina din nor.

Limitele parolice se află în faza bi-seriei și este împărțită
după cum se vede în faza bi-seriei în zona de observare înalt și în
cu site pe de-a purul.

Tot astfel și în reparațiile bisericilor și în întreținerea lor au mai
cumpărat și promovat în biserică se pînă la suma de cote
50-60.000 lei care suma a fost dată numai de enoprasu

Acum din cauza vizei celei mari, neputandu-mi mai pot vizita
insusul, dinuie si sa fiu cunoscut la Prefectura pentru a
a mi se dea o viza ori pentru a mi se dea o placuta in Bucuresti.

Se în paza comunei se află cruce mare de piatră ridicată de
morți în anii: 1600, 1747, 1751, 1757, 1772 și 1786. Toate scrise cu
litere medii.

4). Ion. T. Panter int. ref. 5. născut anul 1940 în g. 10. 09 în fiul
școlii de învățare de 3 ani din C. Hry. - Hryșel. Diploma Nr. 117 din 1918
are 12 ani servit.

*Porțile sculptate
ale bisericii*

Lucrările pentru ridicarea actualei biserici au început în 1871, ctitori fiind: Andrei Berevoescu Dumitrescu, Duhovnicul, Coman Ivașcu, Antone, Dumitru Ganea, Bucur, Ion Manu, Bucur Nica și Ion B. Popescu. A fost târnosită la 2 mai 1874, în vremea domniei regelui Carol I. Pictura inițială a lăcașului a fost realizată de Petre Cazan. În anii 1948 și 1955 s-au făcut consolidări ale lăcașului și s-a realizat spălarea picturii de către pictorul Manu (1948), sub păstoria preotului Simion Vișoiu. O nouă restaurare a picturii a avut loc în anul 1994, cu participarea pictorului Victor Boarță. Înaltpreasfințitul Părinte Calinic, pe atunci Episcop al Argeșului și Muscelului, a oficiat slujba de reșfințire a bisericii la 27 noiembrie 1994.

Mai multe înlocuiri ale acoperișului, cu șită și mai apoi cu tablă, încorsetarea lăcașului cu brâuri de fier forjat, alături de mai sus amintitele intervenții făcute asupra stratului pictural, au făcut ca biserica să se păstreze funcțională, dincolo de trecerea timpului. În formă de navă, lăcașul are o singură turlă, închisă, octogonală, cu patru ferestre. „Altarul, decroșat, semicircular, cu semicupolă, are o fereastră mare pe axa bisericii și una mică la proscomidie. Catapeteasma de zid, cu două registre cu icoane, se remarcă prin îmbinarea stilului bizantin cu cel gotic, în cadrul spațiilor celor trei uși. Naosul, cu o cupolă înaltă, are câte două ferestre pe laturile exterioare. Între naos și pronaos, trei spații, separate de stâlpi pătrați, sunt dominate de arcade semicirculare. Pronaosul se remarcă printr-o cupolă superbă; tot aici se află scara de acces spre turnul-clopotniță.”⁹¹

Același fiu al comunei, care a studiat cu acrivie trecutul acesteia, Ion C. Hera Bucur, consultând scriptele bisericii și ale primăriei a întocmit o listă a preoților slujitori și a cântăreților ai acestui lăcaș: popa Petre (1768- 1839), Nica Nicolae (1849-1870), Nica Bucur (1876-1916),

*Biserica din
Berevoești Ungureni*

Andrei Dumitrescu (1871- 1887), Georgian Alexandru (1916-1919), Iosif Nica (1919-1947), Ionescu Nicolae (1947- 1948), Simion Vișoiu (1948-1989), Valeriu Popa - începând cu 1989 și cântăreții: Vasile Popescu, Mihai Popescu, Ion Popescu, Gheorghe Toader și Ion Manu.⁹²

În comună mai există și biserica din Vatra Satului, cu hramul „Adormirea Maicii Domnului”, monument istoric, de studiul căreia ne vom ocupa mai pe larg în cea de a doua parte a prezentei lucrări, al cărei subiect central îl constituie.

Este interesant de remarcat „modul de repartizare a locuitorilor între cele trei parohii existente în comună, care nu urmează obligatoriu criteriul teritorial, respectiv, al apropierii de biserică, ci, mai curând, pe cel al tradiției, respectate cu strășnicie. Astfel, la [biserica din Valea Satului], întâlnim enoriași de pe Valea Satului, Oțelu, Baba, Muchea Câmpului și de pe Siliște, ceea ce pare firesc, dată fiind apropierea gospodăriilor respective de biserică, dar și din Strâmbu, de pe Luncă, din Mănești, și chiar Streminoasa sau Bratia, respectivii străbătând mulți kilometri pentru a frecventa biserica. Pe lângă forța tradiției, un rol decisiv îl au mormintele familiilor care fac legătura indisolubilă dintre cei vii și cei decedați.”⁹³

Berevoeștenii au conservat datinile și obiceiurile bătrânilor, ale strămoșilor lor, cărora le păstrează o amintire vie și pe care îi rememorează nu numai prin practicarea bisericilor la care mergeau aceștia, dar și prin restaurarea și înfrumusețarea monumentelor pe care le-au ctitorit în vremuri de demult.

Crucile și lespezile de piatră inscripționate din comună au devenit, cu trecerea anilor, atestări documentare pentru evenimente și persoane, unele amintind-o pe vorniceasa Chiajna a vornicului Cernica Știrbei, pe Baraghin sau Nan.

Folosind transliterarea lui Flaminu Mârțu, fost director al Muzeului din Câmpulung Muscel și a profesorului Constantin Bălan de la Institutul de Istorie *Nicolae Iorga* din București, pe care ni le pune la îndemână studiul monografic al lui Ian C. Hera Bucur, le vom prezenta și noi, succint, în cele ce urmează, respectând criteriul cronologic, pe cât ne va fi cu putință.

Începem cu cele trei fragmente de piatră de la biserica de pe Valea Satului, încastate pe latura de nord a zidului ce împrejmuieste biserica și cimitirul spre nord, despre care am amintit deja, precum atestă vechimea satului și, implicit a bisericii de enorie a acestuia. Lespedea tombală a jupâniței Stanca a fost inscripționată la 1564, stâlpul funerar al ieromonahului Teodosie a fost datat la finele sec. al XVIII-lea, iar fragmentul de cruce de pomenire a Dumitru, Radu, a ieromonahului Scarlat, a Siiei și a lui Ion în prima jumătate a secolului al XIX-lea.

La intersecția șoselelor Câmpulung-Curtea de Argeș și Berevoești-Aninoasa-Stâlpeni se află o cruce de aproximativ 2 m înălțime, de pe vremea lui Radu Șerban, spartă prin mutările succesive suferite de-a lungul anilor, cu următoarea inscripție: „A ridicat această cinstită cruce, întru ruga Adormirii Maicii Născătoare de Dumnezeu, Radu i Neacșa, pentru sufletul părinților lor, în zilele lui Io Radu Voievod și Cernica, mare vornic și jupânița lui Chiajna, Ion, Nan, Niaga și Tomana.“

Berevoeșteanul Enache era pomenit în anul 1611, pe timpul domniei lui Radu Mihnea, pe o cruce de aproximativ un metru și jumătate înălțime, așezată pe ulița bisericii de pe Valea Satului: „A ridicat această cinstită și dumnezeiască cruce în ruga și în lauda Sfintei Ovidenii a prea curatei Intrări în Biserică a prea Sfintei Născătoare de Dumnezeu în zilele lui Io Radu Voievod Pomeneste Doamne pe robul lui Dumnezeu Enache; luna noiembrie 21 zile în anul 7120.“

O altă cruce, din anii 1662-1663, de pe vremea domniei lui Grigore Ghica, ne adevăraște că „această sfântă cruce întru slava Sfântului Nicolae în zilele lui Ion Gligore Voievod. Și s-au nevoit robii lui Dumnezeu Nan logofăt i jupânița Maria, copii Neagoe, Voicu [...] văleat 7171.“ Pe drumul spre Malu-Câmpulung se găsește o cruce din 1702, cu următoarea inscripție: „Ridicatu-s-a această sfântă cruce întru slava și lauda Sf. Mare Mucenic Dimitrie în zilele lui Io Constantin Voievod și s-a ostenit Constantin, Frâncu, Constantin, Stana, Dumitru, Despa, Albul, Stanca, leat 7210, iulie 1.“

O altă cruce, poziționată pe „Vârful de la Godeni“ de aproximativ 1 m înălțime, de la 1711, de pe vremea domnitorului martir Constantin Brâncoveanu, pomeneste câteva nume de răposați, printre care și o monahie: „Ridicatu-s-a această cinstită cruce întru mărirea Sfântului Duh, de Nictari monah în zilele lui Io Costandin Voievod luna octombrie ziua 5, anul 7220. Pomenit doamne Manta, Mărgărită, Kera, Mardalina monahia.“

Lângă casa familiei Dumitru Amzică, o cruce din 1711-1712, înaltă de 1 m, spartă, își pomeneste ctitorii: „Ridicatu-s-a această sfântă cinstită cruce în hramul Sfintei Născătoare de Dumnezeu și s-au nevoit... Neacșa, Fl. Stancu, Stanciu, Il..., Crăstina, Gherghina... leat 7220“. Din anii 1720-1730, de pe vremea domnitorului Nicolae Mavrocordat, datează crucea de lângă primăria de azi a comunei, pe care scrie: „Ridicatu-s-a acestă sfântă cruce întru cinstea și slava Sfântului Nicolae în zilele lui Io Nicolae Voievod și s-au nevoit robii Kirca,

Ilina, Miria, Iana, Ionu, Bratu... Dobrotă petraru, Nanu. Pomeniște, Doamne, Nan, Maria, Neagoi, Ilina, Nicu...“ La 1757 a fost pusă o cruce în punctul Bișic din Fața Câmpului, având săpate următoarele cuvinte: „Cu ajutorul lui Dumnezeu, ridicatu-s-a această sfântă cruce în hramul prea Sfintei Uspenia Născătoarei de Dumnezeu, de robii lui Dumnezeu Pascu, Bălașca, Gheorghe, Constantin, Dobre, Maria, și părinții noștri Neagoe, Neaga, Pătrașcu, Marin, Dobre, Stana, Ereia, februarie 20,7265“.

Înaltă de un metru și 20 de centimetri, așa numita Cruce de la Achim care se află la începutul drumului care duce pe Râușor în Baba, pomeniște câțiva berevoeșteni, trăitori sau rememorați în anul 1747: „Ridicatu-s-a această sfântă cruce și dumnezeiască în hramul Sf. Nicolae, de robii lui Dumnezeu Costandin, Dospim, Tudoru, Neacșa, Anca. Dumitru, Ion, Ștefan, Maria, Dumitra, Nedelea, Dumitru vă leat 7255, Pană, Voica, Costandin, Radu, Toderu, Neagoe, Dospina, Nicolai, Radu, Calea, Ion, Stanca, Sima, Ilina, Iona, Toder, Pârvu”.

Crucea de la Adam, din 1730-1731, înaltă de 1 m, are slove săpate pe trei părți, care spun: „Ridicatu-s-a această sfântă cruce, întru slava și cinstirea Adormirii Născătoarei de Dumnezeu, și s-au nevoit robii lui Dumnezeu erodiacon Iane, Voica, Neculae erei, Ion, Andam, Dumineche monah... în zilele lui Io Mihai Voevod; leat 7239“. O cruce de pomenire de 0,65 m înălțime, spartă, aflată acum în Pârloage, îl pomeniște pe berevoeșteanul Ion de la 1781.

„Au mai fost identificate următoarele cruci vechi: pe Valea Satului, în punctul Socetu există o cruce cu postament și căciulă, în Hobăi-Câmpulunganca există un fragment de cruce folosit ca piatră de hotar pe locul familiei Amzică, în Bratia, crucea lui Mihăilă, tot în Bratia crucea de lângă Năbăruș, în Năvrap, crucea de lângă poarta bisericii Vatra Satului și crucea din muntele Berevoescu Mare de dată mai recentă - anul 1831. Pe aceasta din urmă se poate descifra textul *Pomeniște doamne Dumitru, Ruxandra* înscris cu litere chirilice târzii.”⁹⁴

Toate acestea, alături de altele, pe care timpul le va fi distrus, nu arată altceva decât evlavie locuitorilor de odinioară ai Comunei Berevoești, care se voiau pomeniți înaintea Domnului peste veacuri prin săparea în piatră a numelor lor, prin crucile de la răspântie de drum, în fața cărora urmașii își vor ridica ochii spre cer și vor înălța rugă fierbinte pentru toți moșii lor. Nădăjduim ca noi, cei de astăzi, dar mai ales ca aceia care vor veni mâine pe aceste meleaguri să nu uite gândul străbunilor și să le poarte numele, pe pomelnice, dinaintea sfintelor altare, în sufletele trimise ca soli înaintea Tronului Presfintei Treimi...

Rememorarea câtorva berevoeșteni

De-a lungul anilor s-a păstrat genealogia mai multor familii de berevoeșteni, dintre care, câteva sunt prezentate *in extenso* în lucrarea domnului Ioan C. Hera Bucur, cum ar fi familiile Berevoescu, Hera, Dima și Radu cu cetașii lor, Oprea, Caramelea, Piper, Pană, Mormoață, Vintilescu sau Ariciu.

Unii dintre descendenții acestor familii străvechi s-au afirmat în diferite domenii de activitate, devenind persoane exponențiale pentru neamul românesc, dar mai ales reprezentanți demni ai comunei lor natale.

Merită amintit Mihai Tican Rumano care, în numeroasele sale romane și jurnale de călătorie publicate în mai multe limbi a descris într-o manieră originală peregrinările sale dintre anii 1910 și 1935. Plimbându-se prin Berevoiești, el spunea: „Satul meu este așezat pe o vale, numită Valea Satului, prin care vara curge o șuviță subțire de apă, ca o șuviță de argint, care atunci când se topesc zăpezile, sau când cad ploi multe, se face mare și vine repede, răsturnând bolovani, lemne, răgălii, buturugi și tot ce găsește în cale. Pe această Vale a Satului, în susul ei, pornim cu caii noștri, lăsând în urmă căsuțele albe ale gospodariilor. Valea, aci se lățește, aci se îngustează, iar șuvița de apă apare și dispare șerpuitoare...

Priveliști fascinante; de o parte și de alta a văii, cele două coaste apar înveșmântate cu păduri dese, iar acolo unde valea se îngustează, arborii își îndoaie într-atâta trunchiurile lor bătrâne încât coroanele lor se unesc formând deasupra văii un adevărat tunel din frunziș.

Prezenta legitimație nu este valabilă fără fotografia titularului, viza Ministerului Propagandei sau a Direcției Presei și a Asociației Corespondenților Străini în România.

La présente légitimation n'est pas valable sans la photographie du titulaire, le visa du Ministère de la Propagande ou de la Direction de la Presse et celui de l'Association des Correspondants de la Presse Etrangère en Roumanie.

Domiciliul *București, str. Dr. Leonte Nr. 11*

Membre *activ*
al Asociației de Corespondenți ai Presei Străine în România.

Dr. Informații
(Viza du Ministère de la Propagande)
(Viza Ministerului Propagandei)

Prezenta legitimație dă dreptul la 50% reducere pentru telegramele Presei.

La présente légitimation donne droit à 50% de réduction pour les dépêches de Presse.

Documente din arhiva personală
Mihai Tican Rumanoiu

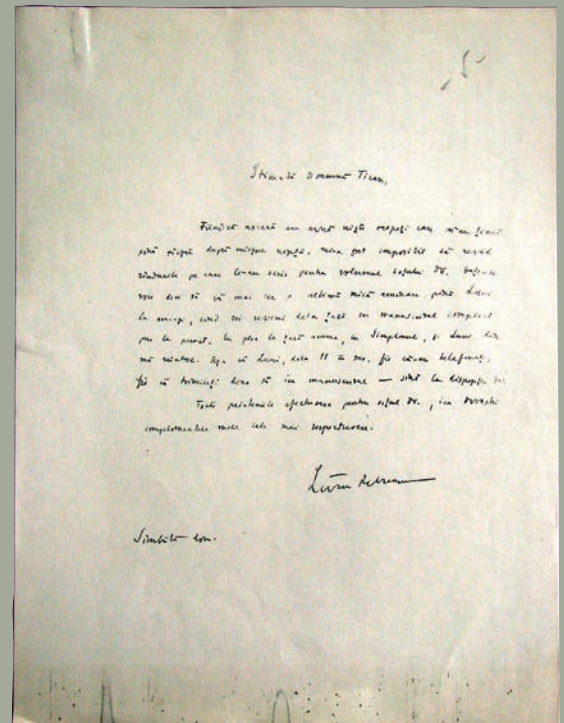
ROYAUME DE BELGIQUE
BANC D'ÉPREUVES DES ARMES À FEU
LIÈGE

Certificat n° *210569* F d'épreuve à la poudre vive (poignon *A*)
du fusil feu central à *2* coups, calibre *16* système *Lipovning automatique*
portant le n° *68692* éprouvé à l'état d'*acier trempé en blanc*

	Calibre en millimètres		Longueur de la chambre	Poids du canon	Longueur du canon	Pression d'épreuve
	à la bouche	à 22 cm de la culasse				
Canon droit supérieur	<i>16.0</i>	<i>16.8</i>	<i>65</i>	<i>912</i> grammes	<i>700</i> millimètres	<i>900</i> kilogs par cm ²
Canon gauche inférieur						
3 ^e canon						

Timbre du fabricant :

Le Directeur du Banc d'épreuves
Commissaire du Gouvernement chargé de la haute surveillance des armes à feu dans le Royaume

Mihai Tican Rumano

Mama lui Mihai Tican Rumano

În alte părți, valea se lățește cu mari platforme de pășuni, unde vitele pasc liniștite, iar păstorii își petrec timpul cântând din fluier.”⁹⁵

Personalitatea îi este rememorată de casa lui din comuna Berevoiești, devenită muzeu. Aceasta ascunde numeroase documente și fotografii care arată importanța scriitorului, care era căutat de delegații străini aflați în vizită în România, cum ar fi împăratul Haille Selassie al Etiopiei, reprezentanți ai Spaniei sau Franței. El a participat ca voluntar la război, la începutul secolului al XIX-lea, în calitate de corespondent de presă.⁹⁶

„Clădirea vechii școli păstrează colecția de artă plastică donată de scriitor comunei sale natale. Este una din puținele colecții de artă plastică existentă în mediu sătesc. Imaginile locale (priveliști, țărani, mineri din Berevoești) alternează cu cele câmpulungene (Turnul Bărăției, Casă din Câmpulung, Casă românească din Câmpulung). Corneliu Baba, Ilie Burghilea, Dan Băjenaru, Elena Petraglu, Ion Nițescu, Panait Mihăilescu sunt autorii cei mai cunoscuți ai pânzelor expuse.

Printre ele, alături de tablourile donatorilor, scriitorul Mihai Tican Rumano și soția sa, Silvia Tican, se găsește și tabloul prof.dr. I. Nanu Muscel, legat și el prin originea familiei de aceste locuri.”⁹⁷

Vasile. V. Caramelia⁹⁸ (1915-1994) a fost absolvent al Facultății de Filosofie din cadrul Universității din București, promoția 1939, a primit titlul de Doctor în Sociologie Istorică (1947) cu teza de doctorat *Satul Berivoești*

Vasile V. Caramelea în familie și la lucru

Mihai Tican Rumano

Vasile Caramelea

Ion C. Hera Bucur

(Muscel). *Obștea moșnenilor*, începută la catedra de Monografie istorică a profesorului Dimitrie Guști, sub îndrumarea Conf. dr. Flenry H. Stahl.

A fost cercetător științific principal, specialitatea Antropologie Socială și Culturală, la Centrul de Cercetări Antropologice al Academiei, începând cu anul 1957. În urma reorganizării acestuia, este înființată Secția de Antropologie Socio-Demografică și Culturală, a cărei conducere îi este încredințată.

A fost conferențiar universitar la Facultatea de Filosofie din cadrul Universității din București, specialitatea Etnografie și folclor, Etnologie și antropologie socială și culturală, din anul 1971. Anul următor, 1972, aduce recunoașterea universitară a noii discipline, când Vasile V. Caramela a prezentat primul curs de antropologie socială și culturală din țara noastră.

A fost membru corespondent al Academiei Române, fondator și conducător al stațiilor-pilot de antropologie socială și culturală din Berevoești și Câmpulung, profesor doctor la catedra de Antropologie socială și culturală, Facultatea de Filosofie - Universitatea din București, din anul 1980 până la pensionare.

În 1962, Vasile V. Caramela a primit Premiul *Victor Babeș* al Academiei. A fost membru al Institutului Social Român, al Comisiei de Antropologie și Etnologie a Academiei, al Comisiei Naționale de Demografie, al Comisiei Populațiilor a Uniunii Internaționale de Științe Antropologice și Etnologice, al Societăților „Southwestern Anthropology” și „Current Anthropology (S.U.A.)”, precum și redactor-șef adjunct al revistelor *Studii și cercetări de antropologie* și *Annuaire roumain d'anthropologie*.

Prof. dr. ing. Ion C. Hera-Bucur⁹⁹ s-a născut la 21 martie 1926, în comuna Berevoești-Muscel, unde a absolvit școala primară de șapte clase. A urmat apoi și absolvit, în 1949, cursurile liceale la Câmpulung Muscel și, în 1954, pe cele ale Facultății de utilaj tehnologic pentru construcții.

Își ia diploma de doctor inginer în anul 1968, cu o teză în domeniul echipamentelor tehnologice de ridicat pentru șantierele de construcții și montaj. A elaborat, de asemenea, în 1975 lucrarea de docență consacrată tipizării, unificării și agregării optime a unor sisteme de mașini pentru construcții.

La absolvirea facultății și-a început activitatea într-o uzină constructoare de mașini din București, unde a condus succesiv compartimentele de producție, tehnologie, proiectare, mecanic șef și organizarea muncii, în final îndeplinind funcția de inginer șef. Din uzină a trecut în cercetare și proiectare, fiind pe parcursul a 15 ani proiectant și cercetător științific, șef atelier proiectare și consilier tehnic. În perioada 1963-1967 a fost consilier în Consiliul tehnico-științific al Ministerului Metalurgiei și Industriei Construcțiilor de Mașini, iar între 1969 și 1975, expert și consilier la Institutul *C.A.E.R.* de standardizare Moscova.

În paralel cu activitatea de producție, cercetare și inginerie tehnologică, prof. dr. ing. Ion C. Hera-Bucur a funcționat și în învățământul superior, fiind încă de la absolvirea facultății și până în prezent cadru didactic asociat la Universitatea Tehnică de Construcții din București.

La finele anului 1995 lista sa de lucrări științifice cuprindea circa 150 titluri din care 10 cărți, 110 articole de specialitate și 30 comunicări la sesiuni științifice și simpozioane naționale și internaționale. O parte dintre acestea au fost publicate în limbi străine: rusă, germană, cehă, poloneză, maghiară și bulgară.

În ultimii zece ani prof. dr. ing. Ion C. Hera-Bucur și-a diversificat domeniul cercetărilor sale, abordând în paralel cu subiectele stricte de specialitate și teme de istorie locală. Monografia comunei Berevoești este rezultatul unor astfel de cercetări, ca și prezentarea catagrafiei județului Muscel în revista Arhivelor nr. 3/1992, din care rezultă satele și așezările muscelene existente în urmă cu peste 200 de ani, precum și starea demografică și socio-economică a locuitorilor din acele timpuri.

„Din Berevoești au descins, apoi, diplomați, funcționari care au lucrat în organizații internaționale, directori de mari întreprinderi și societăți comerciale, cadre didactice universitare și medici renumiți, care, prin atribuțiile încredințate în țară și străinătate sau prin lucrările științifice elaborate, au contribuit la ridicarea prestigiului comunei și uneori chiar al țării. Activitatea lor se adaugă muncii celor rămași în comună, care au o contribuție de bază la edificarea satelor acesteia, prin gospodăriile înfloritoare durate, prin construcțiile social-culturale realizate și prin mica industrie înființată, cu rol decisiv în ocuparea forței de muncă și stabilizarea oamenilor la țară.”¹⁰⁰

Din cele prezentate anterior reiese explicit că berevoeștenii au dat neamului nostru oameni capabili, care au promovat valorile științei și ale culturii românești până dincolo de hotarele țării. Aceștia rămân ca exponenți de valoare ai spiritului național autentic, ai unui mod de viață și de simțire specific poporului nostru, pe care îl regăsim încetățenit în fiecare familie din Berevoești.

Biserica Vatra Satului

Ctitorii de ieri și de azi

Vlahul Verivoi din Larissa¹

Începând cu anul 602, odată cu prăbușirea frontierei dunărene a Imperiului Bizantin, avarii și slavii au intrat pe teritoriile bizantine sud-dunărene. Slavii au ocupat întreaga Peninsulă Balcanică până în punctul ei cel mai meridional. Ei au ajuns până în sudul Peloponezului, pe țărmurile și în insulele Mării Egee și chiar în Asia Mică, fondând în Balcani așa numitele *Sclavinii*, după denumirea din izvoarele bizantine, formațiuni politice prestatale, care se întindeau pe teritorii întinse din Grecia, Macedonia și îndeosebi din vestul și nordul Peninsulei Balcanice. Acestea erau autonome, fără a fi conduse de autoritatea imperială bizantină. Singurele puncte de sprijin ale Imperiului Bizantin în Peninsula Balcanică au rămas Constantinopolul, Thessalonicul, câteva cetăți de pe coasta Mării Adriatice: Iader (Zadar), Trogurium (Trogir), Spalatum (Split), Ragusa (Dubrovnik), Acruvium (Kotor), Butua (Budva), Scorda (Skadar), Lyssus (Liș) și Dyrrachium, la care se adăugau câteva insule de-a lungul țărmului adriatic.

O masivă bulversare etnică s-a produs în Peninsula Balcanică odată cu instalarea bulgarilor. În 680, hoarda bulgarilor în frunte cu Asparuch s-a stabilit în nord-estul Peninsulei Balcanice, în zona orașului Odessos (Varna); trecând ulterior în câmpia dintre Dunăre și Balcani, în vechile provincii Moesia Inferior și Scythia Minor. Momentul instalării

bulgarilor în nord-estul Peninsulei Balcanice a coincis cu întemeierea statului bulgar, având cu capitala la Pliska, condus de către hanul Asparuch (680-702). Urmașii lui Asparuch au extins progresiv teritoriul statului bulgar, care în secolul al X-lea cuprindea aproape întreaga Peninsula Balcanică.

Instalarea slavilor pe teritoriile bizantine sud-dunărene și expansiunea statului bulgar au pricinuit profunde modificări demografice în Peninsula Balcanică și au reprezentat o cotitură decisivă în destinul romanității sud-dunărene. Populație de agricultori seminomazi, slavii s-au așezat în regiunile de câmpie și pe văile râurilor. Ei au dizlocat masa populației romanice din provinciile sud-dunărene și au împins-o spre regiunile muntoase din sudul Peninsulei Balcanice. Romanicii au fost nevoiți să se stabilească pe versanții Munților Balcani sau au fost purtați de valul slav până în Macedonia centrală și meridională și în Grecia continentală, la sud de așa-numita linie Jirecek, care separa, la nivelul Peninsulei Balcanice, regiunile cu populație greacă de cele ocupate de populația romanizată. O parte a populației romanice s-a refugiat pe coasta dalmată și în insulele învecinate și, probabil, în nordul Dunării, în teritoriile abandonate de către slavi. Un caz excepțional îl constituie populația romană din Dalmația, care nu a fost dizlocată de către slavi din teritoriile ocupate, ci a păstrat un caracter compact, fiind obligată să plătească tribut Sclaviniilor vecine. O mare parte a romanicilor sud-dunăreni au rămas în locurile de baștină unde au format adevărate insule de populație latinofonă, fiind asimilați cu timpul de comunitățile slave. Așadar, majoritatea populației romanice și-a continuat existența în cadrul formațiunilor politice slave din Serbia, Croația, Macedonia, Grecia continentală și în statul bulgar, mai cu seamă după expansiunea acestuia din secolele al IX-lea – al X-lea. Doar o mică parte a romanicilor a reușit să se refugieze în teritoriul controlat efectiv de Bizanț în Balcani, teritoriu limitat în secolele al VII-lea – al VIII-lea la o îngustă fâșie de coastă, care se întindea de-a lungul țărmului Mării Egee, de la Constantinopol și până la capul Malea, situat la extremitatea sudică a Peloponezului.

Izvoarele scrise din secolele al VII-lea – al IX-lea nu ne furnizează aproape nicio informație cu privire la populația romanică din Sclaviniile slavilor și pe teritoriul primului stat bulgar; această populație a revenit în atenția scriitorilor bizantini de-abia la sfârșitul secolului al X-lea, când ea a început să fie desemnată în sursele bizantine cu etnonimul de *vlahi*, la originea căruia se află numele unui trib celtic, *Volcae*, aflat în sud-estul Galliei, care în secolele al IV-lea – al III-lea î. Hr. și-a exercitat dominația asupra întregului teritoriu din stânga Rinului. Într-o primă fază, triburile germanice din sud-vestul actualei Germanii care au intrat în contact cu tribul volcilor, au preluat numele acestora și l-au extins sub forma *walha* asupra tuturor celților de pe teritoriul Galliei. După cucerirea și romanizarea Galliei, triburile germanice au desemnat prin etnonimul *walha* populația latinofonă din Gallia romană. Cu timpul, acest termen îi va desemna pe toți vorbitorii de limbă latină din Imperiul Roman. Odată cu migrația triburilor germanice spre vest, etnonimul amintit s-a răspândit în provinciile romane din Occident, fiind atestat sub diferite forme, dintre care menționăm forma *walch/walach*, documentată în sudul Germaniei. Ca urmare a contactelor dintre germani și slavi, termenul în discuție a fost preluat de către lumea slavă începând cu secolul al IX-lea, fiind atestat pentru prima oară la începutul secolului al X-lea la slavii meridionali sub forma *vlah*, cu sensul de *străin* sau *neslav* de limbă romanică. De la forma *vlah* a derivat și numele slav al regiunii populate de romanici, *Vlaška*.

Bizantinii, care au intrat în contact cu slavii meridionali în secolele al VIII-lea – al IX-lea în Macedonia meridională și nordul Greciei, au preluat de la aceștia din urmă termenul sub forma *blachos*. O dovadă în sprijinul acestei ipoteze o constituie prima mențiune a etnonimului *vlah*, documentată către mijlocul secolului al IX-lea într-o cronică locală de la mănăstirea athonită Kastamonitou; acest izvor atestă prezența *vlachorynchinilor*, vlahii de pe valea râului Rhynchos, din proximitatea Peninsulei Calcidice, aliați cu tribul slav al sagudaților, care au invadat Macedonia, ajungând până la Muntele Athos, în timpul crizei iconoclaste.

Prima mențiune a vlahilor apare la cronicarul Georgios Kedrenos și datează din anul 976. Kedrenos ne relatează despre revolta bulgarilor împotriva Bizanțului, care a izbucnit în Macedonia la moartea împăratului Ioan Tzimiskes (ianuarie 976). Cronicarul bizantin ne informează că, la scurt timp după acest eveniment, David, unul dintre conducătorii revoltei, a murit ucis de niște vlahi călători, între Castoria și Prespa, la așa-numiții *Stejari frumoși*. Vlahii sunt menționați în două diplome emise de către împăratul Vasile al II-lea Bulgaroctonul (976-1025), una din 979/980, la care face aluzie un secol mai târziu scriitorul grec Kekaumenos, cealaltă din 1020. În perioada imediat următoare, informațiile despre vlahii balcanici se înmulțesc simțitor. „Pe măsura afirmării tot mai puternice a vlahilor, pe toate planurile, în viața Imperiului Bizantin, sporesc și informațiile despre aceștia în actele de cancelarie, dar și în cele furnizate de scriitorii bizantini. Acțiunile vlahilor balcanici au fost consemnate fie de către scriitori ocazionali, precum este cazul strategului tessalian Kekaumenos, fie de personalități literare cum ar fi: Anna Comnena, Ioan Kinnamos sau Theodor Prodromos. La începutul secolului al XIII-lea, vlahii au făcut obiectul lucrării lui Nichita Choniates, în contextul participării lor la mișcarea de emancipare politică a popoarelor din Balcani de sub autoritatea Constantinopolului.

La sfârșitul secolului al X-lea și începutul secolului următor, când încep să fie menționați în izvoarele bizantine, vlahii balcanici se împărțeau în trei ramuri distincte: o ramură nordică, care popula versanții Munților Balcani, o ramură apuseană care popula teritoriile Serbiei medievale, ținuturile bosniece, Croația și Dalmația și o ramură sudică, care cuprindea pe vlahii stabiliți în Albania, Macedonia, Epir, Thessalia și restul Greciei.

Izvoarele bizantine consemnează caracterul patriarhal, precumpănitor pastoral al comunităților vlahilor balcanici. În marea lor majoritate, vlahii practicau păstoritul. Ei își desfășurau activitatea pe domeniile imperiale și mănăstirești, având obligații față de stat sau față de mănăstiri. Kekaumenos descrie practica transhumanței păstorilor vlahi din Thessalia. În timpul primăverii, aceștia, însoțiți de familiile lor, își duceau turmele la păscut în munții Pindului și Rodopi, iar toamna reveneau pe pășunile din câmpia Thessaliei: Și le-a vorbit și vlahilor: *Unde vă sunt acum dobitoacele și nevestele?*. Ei au zis: *în munții Bulgariei*. Căci așa li-e obiceiul, ca dobitoacele și familiile lor să stea din luna aprilie până în luna septembrie în munții înalți și în locuri foarte reci. Așadar, păstorii vlahi din Thessalia practicau transhumanța „normală”, câmpie-munte-câmpie. Fenomenul transhumanței este definitoriu pentru vlahii balcanici. Ea a fost practică chiar și în secolele al XIX-lea – al XX-lea de către păstorii aromâni din aceeași regiune, precum rezultă din descrierile călătorilor și etnografilor străini care au observat direct acest fenomen și l-au descris în detaliu. Practicarea transhumanței de către vlahi și deplasarea lor continuă între câmpie

și munte pe itinerarii bine stabilite, a indus-o în eroare pe Anna Comnena care afirma că vlahii duc o viață nomadă. Prințesa comnenă a confundat nomadismul cu transhumanța, făcându-i pe unii istorici moderni să le atribuie uneori vlahilor, în mod eronat, nomadismul ca o caracteristică existențială.

Vlahii constituie un însemnat factor economic în Balcani. Ei sunt producători de produse lactate și pânzeturi. La începutul secolului al XII-lea, păstorii vlahi îi aprovizionau cu lapte, brânză și lână pe călugării de la Muntele Athos. Produsele vlahilor, în special brânza și țesăturile, erau apreciate pe piața constantinopolitană.

O îndeletnicire de bază a unei părți însemnate a vlahilor a rămas agricultura. Kekaumenos amintește de vlahii stabiliți la câmpie, a căror principală ocupație o constituia, fără îndoială, munca câmpului. O altă categorie socială a vlahilor era cea a „călătorilor” Vlahii călători erau obligați să presteze toate serviciile în legătură cu păstoritul, să-și dea caii pentru transporturi și să îndeplinească serviciul de chirigii. Din hrisoavele sârbești emise la sfârșitul secolului al XII-lea aflăm că vlahii chirigii aveau obligația să transporte mărfurile regelui și ale mănăstirilor. Ei transportau produse locale în orașele de pe coasta dalmată, de unde aduceau în interiorul peninsulei grâne, vin și mai ales sare.

Forma de organizare tipică a păstorilor vlahi din Peninsula Balcanică era cătunul. Povestirea referitoare la istoria Muntelui Athos, redactată către anul 1109, de către monahul Ioan Trachaniotes ne furnizează prima atestare documentară a cătunului vlah. Călugărul athonit relatează conflictul provocat în sânul comunității sale monahale de stabilirea la Muntele Athos, între anii 1100-1104, a unui grup destul de numeros de păstori vlahi transhumanți, împreună cu familiile și turmele lor. O parte dintre monahii athoniți au reacționat împotriva prezenței femeilor vlahi la Sfântul Munte, deoarece ele tulburau sufletele călugărilor, făcându-i pe aceștia să renunțe la post și rugăciune și să se dedea preocupărilor lumești. Ei l-au înștiințat pe patriarhul Nicolae al III-lea (1084-1111) cu privire la prezența femeilor vlahi și au trimis o delegație la împăratul Alexie I Comnenul, cerând alungarea vlahilor. Însă, majoritatea călugărilor s-au împotrivit alungării vlahilor, dându-și seama de utilitatea economică a prezenței acestora în vecinătatea mănăstirilor. Într-una dintre scrisorile schimbate între patriarh și împărat în scopul stăvilirii scandalului, se consemnează că cele trei sute de familii de vlahi stabilite la Muntele Athos alcătuiau katoÚnai, supuse patriarhului. Un cătun cuprindea între 10 și 105 familii de vlahi, cel mai adesea în jur de 50. Așadar, între anii 1100-1104, existau în preajma Muntelui Athos, între trei și șase cătune de vlahi. Un inventar al bunurilor Lavrei athonite, datând de la sfârșitul secolului al XII-lea, menționează o serie de katounai vlahi din Moglena, dăruite mănăstirii de arhonte Nichifor Kephalas.

O altă formă de organizare a vlahilor era fâlcarea, care grupa mai multe „familii” pastorale. Kekaumenos menționează un celnik, în persoana lui Slavota Carmalakes, unul dintre conducătorii revoltei vlahilor din 1066. Căpeteniile vlahilor aveau atribuții judiciare și erau însărcinați cu strângerea dărilor față de stat și mănăstiri.

În cadrul Imperiului Bizantin, comunitățile vlahilor s-au bucurat de autonomie juridică și fiscală. Cea mai veche atestare a unei organizări aparte a vlahilor este cea menționată în decretul lui Vasile al II-lea din 979/980, prin care lui Niculiță din Larissa i se acordă conducerea vlahilor din thema Eladei care includea teritoriul Thesaliei.

Izvoarele bizantine îi atestă pe vlahi ca un valoros element militar. Ele ne furnizează primele informații cu privire la rolul important pe care l-au jucat vlahii ca oșteni în slujba Bizanțului sau a dușmanilor lui. Vlahii îndeplineau serviciul militar, fiind recrutați în armata bizantină. În timpul revoltei din Thessalia (1066), vlahii își dovedesc din plin calitățile lor militare în luptele purtate împotriva armatei bizantine la fortăreața Servia. În timpul răscoalei din 1185 condusă de către Petru și Asan, vlahii participă alături de cumani și bulgari la războiul împotriva Bizanțului.

Printr-o diplomă imperială emisă în 1020, basileul a redus Patriarhia bulgară de Ohrida la rangul de arhiepiscopie autocefală subordonată direct împăratului și nu patriarhului ecumenic. Noua arhiepiscopie cuprindea un vast teritoriu care se întindea de la Dunăre până în Thessalia și de la lanțul munților Rila (situat în sud-vestul Bulgariei actuale) până pe țărmul Mării Adriatice; hotarele sale coincideau cu cele ale țaratului bulgar al lui Simeon și Petru. Alături de cele 31 de episcopii sufragane arhiepiscopiei de Ohrida, hrisovul imperial îi menționează și pe vlahii „care sunt răspândiți în toată Bulgaria”, aflați, la rândul lor, sub autoritatea noului arhiepiscop al Ochridei.

Organizarea bisericească a românilor din Balcani s-a desăvârșit în secolul al XI-lea. Deoarece plasarea vlahilor sub autoritatea arhiepiscopului Ochridei era necanonică, s-a simțit nevoia creerii unei episcopii proprii pentru aceștia. Astfel, într-o listă episcopală care datează din timpul domniei împăratului Alexios I Comnenul este menționată, pe locul 23, o episcopie a vlahilor supusă arhiepiscopului de Ohrida. Într-o altă listă episcopală care datează din secolul al XI-lea se precizează că episcopia vlahilor avea reședința la Vreanoti; această localitate a fost identificată de către cercetători cu orașul Vranje, situat pe cursul superior al Moravei de sud, pe teritoriul Serbiei de astăzi. La episcopia vlahilor balcanici face referire și o însemnare pe un manuscris din secolul al XI-lea, păstrat în biblioteca bisericii Sfântul Clement din Ohrida, care ne atestă, la o dată necunoscută, existența unui preot al acestei episcopii: *Ioan, preot al preasfintei episcopii a vlahilor*. Preotul Ioan este considerat primul cleric vlah sud-dunărean cunoscut după numele său.

În secolul al XI-lea, răscoala vlahilor din Thessalia (1066) a provocat mari neplăceri Bizanțului, stârnind indignarea lui Kekaumenos care afirmă că vlahii sunt urmașii dacilor și bessilor care locuiau în ținuturile de lângă Dunăre și Sava; aceștia din urmă s-au răzvrătit împotriva romanilor sub conducerea regelui lor Decebal. După ce au fost înfrânți de către împăratul Traian, strămoșii daci și bessii ai vlahilor au emigrat în Epir, Macedonia și Thessalia. În viziunea lui Kekaumenos, vlahii din Thessalia, Macedonia și Epir sunt descendenții dacilor și bessilor care locuiau odinioară în ținuturile dunărene, în timpul împăratului Traian. Ostilitatea lui Kekaumenos față de vlahi se datorează atât atitudinii lor de nesupunere față de autoritățile bizantine, dar mai ales revendicării de către aceștia a titlului de urmași ai romanilor.

Majoritatea vlahilor menționați în izvoarele bizantine din secolul al XI-lea poartă nume slave. Este cazul lui **Verivoi Vlahul** și Slavota al lui Carmalac amintiți de către Kekaumenos. Acestea sunt considerate primele două nume de români care apar în istorie. Printre cele câteva familii de vlahi care s-au stabilit în orașe a fost și acest **Verivoi din Larissa**, în a cărui casă a fost pusă la cale revolta mai sus amintită a vlahilor, bulgarilor și grecilor din Thessalia din 1066.

Numele de *Verivoi* pare a fi punctul de pornire pentru *Berivoi*, *Berivoiescu* și *Berevoescu* de mai târziu. Deci vlahul cu pricina ar putea fi strămoșul celor dintâi ctitori ai bisericii Vatra Satului din Berevoești, Muscel.

Ardelenii descălecători pe muscelele Argeșului

Situația ardelenilor subjugăți era foarte grea. Biserica Ortodoxă Românească din Transilvania era doar *tolerată*, spre deosebire de celelalte patru confesiuni care aveau statutul de *recepte*, căci în a doua jumătate a secolului al XVI-lea seculii, sașii precum și o parte dintre ungurii transilvăneni, care fuseseră catolici, s-au convertit la luteranism, calvinism și unitarianism.² Din a doua jumătate a secolului al XVI-lea și pe tot parcursul celui de al XVII-lea, conducătorii confesiunii calvine, de regula ajutați de principii maghiari ai Transilvaniei din Alba Iulia, au desfășurat o puternică acțiune prozelitistă printre români, prin a activa așa-numiți *episcopi romano-calvini*, prin tipărituri cu caracter calvin, prin impunerea unor restricții ierarhilor, protopopilor și preoților ortodocși, toate urmărind convertirea românilor la calvinism și, în final, maghiarizarea lor. Doi dintre ierarhii ardeleni – Ilie Iorest și Sava Brancovici – au fost înlăturați din scaun și întemnițați, pentru ca s-au opus acestei acțiuni prozelitiste. În pofida acestor acțiuni, prozelitismul calvin n-a dus la rezultatele dorite, pentru că marea masă a românilor au rămas statornici în credința ortodoxă, salvând astfel însăși ființa etnică românească.

După ce Transilvania a ajuns sub stăpânirea Habsburgilor (1688 - 1918), o parte infimă a clerului și credincioșilor români au fost siliți, prin presiuni și amăgiri, să accepte „unirea” cu Biserica Romei (1698 - 1701), în timpul mitropolitului Atanasie Anghel. S-a ajuns astfel la o dezbinare a Bisericii românești, deși pur formală, căci, în afara de recunoașterea primatului papal, întreaga doctrină, cultul și organizarea noii Biserici unite au rămas neschimbate. Întru apărarea Ortodoxiei strămoșești s-au ridicat o serie de călugări, preoți de mir și credincioși.

„Toți străinii cari au încercat convertirea Românilor la legea lor, fie catolică, fie calvină, s-au lovit de nesguduita lor statornicie în credința ortodoxă de care nici o persecuție nu-i putea îndepărta, masa poporului rămânând nemișcată, chiar și când unii individual îndrăzneau să-și părăsească legea. Legea ortodoxă în cursul veacurilor se contopise cu întreaga ființă a Românului, care era gata să aducă orice sacrificiu pentru păstrarea ei.”³

Un iobag cuprinde astfel cugetarea și simțirea țăranilor din Ardeal în veacul al XVIII-lea, când erau siluiți pentru credință: „Acest cojoc, pe care-l am pe mine, e acum al meu. Dar dacă ar vrea crăiasa (Maria Terezia) să mi-l ia, i-l dau. Cu aceste slabe mâini și picioare și cu trupul mea am lucrat zi și noapte ca să plătesc porția. Ele sunt ale crăiesei și de ar vrea să mi le ia, n-am ce face. Dar nu am decât un suflet pe care eu îl păstrez pentru Dumnezeu din cer și nici o putere omenească nu-l poate îndoi”⁴.

Românii ortodocși din Vințul de Jos erau gata de orice jertfă pentru biserica lor: „Se supun crăiesei în toate lucrurile lumești și sunt gata de a-și pecetlui și cu sânge credința lor, dar cum sufletul aparține lui Dumnezeu, care l-a zidit și l-a răscumpărat cu prețiosul sânge al fiului său, ei nu-l jertfesc nici unui om pământean și nu-și părăsesc legea veche de dragul

nimănui, nu pot să se despărtească de preoții lor, pentru a primi alții, uniți, ci mai bine vor muri, ca să-și dovedească astfel stăruința neclintită în vechea lor credință precum și fidelitatea față de stăpânitorul țării și față de Dumnezeu”.⁵

Regii și episcopii catolici din Ungaria îi persecutau programatic și asiduu pe românii din Ardeal. Sinodul de la Buda le interzicea în 1279 preoților ortodocși, consierați schismatici, oficieze slujbe sau să zidească biserici. Li se confisca toată averea, dacă botezau vreun copil în legea lor. Pedepsele iobagilor români, supuși la munci grele și îndelungate, erau cu mult mai aspre decât ale celor unguri și sași. Nobilii români erau și ei marginalizați și nedreptățiți.

În aceste condiții, ardelenii caută să scape de pierderea credinței peste munți. Relațiile cu muntenii erau deja fondate prin comerț. Activitatea de schimb comercial a breslelor transilvane⁶ s-a efectuat în principal cu Țările Române transalpine și ea a cunoscut în decursul secolelor o dezvoltare tot mai mare. Sibiul a întreținut o intensă legătură cu Țara Românească și Moldova, intrând deseori în concurență cu Brașovul, mai ales începând cu secolul XV, când ultimul începe să se impună. Negoțul între Transilvania și voievodatele sud-carpate este atestat din 1211 în diploma cavalerilor teutoni.

Comerțul cu Țara Românească se desfășura în ambele sensuri, adică se exportau spre Țara Românească o serie de produse meșteșugărești, dar se și importau în Sibiu mai ales produse agricole și materii prime. Exportul Țării Românești a fost determinat de nevoia de produse alimentare și materii prime a sibienilor. Exportul Țării Românești la Sibiu trebuie legat și de dezvoltarea meșteșugurilor și negoțului sibian și de creșterea numărului populației cetății în cursul sec. XV-XVI, elemente care explică cererea crescândă de materii prime și produse alimentare de pe piața sibiană.

Mărfurile pe care le comercializau negustorii din Țara Românească erau în special produse naturale, produse meșteșugărești, dar acestea în cantități infime și mărfuri orientale, procurate pe filiera otomană. Produsele cu care erau schimbate erau îndeosebi produse meșteșugărești sibiene: oțel, fier, aramă, cuțite, arme și produse occidentale, mai ales postavuri, catifele și arme. Articolele de armură și fierărie, care se exportau spre Țara Românească, erau în principal: cuțite, scuturi, securi, buzdugane etc.

Negustorii sibieni exportau pe lângă produsele mai sus amintite și postav, pânză de in, de câneapă, arme (săgeți, arcuri, săbii, muschete, tunuri), șei, obiecte de orfevrerie.

Făgărașul a reprezentat cel mai mare domeniu feudal al principilor Transilvaniei și, implicit, baza puterii lor militare și economice pe eșichierul disputelor politice din secolele al XVI-lea – al XVII-lea.⁷ Astfel, a fost un adevărat fief pentru Ștefan Mailat, nobil de origine română, înălțat până la scaunul voievodal al Transilvaniei (1534-1540) și pentru Ștefan Bathory, a cărui ascensiune a continuat dincolo de scaunul princiar până la tronul regatului Poloniei. O nouă secvență a legăturilor acestui ținut cu Țara Românească este marcată de epoca lui Constantin Brâncoveanu (1688-1714), domn care împreună cu o serie de boieri munteni au desfășurat o largă și constantă acțiune de sprijin a ortodoxiei, grav amenințată de intoleranța principilor calvini sau de prozelitismul bisericii catolice sprijinită de autoritățile imperiale. Principele muntean avea o puternică bază materială în partea de sud a Transilvaniei, stăpânind sate întregi, proprietăți și case în Berivoi, Brașov, Cincu Mic, Poiana Mărului, Sâmbăta de Jos Sâmbăta de Sus și Somartin.

În secolele al XVIII-lea – al XIX-lea, ocupațiile de bază ale ținutului au continuat să fie agricultura și creșterea animalelor, meșteșugurile și comerțul. Importante erau manufacturile de sticlă și de hârtie bazate atât pe munca iobagilor, cât și pe cea a salariaților. Regimul iobagiei s-a agravat mult după trecerea Transilvaniei sub stăpânire austriacă, astfel încât în timpul marii răscoale condusa de Horea, Cloșca și Crișan, agitațiile țărănești au cuprins și Țara Făgărașului.

Ciobanii din zonă erau împărțiți în mai multe comunități, cu obiceiuri și mod de viață specific. Unele dintre acestea se mai păstrează încă. Mocanii sunt comunități pastorale autohtone de oieri români similare în multe privințe cu aromânii, care se mai găsesc și astăzi în Mărginimea Sibiului, la vest de orașul și în zona Săcele, la est de Brașov, nu departe de curbura Carpaților. Atât mocanii mărgineni, cât și cei săceleni au fost denumiți în trecut „ungureni”, când aceștia se aflau în tranzit ori se stabileau pe teritoriul „vechiului regat”. Satele din această parte a țării, cum ar fi: Săliște, Rășinari, Vale, Poiana Sibiului, au practicat oieritul transhumant, păstorii mărgineni ducându-și turmele de oi la Dunăre, în Dobrogea, până în Caucaz și Peninsula Balcanică. *Moroienii* din culoarul Rucăr-Bran, la hotarul dintre Transilvania și Muntenia, care se mai numesc și *colibași* plecau și ei cu turmele pe munți, în transhumanță și o mai fac și astăzi, ei trăind în jurul pasului Bran, din județul Făgăraș, ducând o viață nomadă autentică, păstorind ici și colo, în diverse zone și chiar țări.

Călugărul cronicar, de origine ardelean, Naum Râmniceanu, într-o jalbă către Grigore Vodă Ghica, în 1825, ne spune despre strămoșii lui, trecuți peste munți din Jina Sibiului către Corbii Argeșului. Mulți au fost cei care au fugit de descreștinare, majoritatea agricultori și zootehniști.

Merită amintite sate de ungureni veniți în Țara Românească: *Mehedinți*, plasa Motru și Văgiuleștii-Ungureni; *Gorj* (două în plasa Jiu, unul în plasa Vulcan) și Ungurei în plasa Gilortul; tot aici avem Tismana-Ungureni, Rovinari-Ungureni, Sasa-Ungureni, Rengeștii-Ungureni, Grasna-Ungureni, Vlădueni-Ungureim, Novaoii-Ungureni; *Vâlcea* (Ungureți din comuna Vasileți, plasa Oltețul de Jos) și Ungurenii (plasa Horez) și Băbenii-Ungureni; *Romanați* (plasa Oltul de Sus); *Argeș* (două în plasa Argeș apoi Albeștii-Ungureni), Bădenii-Ungureni, Brăteni-Ungureni, Uda-Ungureni, Căpăținenii-Ungureni, Ceparii-Ungureni, Cerbu-Ungureni, Oeștii-Ungureni și Valea Ungurenilor; *Muscel* (Berevoieștii-Ungureni, așezați în urma răscoalei lui Horea).⁸

Spre exemplu, situația Mănăstirii Corbii de Piatră s-a schimbat din a doua jumătate a sec. al XVIII-lea. Atunci s-a instalat în sat o comunitate de 200 de români din Jina Sibiului, nevoiți să-și părăsească locul natal din cauza persecuțiilor religioase la care erau supuși pentru că respingeau unirea cu Roma. Arhiereul Iosif de Sevasta, cel care i-a așezat la Corbi, le-a dăruit biserica și toate posesiunile mănăstirii, și a hotărât să mărească sfântul locaș, care era neîncăpător pentru noua comunitate.

Unele denumiri din zona Muscelului își mai regăsesc și astăzi corespondentul și punctul de pornire în denumiri omologe din Ardeal. Berivoiul, sat de sub munte, din Țara Făgărașului, este împărțit în Berivoii Mari și Mici. Acesta din urmă este un sat mai tânăr și cu mai mulți locuitori decât cel dintâi.

„Constantin Stolnicul Cantacuzino dă bisericii ortodoxe Berivoiul Mic aici, la Începutul veacului al XVIII-lea, un *Triod*. În 1733 era popă unit Mihai cu biserică și 35 familii. În 1750 sunt 2 preoți, o biserică cu 186 suflete, neuniți. La 1761 sunt: 1 preot ortodox cu biserică și 75 familii, apoi 2 preoți uniți, fără biserică și cu 3 familii. Popa David din Berivoiul Mic de pe baltă vinde, în 1763, un *Octoih* cu 10 fl. popii Șerban Răzeans. Conscripția episcopului unit Rednic, din 1765, ne vorbește de o mănăstire ce-ar fi existat în acel an, având o livadă de 4 care de fân. În 1788 sunt 2 biserici, una ortodoxă - zugrăvită, în 1789, de zugravul Ioan din Turcheș și cealaltă unită, având preot pe Radu Radeș. Preotul celei dintâi muriseși în locul lui, se pare că slujea popa luon Berla din Șercaița. Popa Iosif Țițu din Săsciori scrie, în 1792, pe un *Odoi* al bătrânului ercmonah Ruvim, aceste cuvinte : *Fiind rânduie la bisearica cea veche în Berivoiu-Mic, m-au chemat părintele Ruvim ca să scriu toate cărțile ce le are, și le-am scris cu afurisenie, de s-ar întâmpla o primejdie ca aceaia, măcaru să ferească Dumnezeu, și le-am însemnat toate*. Parohia de aici era filie a celei din Berivoiul mare. În 1805 slujea preotul ortodox Pavel Chiușde (sfințit în Ardeal, la 1792) la 80 de familii iar la 1846 e popă ortodox Ioan Chiușde și capelan Ioan Raduleț, având tot 80 de familii, adecă vreo 400 de suflete.”⁹

Biserica veche, de lemn, din acest sat, pictată de zugravul Ioan din Turcheș, după cum ne spune o mai veche monografie a satului, a fost arsă într-un incendiu dezastruos, care a distrus și aproape 40 de gospodării. Biserica actuală din Berivoii Mici, cu hramul „Sfântul Nicolae”, s-a ridicat pe fundația celei vechi în anul 1877, sub păstoria preotului Matei Chiujdea. Este construită din cărămidă și piatră, în formă de corabie, cu un turn ridicat pe trei nivele.

„În secolul al XVII-lea trăia în comuna Berivoiul Mare un protopop cu numele Ștefan, care avea o mare influență și putere în toată țara Oltului. Principele Ardealului Gheorghe Râkoczy I-ul, prin decretul sau din 21 Maiu 1647, scoate toate bisericile românești din ținutul Făgăraș de sub jurisdicțiunea Mitropolitului din Alba-Iulia și a superintendentului calvin și, ie supune numitului protopop, care depindea numai de Râkoczy, având dreptul să viziteze toate bisericile, preoții și protopopii români din acest ținut și să iacă dreptate conform legilor țării și vechiului obicei local. Toate acestea cu condiția, ca în lucrurile necuviincioase și contrare legilor dumnezeiești și ale țării să nu se amestece ; cu preoții unguri să trăiască bine, să învețe pre credincioși Catehismul și Sf. Scriptură în românește și pe păcătoși să-i mustre. Protopopul din Berivoiu era astfel omul stăpânirii ungurești de unde venea tot darul cel pământesc și deci nu e mirare că urmașul lui Ștefan: protopopul Radu din acest sat iscălește, în 1700, actul unirii cu Roma în numele celor 56 preoți care stăteau sub oblăduirea sa, cari desigur nu i-au dat cu toții împuternicire de aderare. În 1733 cei doi preoți uniți: Radu și David slujeau într-o biserică. În 1750 un preot unit păstorea 186 suflete având și o biserică. În 1761 avem 1 preot ortodox cu 55 familii și 3 preoți uniți cu 5 familii și o biserică.-) Preotul ort. în vremea aceasta era Ion Rădule, care cumpără, după 1748, o Cazană. La 1763 se amintește popa Șerban Răzeans. Școala o conducea, la 1765, dascălul Pop Stand.

Satele Berivoiul Mic și Mare încă dela începutul veacului al XVIII-lea erau în posesiunea familiei Brâncoveanu. În 1766 Febr. 8 *prințul Brâncoveanu* cere, dela episcopul ardelean Dionisie Novacovici, voie să zidească aici biserică, și o mână de ajutor pentru preoții din satele sale. Novacovici îi răspunde în 28 Martie: Însă pentru Berivoi m-am înștiințat precum și Berivoiul mare și cel mic sunt lipite satele, fiind 2 biserici; una s-a dat uniților și cealaltă

*Andrei Dumitrescu in
Ardeal, căutându-și
strămoșii*

neuniților. Nu se mai poate cere alta. Deci credincioșii ortodocși din Berivoiul mare erau siliți să meargă la biserica din Berivoiul mic, căci a lor a fost luată de uniți, cărora li se judeca și în 1779 și nu li s-a permis, ca Brâncoveanu să le facă alta.

În 1805 au biserica cele 64 familii conduse de preotul ortodox Naftalie Raduleț (sfânt în 1797 la Arad) și filia Berivoiul mic. În 1846 Berivoiul Mare apare, ca filie, cu 64 familii, atașată la parohia ortodoxă din Berivoiul mic. Pe la 1842 preotul unit Samuil Socol slujia în Berivoiul Mare la 169 de credincioși. La 1748 se amintește aici și o mănăstire, care e pe pământul nobilului Iosif Boer, având preot pe bătrânul Ghierasie, 5 călugări și 8 călugărițe. Un călugăr avea 100 de ani, iar altul 121 ; o călugăriță bătrână era cerșitoare. Averea mănăstirii: 1 cal, 3 vaci și 10 stupi; arător de arător de o găleată și fână de 1 car de fân, intravilanul de 150 stânjini lungime și 50 lățime. În 1761 mănăstirea e distrusă din ordinul gen. Bucow, iar averea rămasă e luată de Iosif Boier, fiindcă se clădise pe moșia lui.¹⁰

Nu departe, la poalele muntelui, pe moșia unui Berivoi sau Berevoescu de demult, a fost zidită Mănăstirea Berivoi, care astăzi a fost reconstruită pe aceeași infrastructură cu vechiul edificiu. Poate este vorba despre cneazul recompensat de către domnitorul Mihai Viteazul la finele sec. al XV-lea pentru buna aprovizionare a armatelor sale, ori poate este un alt descendent al familiei atât de numeroase a Berevoeștilor.

Locuitorii Comunei muscelene Berevoești „sunt de obârșie din satul Berevoi, ținutul Făgărașului. Au trecut peste streășina munților în secolul XV, din cauza prigoanelor politico-religioase. S-au stabilit aici întemeind satul Berevoești, în amintirea locului lor de origine. Pentru fapte de arme, sau alte acte meritorii, au fost dăruiți cu doi munți Berivoescu mare și Berivoescu mic, cu drept de târg și vad de moară, acordându-li-se cu hrisov domnesc rangul de moșneni. Echipa de sociologi, doctori, cercetători istorici, verificând originea lor, au stabilit că grupa de sânge, pigmentația părului, culoarea ochilor, graiul, portul și sinonimitatea numelor de familie ai locuitorilor din Berevoești și a celor din Berivoiul Făgărașului, este aceeași. S-a tras concluzia certă a obârșiei lor comune. Acest fapt este confirmat în cartea Prof. Dr. Petre Râmneanțu Șeful echipei de investigație.”¹¹

Vătafi Herii și Hera Berevoescu

Cea dintâi psanie a bisericii din Vatra Satului menționează: „Fost-au această sfântă biserică de lemn făcută de moșii dumnealui Herii vataf. Iar acum învechindu-se foarte rău, s-au nevoit robul lui Dumnezeu Hera vataf Berevoiescul dimpreună cu soția dumisale Mariia i sânu (fiul) Neculae, de a făcut-o de piatra, pe cum se vede.” Moșul reprezenta la ace vreme „șeful primei familii stabilite aici, deci întemeietorul obștii.”¹² Cum datarea celui dintâi edificiu a fost făcută în jurul anului 1475, odată cu momentul constituirii comunității satești și fondării localității. Este foarte clar că ardelenii veniți peste munți pentru a-și păstra credința, aveau nevoie de o biserică și că nu puteau aștepta trei secole pentru a-și construi una. Așadar străbunii vătafului Herii au pus temeliile vechiului lăcaș, care va fi ulterior rectitorit de către Herii și Hera, cu urmașii lor.

Aceștia din urmă sunt prezenți și în documente vechi, păstrate în arhive, cum ar fi cel din 6 februarie 1751; și anume *Cartea de blestem a Mitropolitului Neofit* către Hera din

Berevoești și alți doi săteni anume Vlad și Bratul, ca să cerceteze niște neînțelegeri de hotar între Mănăstirile Vieroș și Aninoasa.¹³

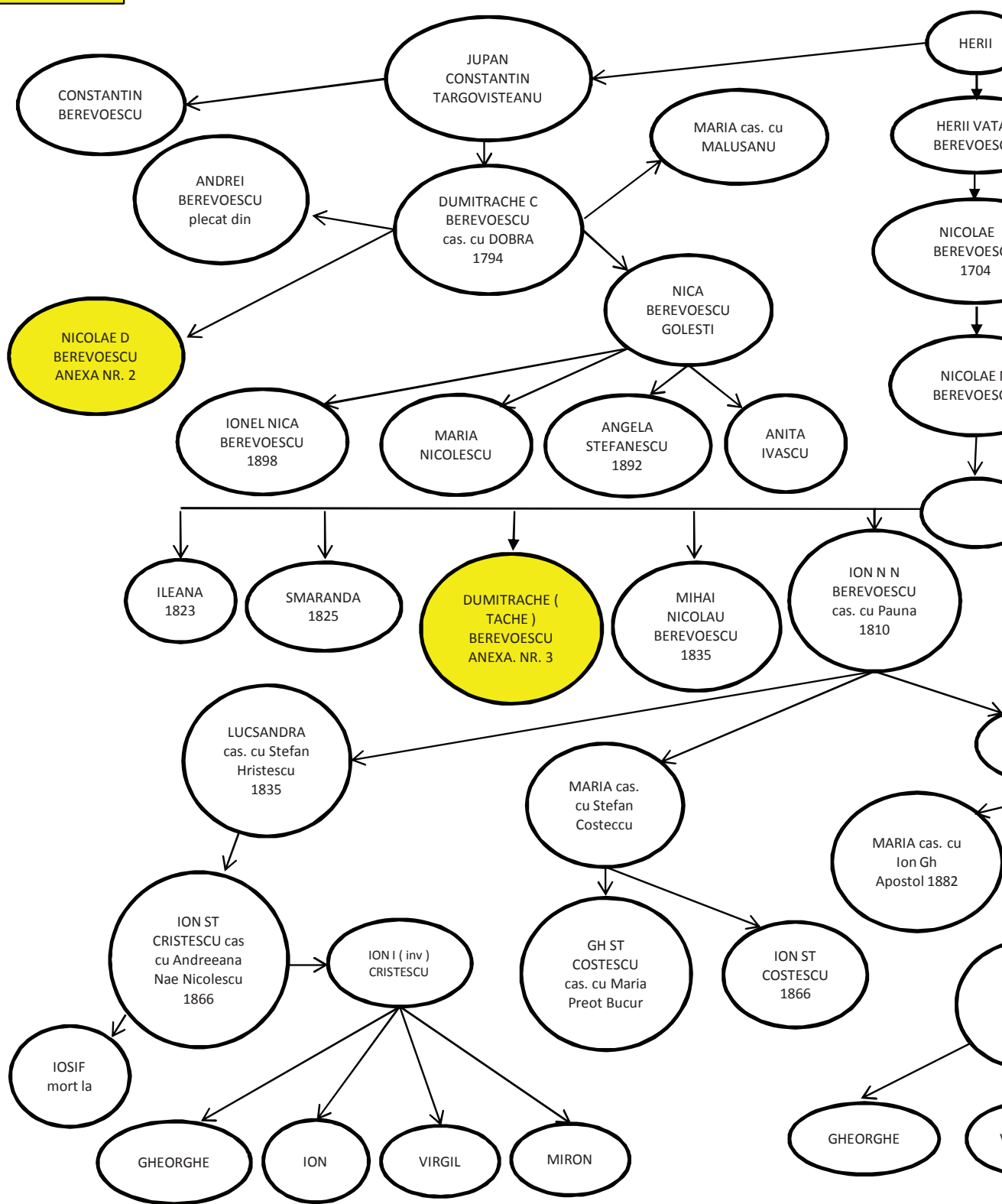
Vătaful Hera era unul dintre oamenii de încredere ai șefilor statului și ai conducătorilor Bisericii, solicitat pentru întocmirea hotărnicilor unor moșii. La 29 iunie 1754, cei 24 de boeri care s-au adunat pentru alegerea moșiei Berevoești, chemați din porunca Domnului Mihai Cehan Racoviță merg la fața locului și citind toate cărțile și hrisoavele Mănăstirii Vieroș pentru Năpârteni, ale Mănăstirii Radu Vodă (Sfânta Treime) din București pentru părțile Chiajnei și ale megiașilor, constată, în primul rând, că moșia Năpârteni a Mănăstirii Vieroșul nu trece în stânga apei Bratia, în al doilea rând, stabilesc cine trebuie să stăpânească moșia Iași din marginea de miază-zi a satului Berevoești. Ea a fost a unor oameni care făcând o ucidere mare au fugit. Atunci, trei sate, Berevoești, Năpârteni și Cotești, au plătit sugubina Iașilor luându-le moșia. Hotarnicii au tras apoi hotarul Berevoești prin două locuri, deoarece prin trei trăsuri n-au putut.

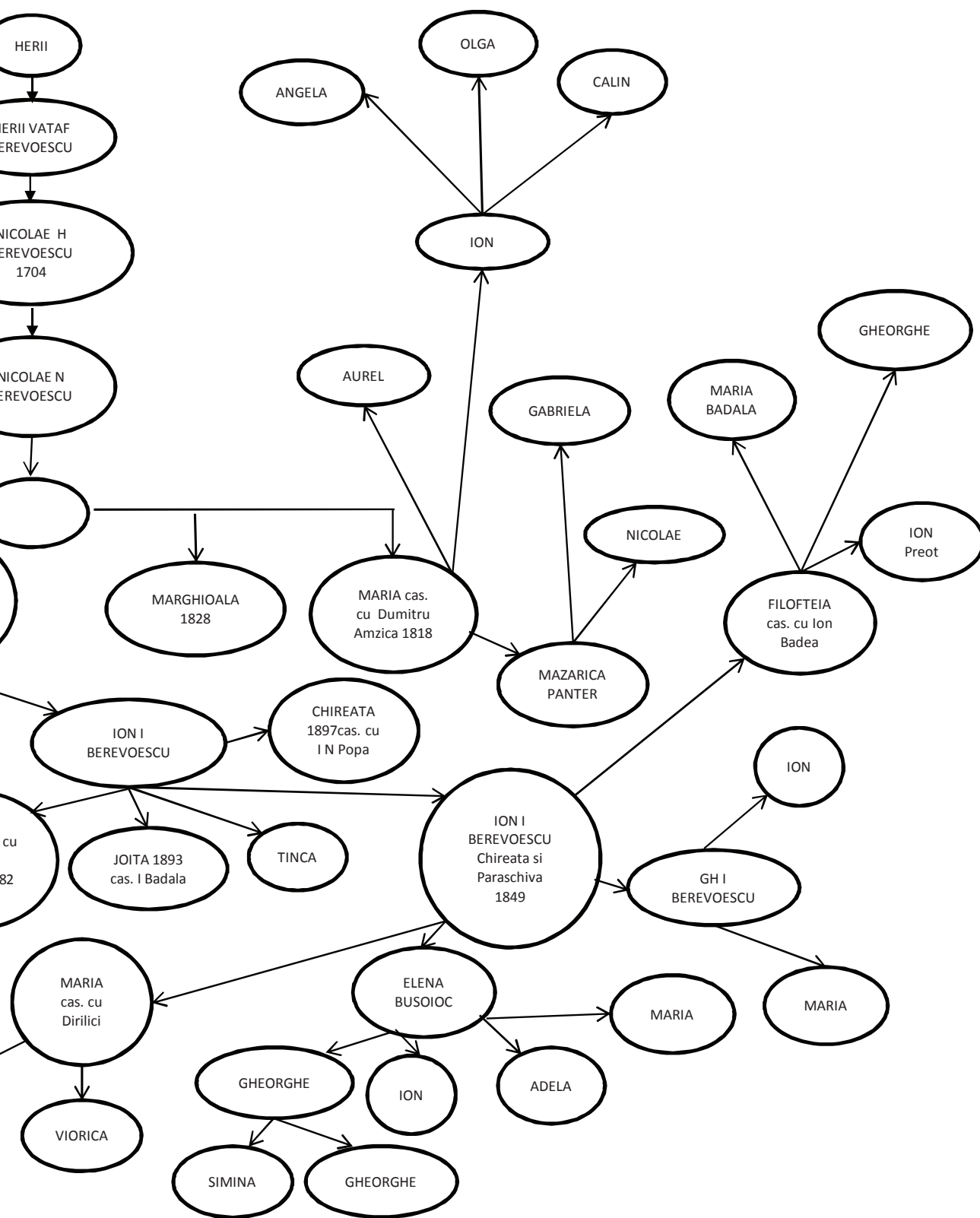
La 3 iunie 1755 a fost dată cartea de blestem a Mitropolitului Filaret către popa Ion, popa Pană, popa Brațul, diaconul Tudose, Vătaful Hera din Berevoești, popa Simion și pârălabilul Mihail, ca să arate cu frica lui Dumnezeu pentru un codru de loc ce au dat Berevoeștii Mănăstirii Radului Vodă din moșia Năpârtenilor și pe care codru trebuia să-l dea din hotarul lor, zicând că hotarul Năpârtenilor nu trece apa Bratia.¹⁴

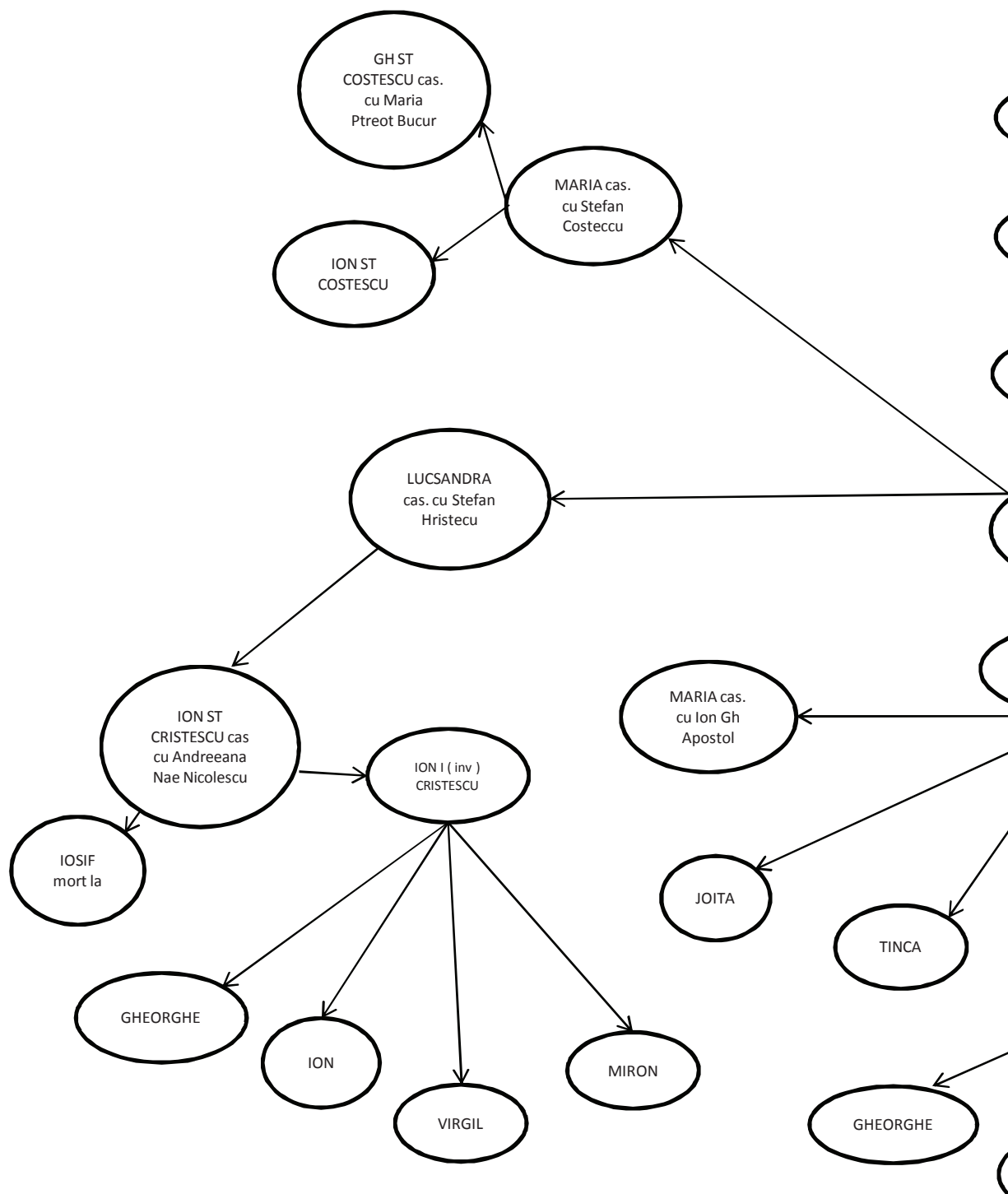
Alte documente atestă spița neamului Berevoescu. Dintre acestea, amintim două hrisoave: unul al lui Alexandru Vodă de la leat 7136 (1628) dat la mâna Dimii și Vlaicului și altul al lui Alexandru Vodă sin Mircea Vodă Mihnea din leat 7080 (1572) dat la mâna Radului cu frații lui, anume Dragomir, Albul i Micu, din care se trage vătaful Hera cu cetașii lui, prin care s-a dovedit că în hotarul Berevoești au fost nai înainte vreme doi părtași: unul Dima și cu jupâneasa lui, anume Brândușa și cu cumnată-său Vlaicu, care au stăpânit jumătate de sat, iar Radu a stăpânit altă jumătate. Deci Dima au vândut dintr-această jumătate de hotar pe jumătate jupânesei Chiajna Vorniceasa și jumătate i-au rămas; iar Radu a vândut și el din cealaltă parte de hotar a patra parte tot jupânesei Chiajna Vorniceasa, iar trei părți i-au rămas. Iar jupâneasa Chiajna le-au închinat la Mănăstirea Radu Vodă.

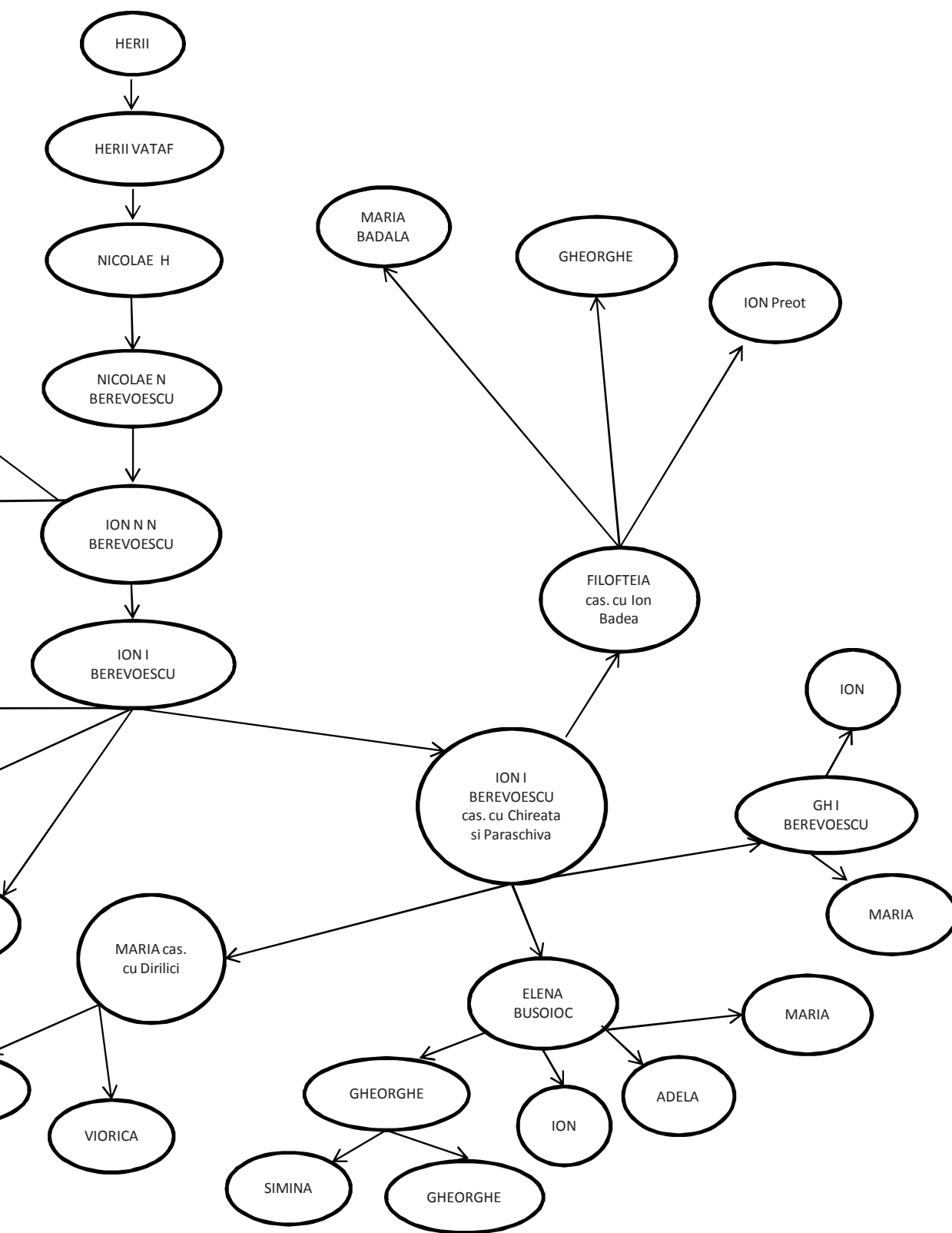
„Deci dar noi într-alt chip ca să deschidem părțile n-am putut pentru că megiașii au arătat multe zapise de atunci încoace, cu care cumpăraseră ei moșie unii de la alții. Ci, am despărțit amândouă aceste părți, de am făcut una în patru părți, care s-au făcut amândouă opt părți. Și dintr-acestea s-au venit fost într-acest hotar Mănăstirii Radu Vodă partea Dimii jumătate, adică din patru părți, două: și din partea Radului a patra parte, precum am văzut hrisovul Radului de la leat 7112, dat la mâna jupânesei Chiajna de vânzarea acestei părți. Deci din aceste opt părți ce s-au făcut din două, face să ia fost într-acest hotar Mănăstirea Radu Vodă trei părți; iar, cinci rămase să se împartă pe părțile moșnenilor. Însă fiindcă moșia din sat în sus este proastă, iar din sat în jos este bună, s-au dat atât moșnenilor cât și Mănăstirii și din sus și din jos“.¹⁵ Urmează împărțirea stânenilor creându-se în hotarul satului sectoare mănăstirești și megieșești.

„Afară de această moșie ce s-au tras cu funia mai sunt doi munți, anume : Berivoescul cel Mare și Berivoescul cel Mic și două înțărători, anume: Năvrăpul și Valea Tinelor.

ANEXA . 1
ARBORELE GENEALOGIC - FAMILIA HERII VATAF BEREVOESCU

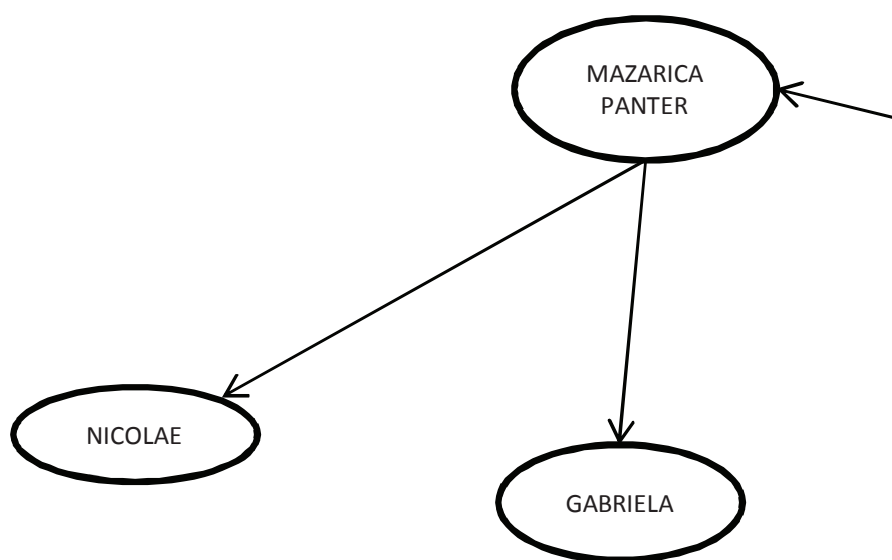

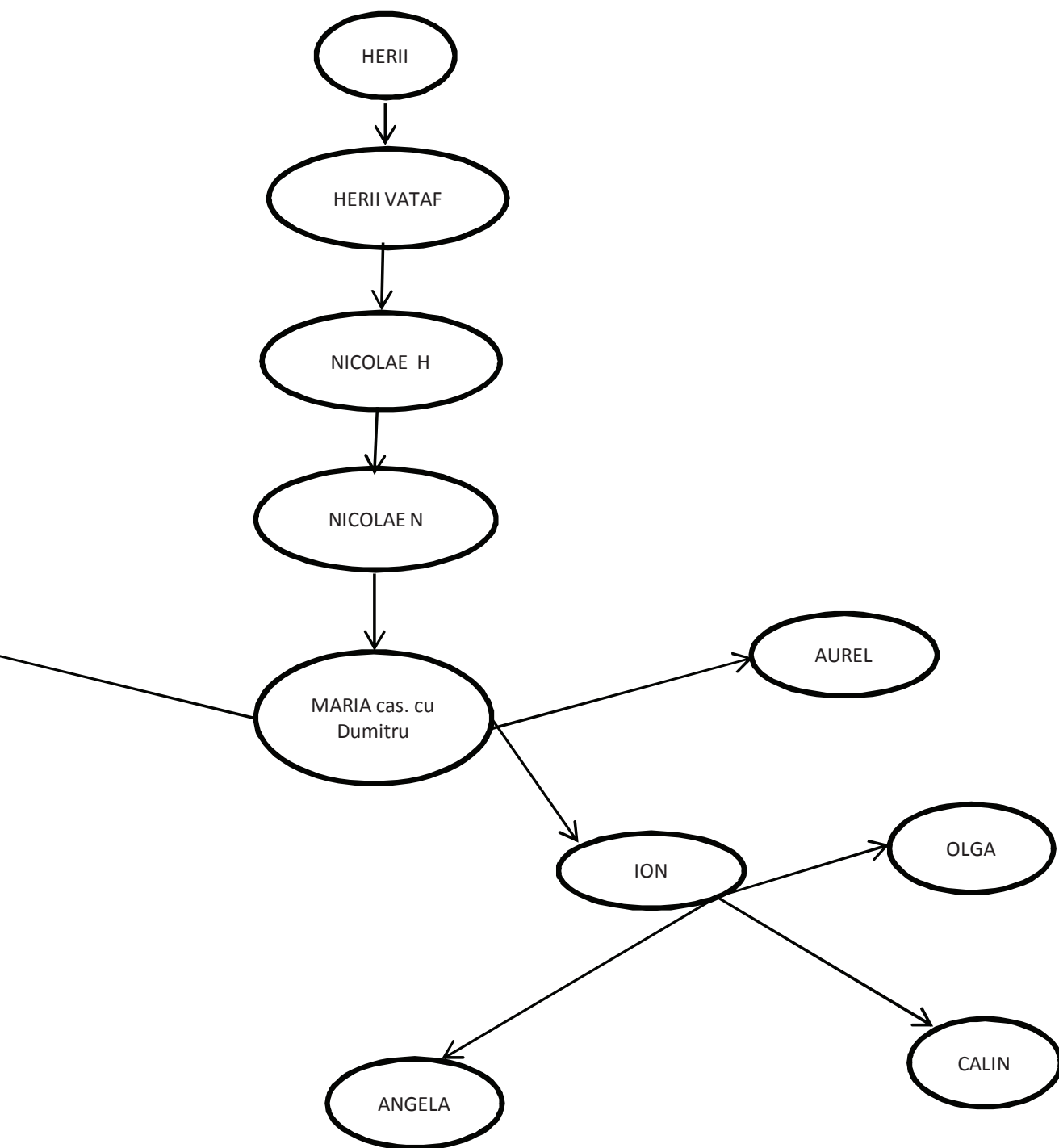

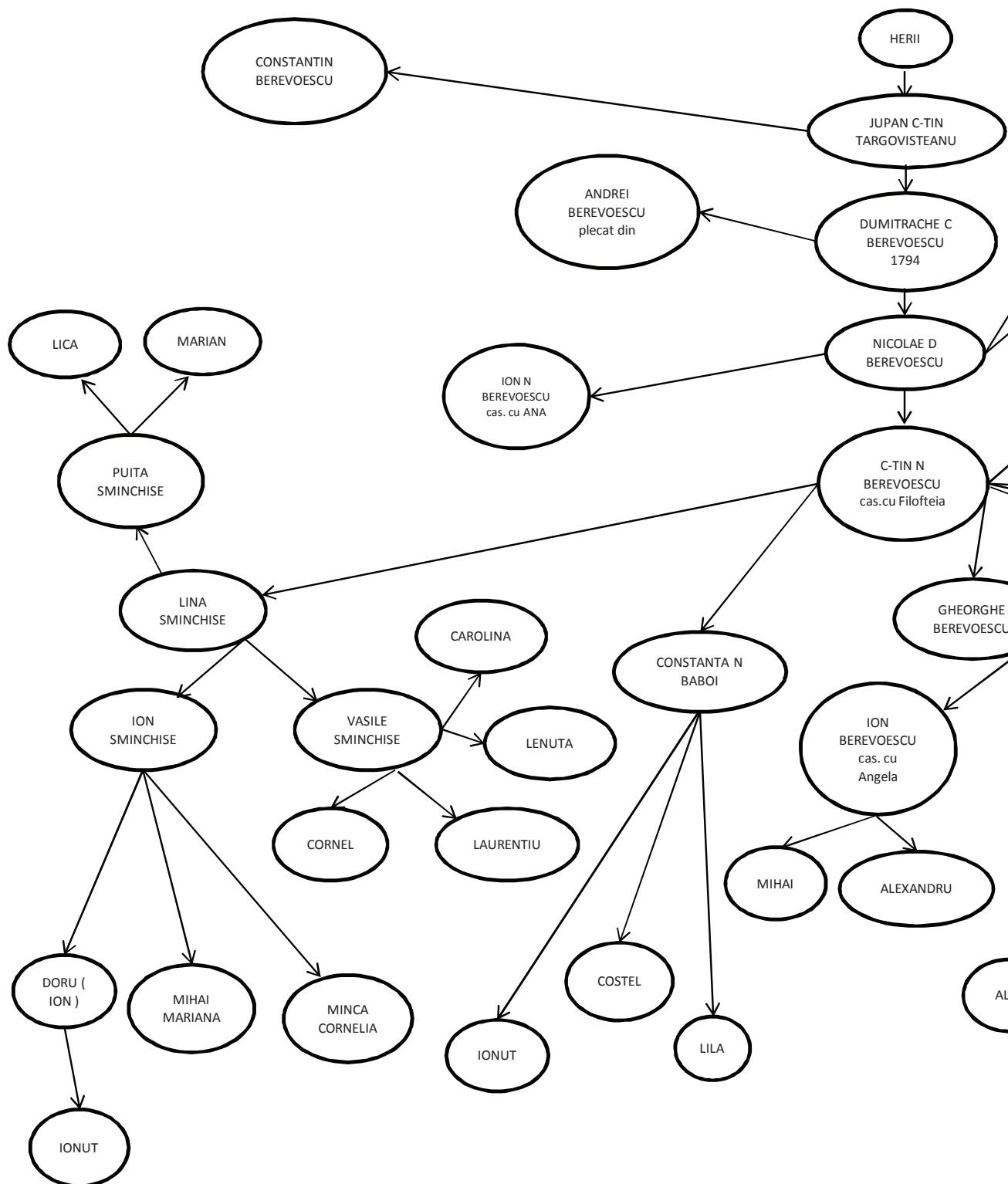
ANEXA 1.3

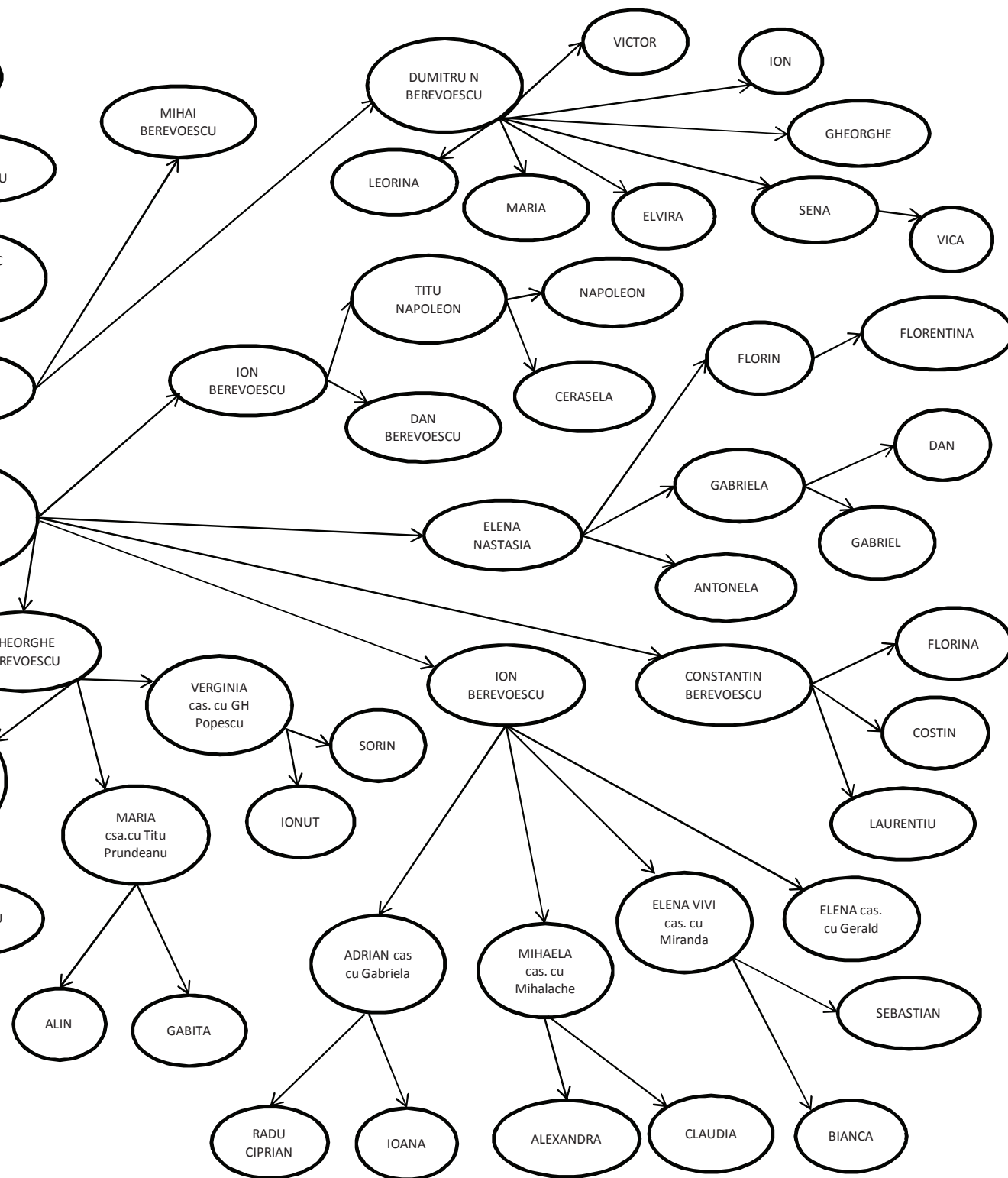
ARBORELE GENEALOGIC - FAMILIA MARIA BEREVOESCU

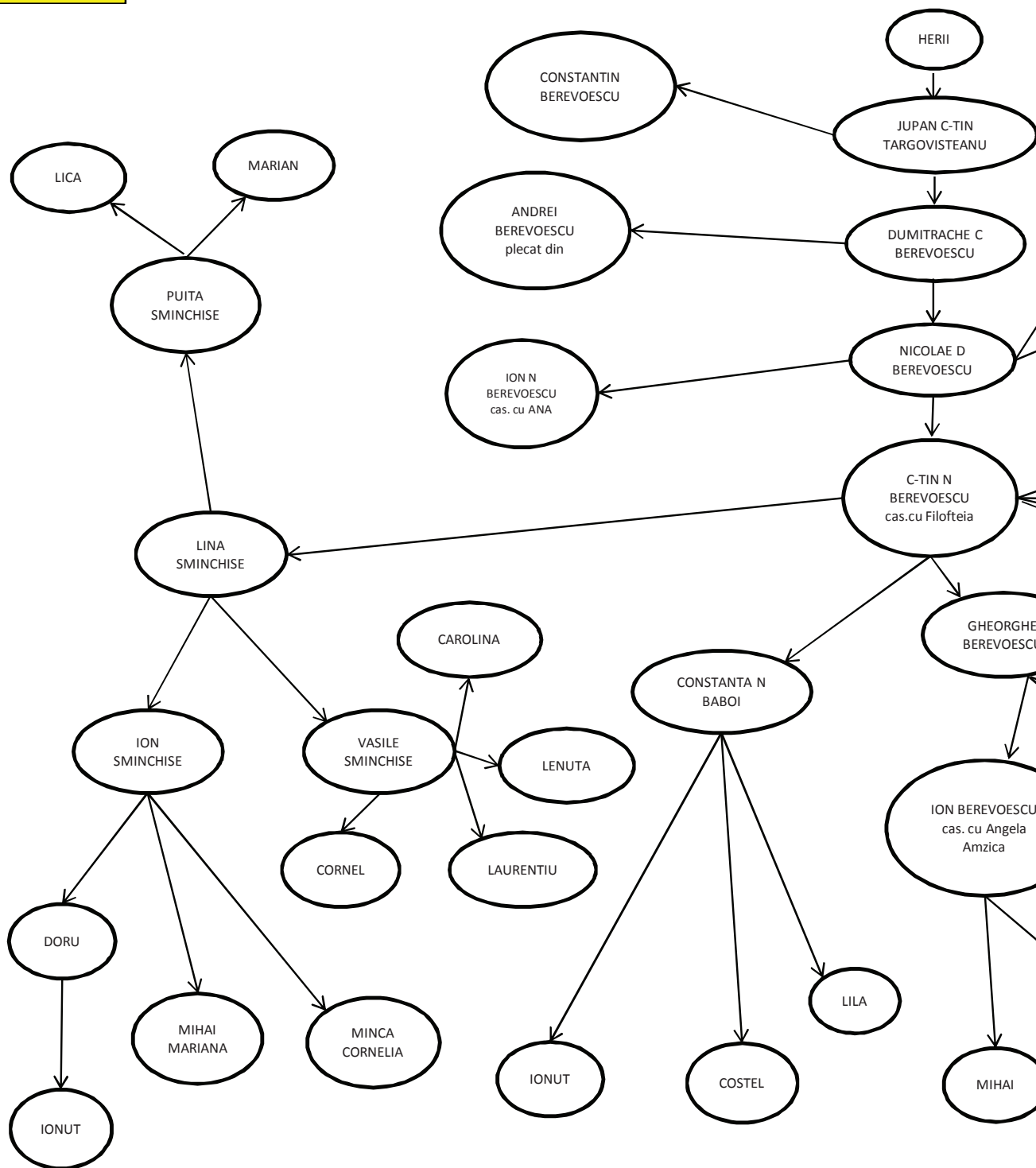
căs. cu DUMITRU AMZICA

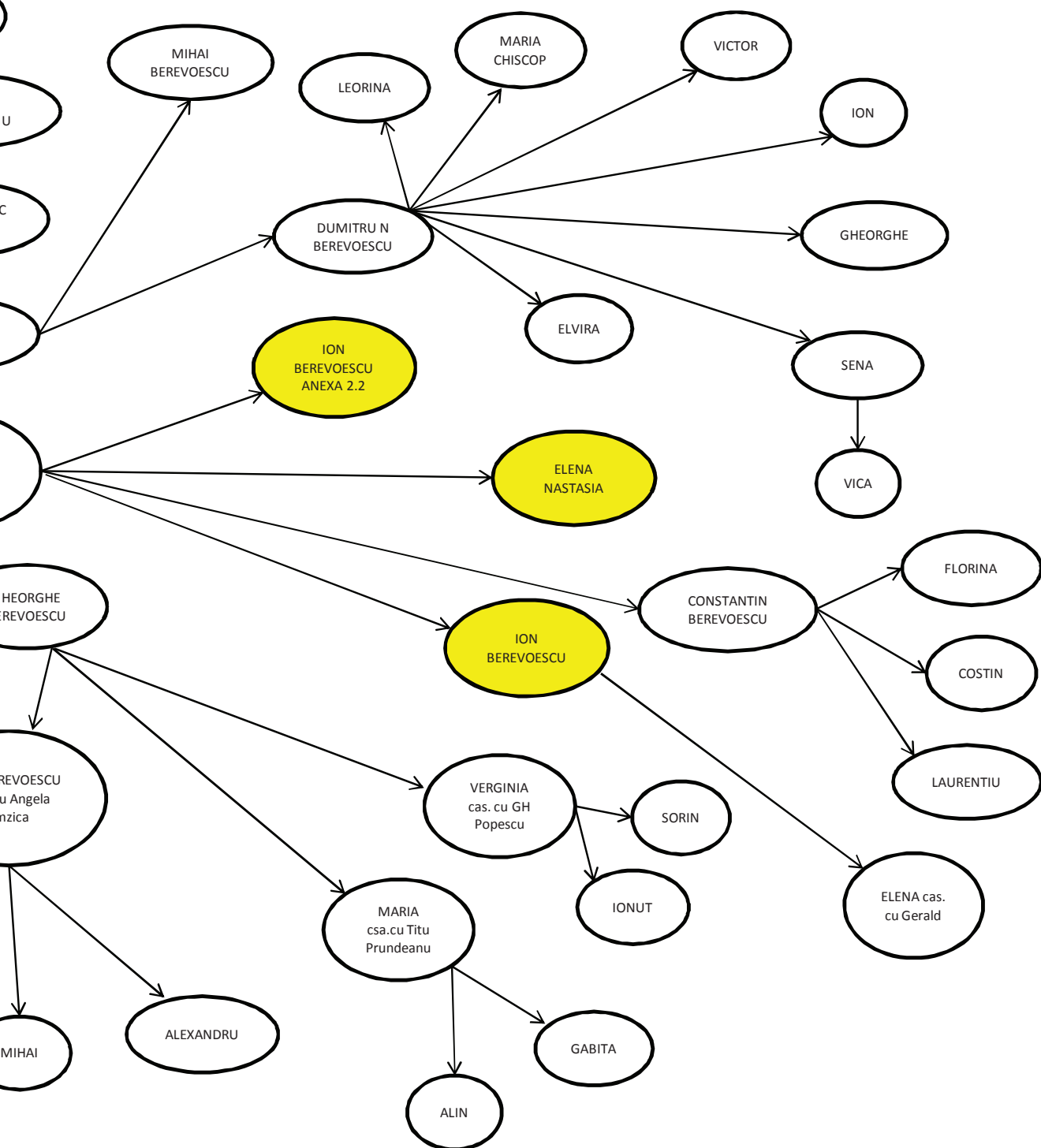

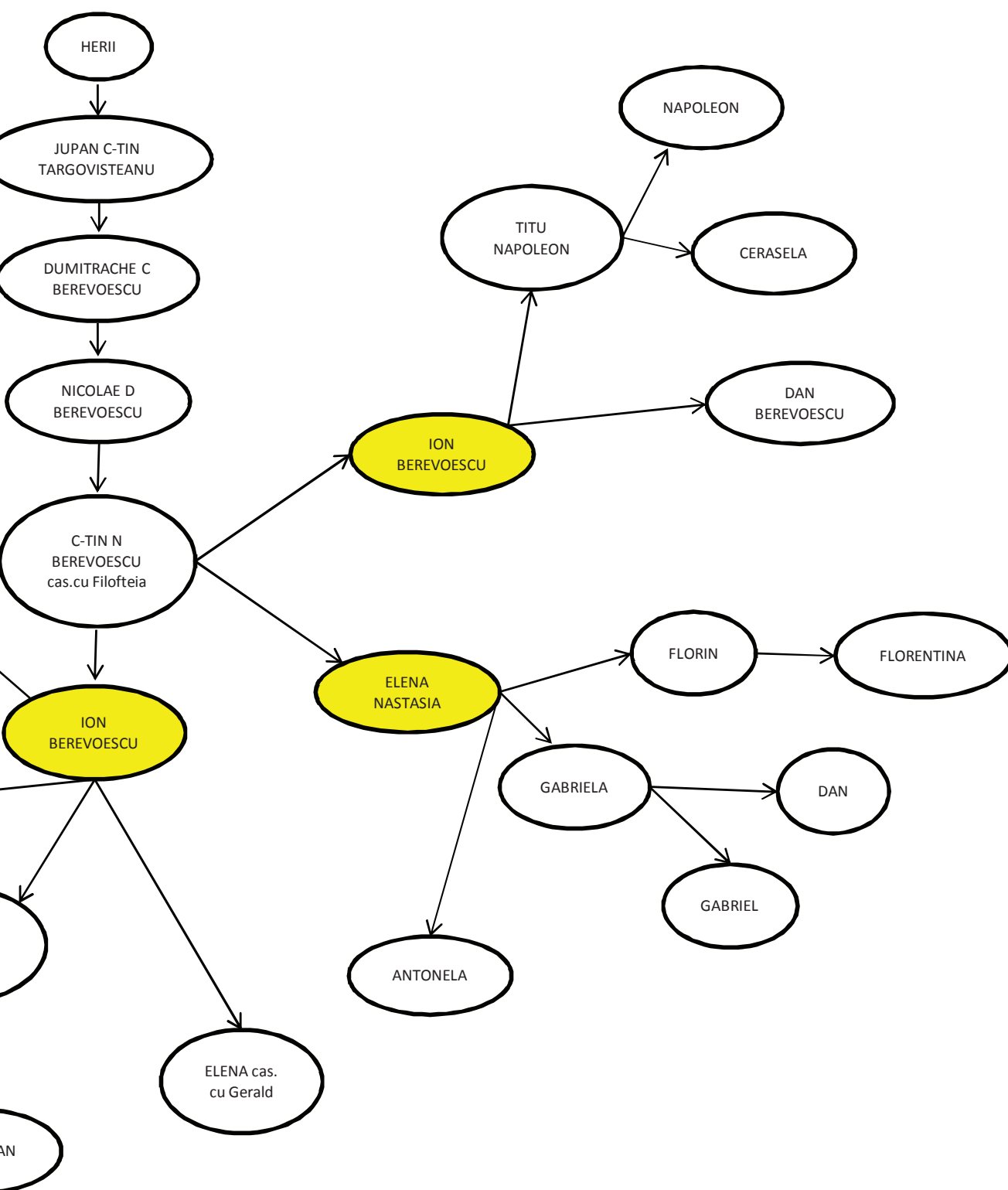

Acestea neputându-se împărți pe părți, le-au dat ca să le vândă venitul pe an și câți bani se vor lua să se împartă în opt părți, din care să se dea Mănăstirii Radu Vodă trei, iar moșnenilor cinci. Ales-am și moșia moșnenilor între dânșii, care cât să stăpânească, adică am dat Herii Vătaful, cu cetașii lui, care se trag din neamul Radului, căruia i-au rămas trei părți nevândute, acele trei părți să le stăpânească Hera Vătaf cu cetașii lui de peste tot hotarul; iar jumătate din jumătate de hotar care au fost rămas Dimii, de n-au fost vândut jupânesei Chiajna, acestea să le stăpânească popa Ion și popa Pană, cu cetașii lor, că le-au cumpărat de la neamul Dimii.

Însă această jumătate din jumătate de hotar le-am făcut delnițe 20, care 16 delnițe să le țină popa Ion și popa Pană cu cetașii lor, iar 4 să le țină Stan, Dragomir, Neașul, Dragne cu alți doi frați ai lor care se trag încă din neamul Dimii și au ținut aceste delnițe nevândute până acum. În continuare, hotărnicii spun că nu mai pot da și altă moșie egumenului Radului Vodă pentru 6 rumâni din cei 13 ai jupânesei Chiajna, 7 se răscumpăraseră, fiindcă și părțile celor 13 au intrat în cele opt. De asemenea, consemnează în actul lor că trei rumâni mănăstirești au căzut în urma împărțirii satului în sectorul moșnenesc. Egumenul îi iartă, iar moșnenii le dăruiesc căminele.”¹⁶

Alteori se întâmpla ca familia lui Hera Berevoiescu și cetașii acestuia să ceară reviziunea hotarelor unora dintre moșiile lor. La 22 noiembrie 1763 era întocmită cartea de hotărnicie a 6 boeri pentru delnițuirea părților moșnenilor Berevoești, adică a celor cinci optimi de sat după jalba dată de popa Bratu și Hera Vătaf cu cetașii lor. Se avea în vedere măsurătoarea în stânjeni a tuturor sectoarelor satului date moșnenilor în stăpânire în urma hotărniciei de la 1754. Avea a se împărți numărul stânjenitor găsiți în cinci părți și a se repartizeaza: 3 părți popii Bratu și Herii vătaf (ceata Radu) 2 părți, restul, popii Ion și popii Tudor (ceata Dima).

O parte din sat rămânea cu funcționalitatea de izlaz, deci neîmpărțit.¹⁷

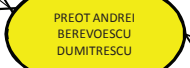
În diata lui Dumitru Berivoescu Mazilu în care se arată cum trebuiesc împărțite cele 30 delnițe boerești îl amintește pe același Hera și familia acestuia: „din tot hotarul moșiei sânt ale dumnealui boerului credincios Răducanu Goleșcu 10 delnițe cuvenite lor vândute de toți moșneni(i); douăzeci de delnițe să se împartă în două: 10 ale noastre Heri(i) afar-de alte cumpărători ce mai am. Iar celelalte delnițe ce mai rămânea ale Neculi(i) cu trei feciori ai lui jumătate și ale popii Bratului cu frații lui ceilaltă jumătate fiindcă se trag din 2 frați și pe acei doi frați se află șease frați și ei cu silnicie umblă să-i facă doi moși fiindcă un moș a fost a(l) lor, anume Neagoe care a făcut pe Necula și pe Dumitrașcu. Iar moșul nostru a fost Chirca tatăl Herii Vătaful și Hera au făcut pe Maria Monahia și din ea sunt eu și cu frate-meu Vasile că alt frate s-au dus în lume (Șarban) și au încăput toată partea noastră la Dumnealui răposata Cluce(r) Apostol cu zălogire cu zapis făcut de frati-meu Vasile iscăbindu-ne și pe noi, ș-au stăpânit opt ani și eu n-am fost dator nimic, nici măcar un ban“.¹⁸

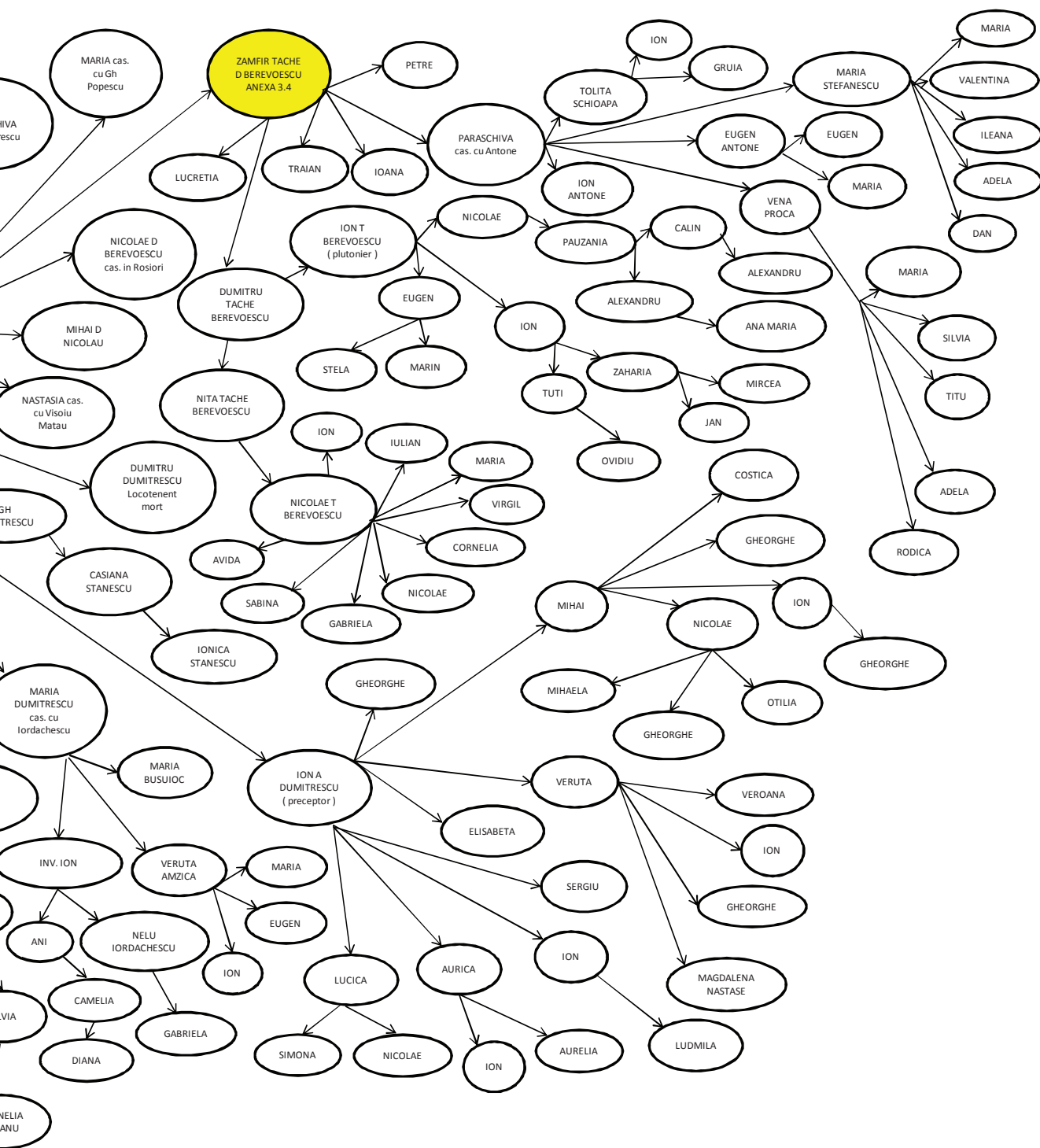
Alte documente redau chiar arborele genealogic al fmiliei lui Hera, enumerând mai multe generații. Un astfel de act era emis la începutul sec. al XIX-lea, cu privire la cei cărora trebuia să li se împartă venitulul muntelui Berivoescu Mare: „Fo(a)ie de câț(i) moș(i) avem și cine din cine se trage cum în jos îl arăt pe neam: Moș Neagoe au făcut pe popa Bratu și pă Ion și pă Simion; Necula a făcut pe Nițul Surdul și pă pop(a) Oprea. Moș Kirca, frate cu Neagoe mai mic, a făcut pe Hera Vătaf. Care zapis îl am la mâna mea dat dă ne-am ști“.¹⁹

La 13 martie 1806, anaforaua către Domnul Țării pentru pricina Oproilor, care doreau să găsească delnița vândută la 1603 de strămoșul lor Oprea, Jupânesii Chiajna arată situația îndreptățirilor în hotarul Berevoești în urma alegerilor boerești și constituie un document important pentru cunoașterea locurilor și a oamenilor celor de deumlt. Textul sună astfel: „Pe această alăturată alegere isprăvnicească nerămâind odihniți popa Matei i Hera i Grigore Oproi ot Berevoești Județul Muscel după jalba ce au dat Măriei Tale din luminata poruncă, vătaful de aprozi i-au adus înaintea noastră față cu popa, Dumitru i popa Nicolae i Ion Vintilescul i Ștefan Popescu, megiași Berevoești tot de acolo i cu Ion Vătaful ot Mal, ce zice că e unul din moșnenii Berevoești și vechil făcând cercetare pricinei văzum din hotărnicia a 24 de boeri ot leat 7262, Iunie 29, de sunt ani 52 ce ne-o arătară pârâții în copia adeverită de ispravniciei județului că tot hotarul Berevoeștilor s-au făcut atunci în opt părți din care trei părți s-au dat Mănăstirii Radului Vodă, cumpărătorile unei Chiajnii Vornicesii, ce le stăpânește Mănăstirea Câmpulungului avându-le luate în schimb de la Radu Vodă, iar din celelalte cinci, trei s-au dat boereștilor și două megiașilor Berevoești adică a patra parte din tot hotarul. Oare a acea a patra parte a megiașilor au făcut o hotărnicie pentru delnițe douăzeci, din care șeasesprezece delnițe s-au dat unui popa Ion i popa Pană cu cetașii lor, iar patru delnițe le-au dat unui Stan Dragnea fiul lui Neacșu Dragnea și cu alți doi frați ai lor care se trag din neamul Dimii, iar de Oproi, neamul jăluitorilor nu pomenesc acei hotărnicii nimic ca să se fi dat și lor vreo parte într-acea moșie din pricină că ei, Oproii, nu s-au aflat de față la hotărnicie precum zic Dumnealor ispravniciei de acum că s-au adeverit din cercetare.

Iar la leat 1782, adică în urma hotărniciei peste ani 28, pornind Oproii jalbă li s-au dat dreptate prin cartea ce o văzum la mâna lor ca în cincizeci de delnițe, însă treizeci ale boiereștilor și douăzeci ale megieșilor Berevoești, să stăpânească și ei delnițele ce din vechime au avut de la moșul lor Oprea împreună și cu partea lui Neagoe Cocoșilă, ce o au de cumpărătoare ot leat 7246, mulțumind și părinții în biserică că știm pe Oproi a fi moșneni cu adevărat, încă și trei livezi ce le-au știut că se stăpânea(u) de Oproi în urma hotărniciei până la împărțeala boerilor cu megieșii lor, le-au arătat anume însă livedea Răchițele, Plopul și în Stupina cum și în urma acestei judecăți zic Oproi că au stăpânit ani 13, până la leat 1793. Iar atunci ne mai îngăduindu-i a-și stăpâni delnițele lor deplin, vedem că au venit aici de s-au judecat cu Tița, unul din boerești, atât la Dumnealor veliți boeri cât și înaintea Măriei Sale Alexandru Vodă Muruz și au hotărât Măria Sa, prin întărirea ce zic ispravniciei că au văzut-o că în trei părți ale boereștilor să n-aibă Oproii nici o treabă, căci. s-au dovedit că boereștii din partea lor nimic n-au vândut de la hotărnicie încoace, și dreptatea lor să și-o caute cu moșnenii cei ce stăpânesc două părți megieșești, poruncind Măria Sa ispravnicilor ca să ceară la Mănăstirea Câmpulungului hrisovul domnesc, ce-au zis Tița că l-au văzut și l-au citit în care este numită partea Oproii or numai o delniță și de se va fi cuprinzând că numai o delniță au Oproii atât să li se dea în stăpânire dimpreună și cu cumpărătoarea de la Neagoe și Radu Cocoșilă, însă din două părți ale megieșilor. Iar de nu va fi numind câtă parte au avut Oproii să urmeze la fața locului stăpânirea veche și pe cât va fi avut, atât să li se dea. Care această cercetare a hrisovului sau a stăpânirii, ziseră Oproii că nu s-au făcut, și ne arătară nouă acel hrisov pe care îl văzum eu leat 7136, Mai 15, adică înaintea hotărniciei a 24 de boeri cu ani 126, slovenesc și tălmăcit la leat 1780 de Constandin dascălul slovenesc ot Sfeti Gheorghe. În care tălmăcind, scrie că

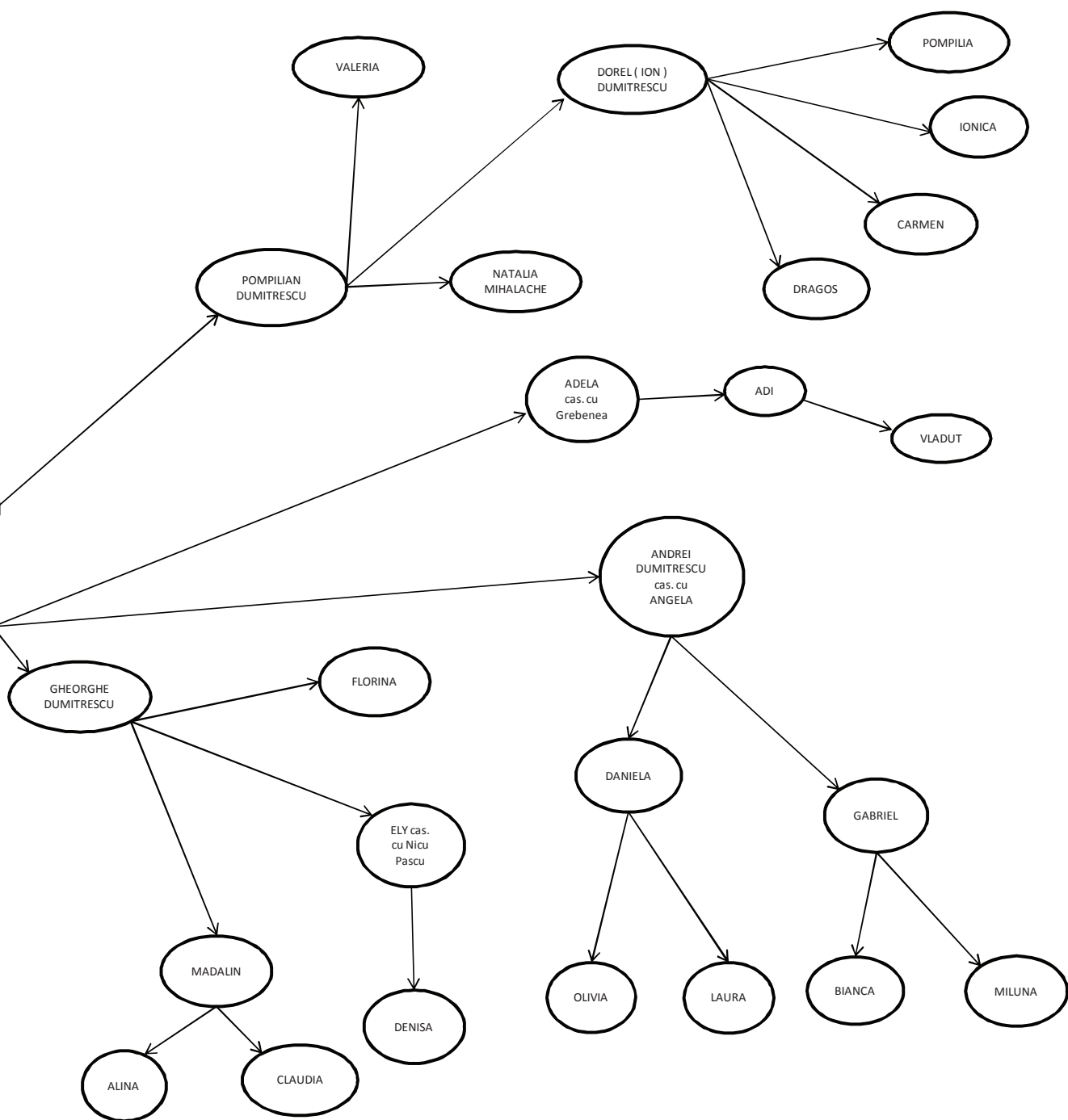
ANEXA. 3

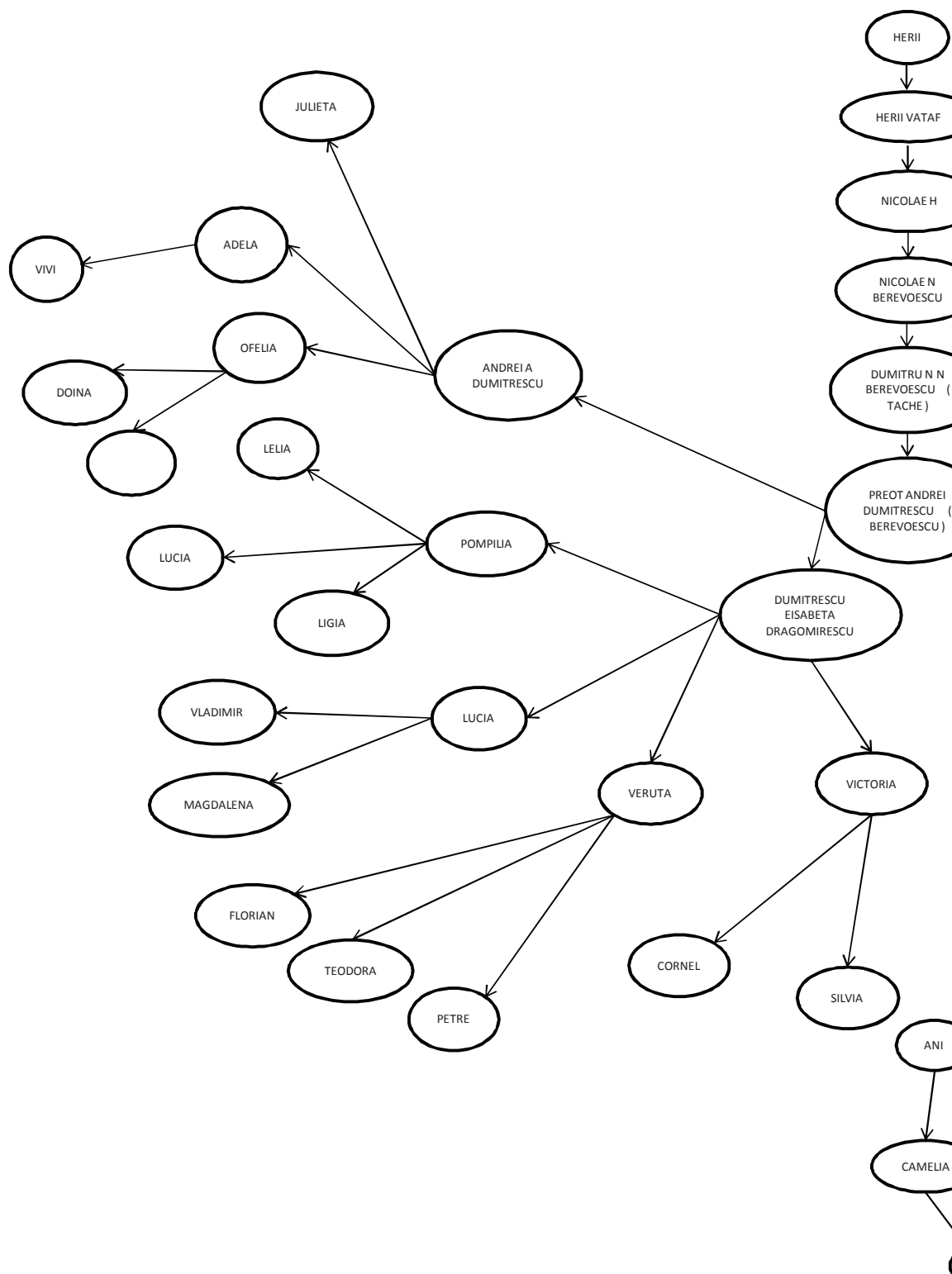

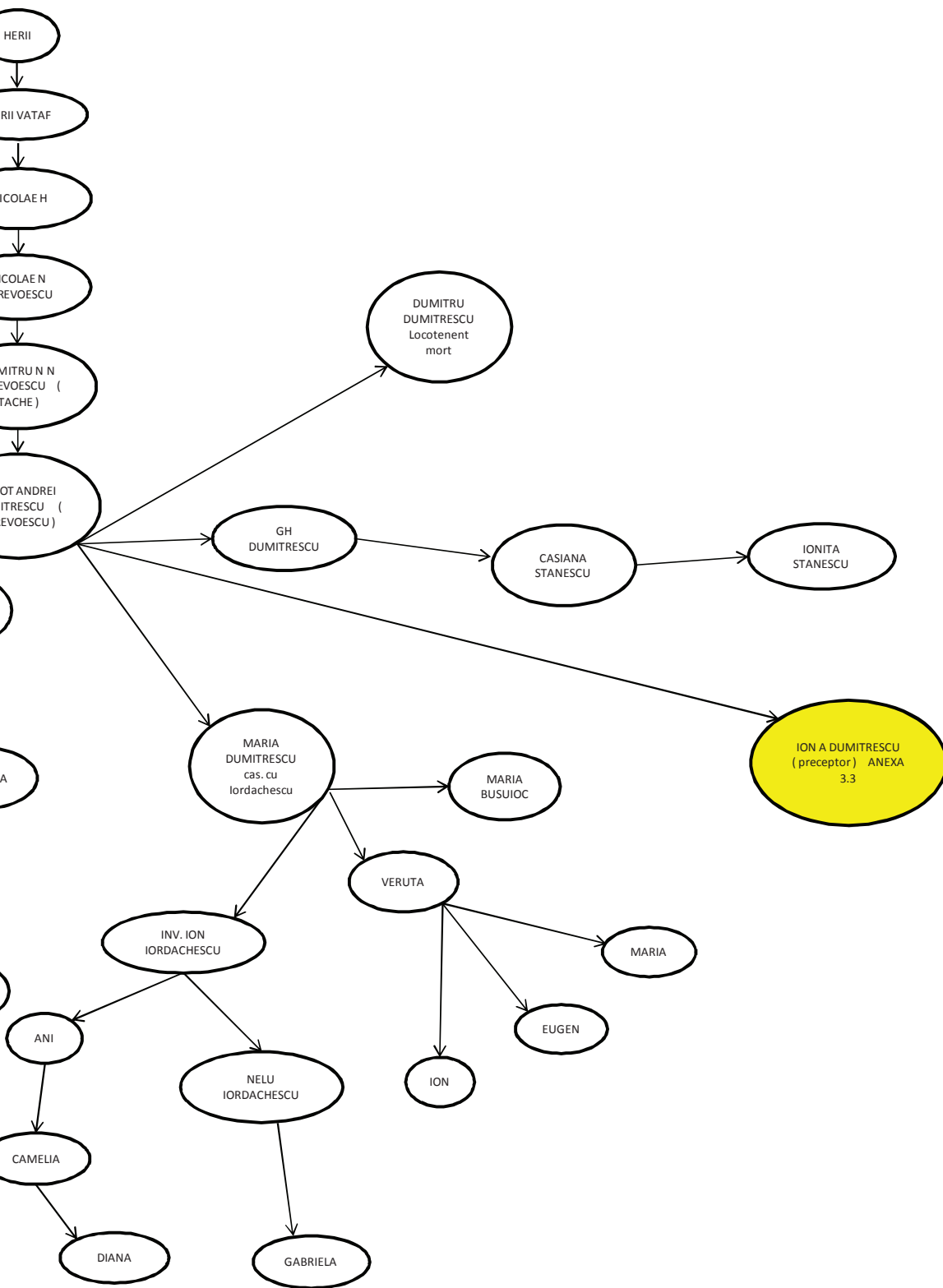

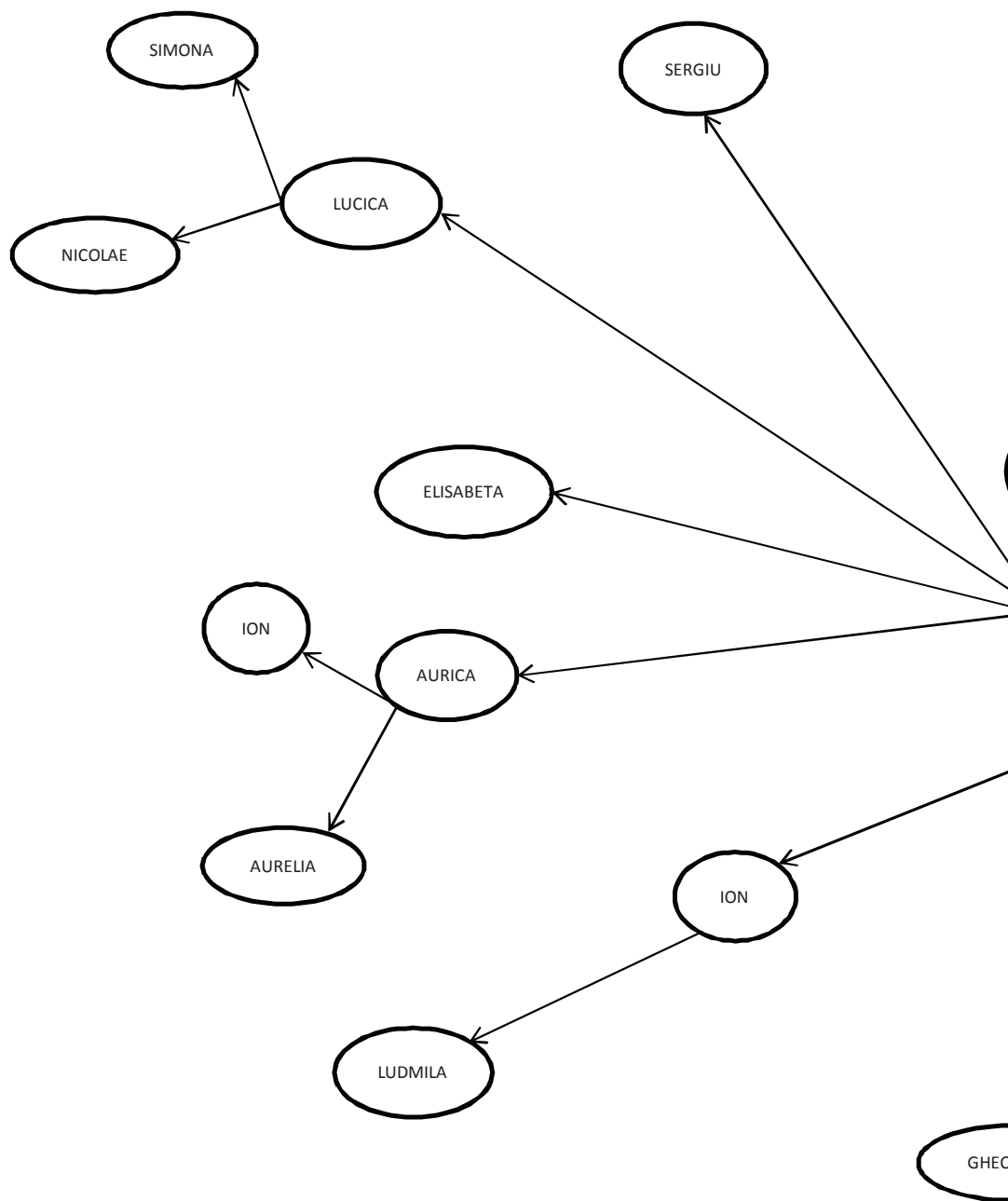
ARBORELE GENEALOGIC - FAMILIA PREOT ANDREI DUMITRESCU BEREVOESCU

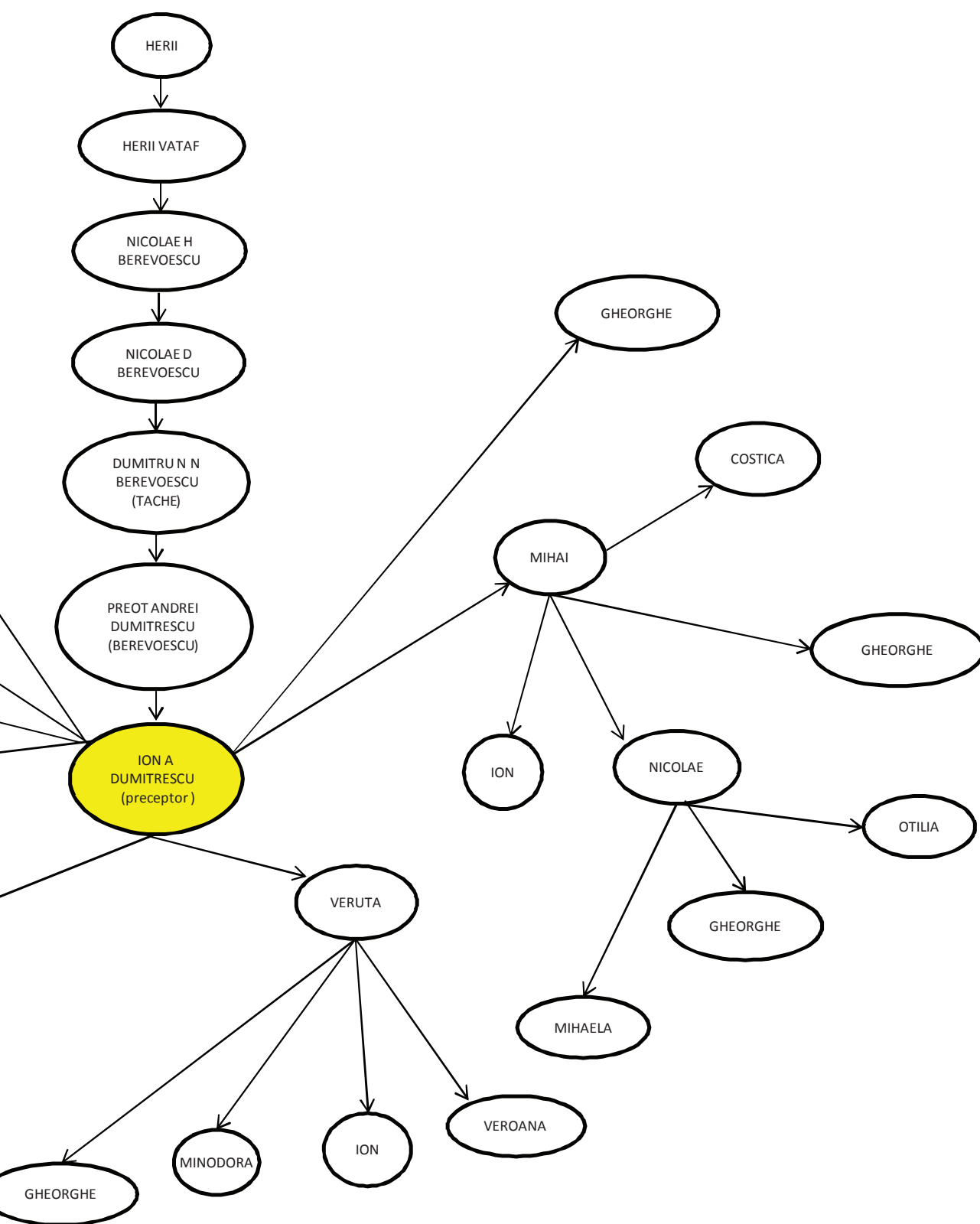

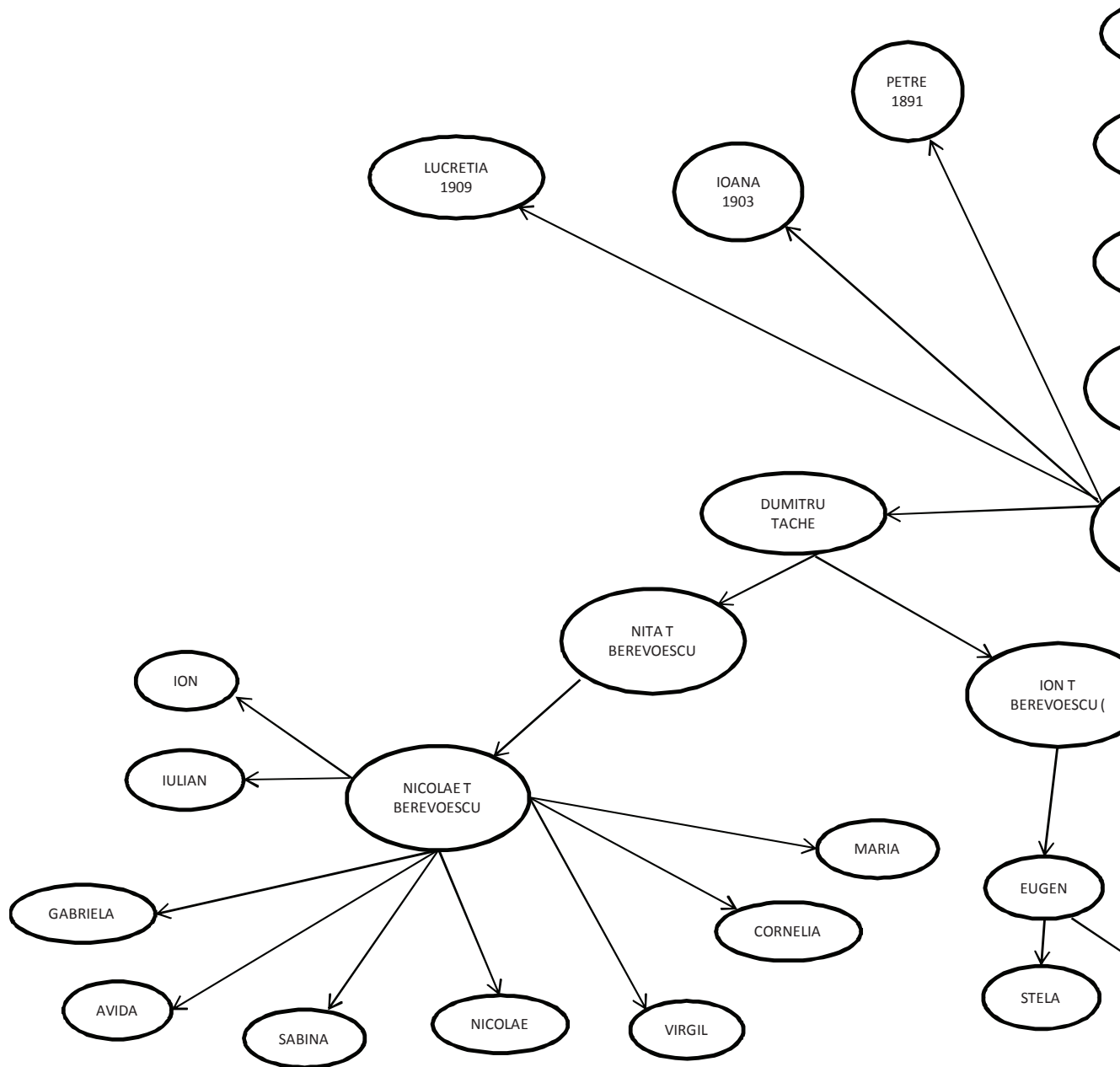

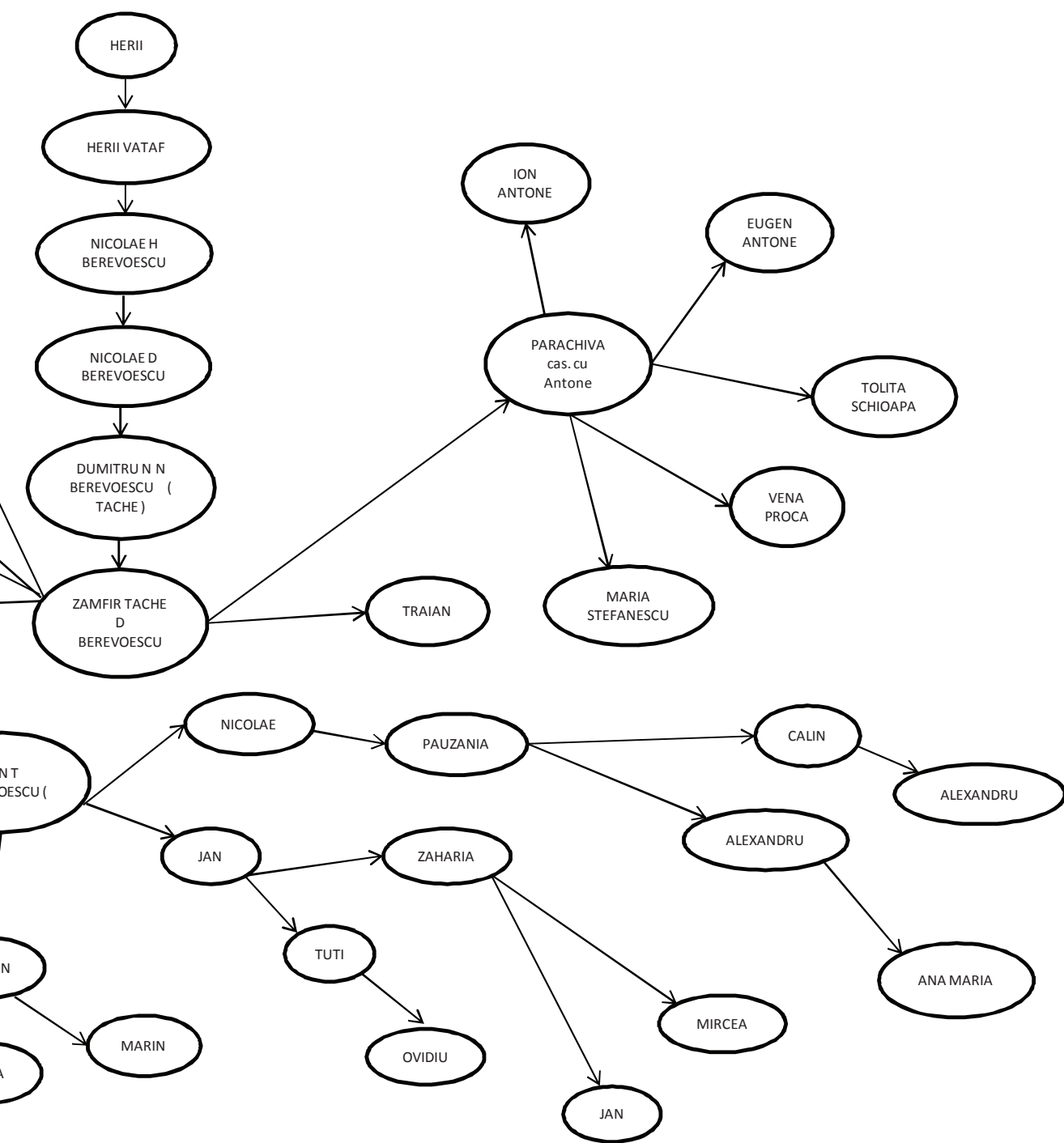

au iertat Jupâneasa Chiajna Vorniceasa pe Oprea ot Berevoești de rumânie cu delnițele lui ce au avut în sat, însă făcând acum înaintea noastră pârâții cum că acel hrisov este dres la vorba de delnițe și dascălul Costandin n-au băgat de seamă când l-au tălmăcit. L-am trimis acum cu zapisul la Chiriță dascălul slovenesc ca de față cu dânșii să ia seama bine spre a vedea de este acest hrisov slovenesc dres și au dat adverință sub iscălitura sa că unde scria delniță au ras pe azu dar tot au rămas de să cunoaște și cu condei străin au făcut *tele* adică delnițele, iar adevărul este delniță. Deci fiindcă din însuși hrisovul ce ne arată Oproi al răposatului Domn Radu Vodă ot leat 7112 în copie adeverită de Dumnealui Vornicu Goleescu de cumpărătorile ce au cumpărat Chiajna Vorniceasa de la moșnenii din Berevoești văzum că acel Oproiu din care se trag Oproii, nu se numește că au vândut la Chiajna mai multe delnițe ci zice cu un cuvânt partea lui toată cum și în mai sus numitul hrisov al răposatului Domn Alexandru Vodă Iliaș, ce s-au găsit la Mănăstirea Câmpulungului ot leat 7136, de iertăciunea Oprii către Chiajna Vorniceasa, să vede că l-hau iertat cu delnița lui ce au avut în sat și în urmă Oproi, dregând hrisovul, au făcut delnițele lui rău și fără de cale ziceau Oproii că au cinci delnițe de moștenire în vreme ce după aceste două hrisoave domnești se dovedește că numai o delniță au avut de moștenire, iar nu mai mult.

Care delniță măcar că zice Oproi că este din tot hotarul, dar și această zisă a lor este rea. Pentru ca în mai sus numitele hrisoave scrie delnița sau partea ce au avut în sat, iar nu zice du peste tot hotarul. Iar mai ales printr-un zapis ce ne arată Ion Vintilescu pentru cumpărătoare de jumătate de delniță din partea Oproilor de moștenire cu leat 7249 Martie 9, deci sunt ani 65, văzum că un Ene dimpreună cu feciorii și nepoții lui vând popii Ion Vintilescu o jumătate de delniță și nu scrie că este du peste tot hotarul, ci zice că este pe lângă casa numitului preot, și merge din Valea Satului pe lângă delnița Stănilieștilor până în pârâul Ursului în sus. Din care se dovedește că precum a fost acea jumătate de delniță ce au vândut-o Oproii așa este și cealaltă jumătate ce le-au rămas nevândută.

Drept aceea găsim cu cale să fie luminată porunca Domniei Tale către Dumnealor ispravnicii județului ca să le orânduiască boernaș cu praxis la fața locului, care boernași din două zeci de delnițe ce sunt ale megiașilor să aleagă întâi delnița de moștenire a Oproilor însă nu din tot hotarul, ci, după copriinderea mai sus numitului zapis, din Valea Satului până în pârâul Ursului. Din care o jumătate de delniță să o dea lui Ion Vintilescu, cumpărătorului după mai sus zisul zapis, iar cealaltă jumătate de delniță să o dea în stăpânirea Oproilor.

Apoi acea moșie a megieșilor să o facă douăzeci și unu de delnițe deopotrivă una cu alta, care douăzeci de delnițe să rămâe în stăpânirea moșnenilor, iar o delniță să o dea în stăpânirea Oproilor, având-o de cumpărătoare de la acel Neagoe Cocoșilă prin zapisul ce-l văzum și noi ot leat 7246 (1738) Aprilie 24, în care zapis nu este înconjurată această delniță de cumpărătoare în niscaiva semne, ci scrie: din sat, din câmp, din pădure, din apă și din munte ce se înțelege din tot hotarul. Iar pentru o livede ce se numește la Cârștian la Cireș care a fost pusă zălog de un Nan ot Berevoești la Dumitru ot Mal, drept tal. 11 ban și de la Ion vâtaf, feciorul celui Dumitru a luat-o Oproii întorcându-i banii zălogirii cu cuvânt că acel Nan este din neamul lor să cerceteze Dumnealor ispravnicii și când nu va fi altul nimeni, din neamul lui Nan mai aproape să o stăpânească Oproi.”²⁰

La 30 iulie 1813 avea loc judecata pentru *rămasurile* lui Hera vătaf și abia șase ani mai târziu era elucidată problema, printr-un zapis de împăciuire între urmașii Herii Vătaf și ai lui Tița Proca făcută într-o pricină pornită de la o diată a lui Hera Vătaf, care lăsa moștenitor numai pe Vasile Mazilu. În luna februarie a anului 1833, printr-un înscris al Zincei Hera era rezolvată problema împărțirii lucrurilor și moșiilor rămase în urma decesului soțului ei, prin înproprietărirea cumnatului său, Grigore Mazilu din Berevoești. În septembrie 1857 era emisă o adeverință prin care preotul și deputații satului Berevoești atestau că nașterea lui Mihai Neculae Berivoescu a avut loc în timpul revoluției lui Tudor Vladimirescu, în anul 1821. Mai târziu, în 1880, un act de partaj între succesorii unui mazil dădea deplină proprietate lui Nicolae Berivoescu pentru patru pogoane sau cât va ieși la măsurătoare arătură și fânețe în „Muscel”, în Valea Podului, chingă din Valea Podului până în vârf în moșia Câmpulunganca și în lături, învecinată la răsărit cu D. D. Berivoescu și la miază-zi, cu Andrei Dumitrescu Berivoescu și asupra altor moșii.²¹

Andrei Dumitrescu, berevoeșteanul cu suflet mare²²

Mă bucur nespus că-mi revine privilegiul de a transpune în slove viața bunului creștin, purtând numele încreștinătorului românilor din vremuri apostolice, Andrei Dumitrescu din Berevoești. Întâlnirea noastră din anul 2001 a fost una pe care Dumnezeu a hotărât-o. Mai întâi, mi-a fost înmănat de către secretara sa un pomelnic pe care îi era trecut numele, ca să mă rog pentru grabnica sa însănătoșire. Salariații de la fabrica pe care o administrează erau îngrijorați pentru sănătatea celui care suferise o intervenție chirurgicală pe cord, o intervenție pe o inimă mare, care s-a deschis larg către semenii, prea plină de bunătate, prea solicitată în a face mereu binele. Operația a avut loc pe 30 ianuarie 2001, în ziua de prăznuire a Sfinților Trei Ierarhi Vasile, Grigorie și Ioan.

L-am simțit atât de prețuit și îndrăgit de oamenii care îl înconjoară și care îl cunosc, încât eram chiar curios să văd persoana care, numai iubind, la rândul ei, putea să fie astfel iubită. Și nu am avut prea mult de așteptat, căci berevoeșteanul cu suflet mare a venit la Mănăstirea Aninoasa ca să-i mulțumească Sfântului Nicolae pentru reușita operației depășită cu bine. De atunci s-a creat între noi o legătură sufletească pe care nu cred că o va mai scinda nici vremea, nici vremurile schimbătoare. Uneori, robul lui Dumnezeu Andrei își despovărează sufletul sub epitrahil, alteori ne strângem mâna cordial și schimbăm priviri binevoitoare, prietenești. Ochii săi mari și plini de căldură exprimă o bunătate care te învinge și care te convinge totodată să-i fii alături.

Așa cum au văzut toți aceia care au avut ochi pentru a vedea și noi am urmărit cu bucurie sinceră și cu nădejde lucrările de restaurare ale urmașului celor dintâi ctitori ai bisericii din Vatra Satului, vătafii Herii și Hera Berivoescu, pe care Andrei Dumitrescu nu doar că le-a subvenționat, plătind costurile aferente diferitelor lucrări sau achiziții, dar le-a trecut pe fiecare prin inima sa. Căci orice lucru, cât de mic, pentru ctitorul zilelor noastre a însemnat reiterarea celei dintâi ctitoriri a străbunilor săi.

Salvarea de la distrugere a lăcașului de cult berevoeștean a coincis, în accepțiunea acestuia, cu salvarea de la uitare a persoanelor cu numele săpate în piatra primei pisanii a

*Andrei Dumitrescu, în timpul redactării monografiei-
Bisericii Vatra Satului*

edificiului de la începutul secolului al XVIII-lea. Plecat pe urmele strămoșilor, a cutreierat țara în lung și-n lat, fără a se proteja pe sine, deși sănătatea îi este șubredă. Părintele Andrei Gheorghe din Berivoiul Mic, îi adresa următoarele cuvinte, privindu-l admirativ pe evlaviosul pelerin care încerca să-și găsească înaintașii: „Ferice de acei oameni care își caută rădăcinile la adânci bătrâneți!” Foarte impresionantă a fost participarea lui Andrei Dumitrescu, din familia Berevoeștilor, la Sfânta Liturghie în bisericile din Berivoii Mici și Mari, Făgăraș, unde a cântat *Veșnica pomenire* adormiților întru Domnul, enoriași ai celor două lăcașuri, printre care, fără doar și poate, se vor fi aflând și rude ale sale, care au trăit în urmă cu o jumătate de mileniu.

Dar să vedem cine este de fapt acest om minunat, care știe să prețuiască valorile Ortodoxiei, ale artei și istoriei naționale și care, după ce a purces la o atât de anevoioasă lucrare ca aceea a restaurării unui monument istoric, a înțeles că, pe lângă respectarea legilor țării, avea de respectat încă o lege, nescrisă, pe aceea a primirii binecuvântării arhieresti.

Niciun pas nu a făcut fără a cere sfatul și îndrumarea Înaltpreasfințitului Calinic. Iar pe cele pe care Arhiepiscopul i le spunea, le primea ca din gura lui Dumnezeu și le îndeplinea întocmai, ca un novice, doritor de mântuire, care se lasă pe sine în mâinile Avvei, fără să se mai gândească la preferințele sau dorințele proprii. Rezultatul unei astfel de ascultări, monahale putem zice, se poate vedea în imaginea bisericii închinată Maicii Domnului, din Vatra Satului, Berevoești.

Încă o dată Domnul a avut grijă de lăcașurile Sale de închinare, lucrând prin aleșii Lui... Încă o dată experiența Arhiepiscopului de Argeș și Muscel nu a dat greș... Încă o dată râvna și perseverența lui Andrei Dumitrescu au rodit înmiit prin jertfa personală pentru cei din jur...

Născut pe 29 iunie 1940, în ziua de prăznuire a Sfinților Apostoli Petru și Pavel, primea la botez numele bunicului său, preot, numele celui dintâi chemat dintre Apostoli, Andrei. A avut opt frați (Gheorghe și Ion, care au trecut la Domnul de mici, numele lor fiind puse altor copii, născuți ulterior; Adalgiza, Felicia, Ion, Adela, Maria și Gheorghe), dintre care astăzi mai supraviețuiesc doar patru. Venit pe lume cu un an înainte de izbucnirea celui de Al Doilea Război Mondial, când România era deposedată de Basarabia și nordul Bucovinei, de părți însemnate din Ardeal și de Durostorul și Caliacra dobrogene, când tensiunile interne, datorate încercărilor violente de a se impune ale Mișcării Legionare luau amploare, a fost trecut în catastihul primăriei abia pe 1 iulie, când sunt prăznuiți Sfinții Doctori fără de arginți Cosma și Damian. Și poate nu întâmplător. Căci de-a lungul vieții sale, Andrei Dumitrescu a fost nu doar apostol, ci și un tămăduitor al multor suflete. Prin milosteniile făcute cu discreție și cu bonomie a ridicat din necaz zeci de familii sărace, a ajutat multe mănăstiri argeșene și nu numai. Pe vremea când nu avea arginți, îi încuraja pe cei din jur, iar atunci când Domnul i-a

*Florian și Maria
Dumitrescu*

*Andrei Dumitrescu în diferite momente
ale vieții sale*

*Andrei Dumitrescu,
împreună cu soția
și urmașii lor, fiii și
nepoatele, ctitorii
bisericii Vatra Satului*

încununat eforturile susținute, dăruindu-i chiar și arginți din destul, nu a mărit hambarele, ci a oferit și continuă să ofere cu bucurie celor care nu au.

Nu a uitat niciodată învățătura creștinească pe care a primit-o de la bunicii săi și de la părinții Florian și Maria. Mergând la vremea convenită la un liceu teoretic din zonă, a fost recrutat pentru Liceul Militar *Dimitrie Cantemir* din Predeal. Din motive politice, însă, catalogat ca *nepot de chiabur*, a fost respins. Repartizat la o școală profesională de tâmplărie, nu a urmat cursurile acesteia decât timp de un an, neregăsindu-se pe sine într-o atare meserie.

Reîntors acasă, nemaiaivând voie să se înscrie la un alt liceu, a susținut examenul la *Școala Minieră* din Câmpulung Muscel, dorind să devină electrician. A absolvit cu brio cursurile acestei școli profesionale, fiind repartizat la Motru Rovinari. Dorul de casă, însă, și-a spus din nou cuvântul, așa încât, curând, a revenit în sânul familiei.

Încadrat la *Unitatea Forestieră Stâlpeni* ca electrician, remarcat de către Directorul Râmbu Alexandru, fost secretar al regiunii de partid Argeș, a fost trimis să studieze la *Școala de Maiștri* din Blaj. După ce și-a luat diploma de absolvire, a fost repartizat la *Unitatea Forestieră Rucăr, Fabrica de Cherestea Voinești*, ca mecanic șef.

În această perioadă și-a întemeiat și familia, alături de Angela Caramelea, căsătorindu-se în anul 1967. Domnul i-a binecuvântat pe soții credincioși cu doi copii, Daniela și Gabriel; cea dintâi oferindu-le din căsătoria cu Laurențiu Bădescu două nepoate, pe Laura și Olivia, iar cel de al doilea, din căsătoria cu Daniela Șuba, alte două nepoate, pe Miruna și Bianca; astăzi niște tinere respectuase și evlavioase.

După trei ani de muncă la Voinești, în 1970, a fost transferat la *Întreprinderea de Industrie Locală* din Câmpulung, ca șef al secției de metalurgie. Peste alți trei ani, a fost trimis cu 16 muncitori la Berevoești, pentru a reorganiza întreprinderea mai sus amintită în niște clădiri dărăpănate și insalubre.

Întors acasă, pe târâmurile natale, a fondat împreună cu profesorul Costel Proca echipa de fotbal *Gloria Berevoești*, campioană județeană de trei ori la acea vreme. Aceasta a susținut baraje în anii 1976-1978 cu echipele *Armata-Caracal*, *Vitro Metan-Mediaș* și *Viitorul-Sibiu*. O astfel de reușită era eoul evenimentelor trecute, petrecute cu 6 ani înainte de plecare sa la Blaj, timp în care activase ca jucător al echipei *Forestierul Stâlpeni*. Nici în perioada studiilor nu a renunțat la acest hobby, jucând în echipa *C.I.L. Blaj*. Toate acestea arată vitalitatea și bucuria implicării în viață a lui Andrei Dumitrescu.

Netemându-se de muncă, râvnitor în a face tot ce trebuie pentru binele celor din jur, a dezvoltat fabrica primită spre organizare și în anul 1991 a preluat-o prin locație de gestiune. În 1992 a achiziționat 93% din acțiuni, cumpărând și restul 3 ani mai târziu. Prin *Societatea de Industrie Locală, de Dezvoltare și Valorificare a Bunurilor de Larg Consum* Andrei Dumitrescu

*Ctitorul, într-una
dintre stratele
ctitoriei sale*

oferă un loc de muncă pentru 250 de persoane, ceea ce nu este deloc puțin lucru. Angajarea salariaților se face întotdeauna pe baza competenței acestora, oferindu-le multora dintre ei posibilitatea de a se califica.

Foarte numeroși sunt și aceia care au ieșit la pensie la limită de vârstă de la această uzină. Producerea mecanizată a pieselor, curățenia din secții, organizarea ireproșabilă se datorează minții, dar mai ales sufletului care nu a uitat de-a lungul timpului, a unei vieți destul de zbuciumate și care părea nedreaptă uneori, de Dumnezeu. Consecvent, hotărât, arar își schimbă deciziile pe care le ia. Atașat de bătrâni și de văduve, îi ajută, privind cu seriozitate și interes problemele celor de lângă el.

Acceptarea a tot ce i s-a întâmplat cu resemnare și încredere în puterea și pronia dumnezeiască l-au adus pe Andrei Dumitrescu unde este astăzi. Redutele cucerite în salturi vor fi repede pierdute. Numai ceea ce se acumulează treptat, cu sudoarea frunții, numai urcușul făcut cu pași mici pe versanții abrupti te poate face să ajungi pe crestele cele mai înalte și să te menții pe acestea. Și credem că robul lui Dumnezeu Andrei a cucerit Everestul spiritual, prin încetățenirea în sufletul său a harului Dumnezeiesc. Bucurându-i pe ceilalți, și-a consolidat la fel de trainic și cu aceeași pași măsurați cu care le-a făcut pe toate în viața sa, relația cu Dumnezeu. Moșii săi, binecredincioșii vătafi de odinioară, îl privesc, desigur, cu bucurie, din ceruri, binecuvântându-l.

Istoria lăcașului

Construită în mijlocul satului Berevoești-Pământeni, în *cătunul de jos* care la est se învecinează cu satele Malu și Godeni, la vest cu Slănicul, la nord cu satul Căndești și la sud cu Aninoasa, biserica Vatra Satului a fost înălțată din piatră și cărămidă în anul 1704, avându-l ca ctitor, așa cum am văzut, pe vătaful Hera Berevoescu și pe Constantin Târgovișteanu.

Biserica amintită, cu hramul *Adormirea Maicii Domnului*, este atestată și de înscrisurile preotului Mihai, fiu al preotului Matei, care în 1840 spunea că lăcașul exista de 148 de ani. Desigur că mai înainte de zidirea acestui edificiu, satul avusese o biserică din lemn cu mult mai veche, probabil din sec. al XV-lea, de când s-a constituit obștea ardelenilor veniți de peste munți, întemeietori ai satului Berevoești din Muscel. Biserica reprezenta și atunci, așa cum reprezintă și acum, *vatra satului*.

Consultând vechile arhive ale Protoieriei de Muscel, Preotul Pompilian Dragomirescu a extras câteva documente reprezentative pentru viața obștii de credincioși, dar și pentru existența și transformările suferite de biserică de-a lungul timpului. În anul 1802, un puternic seism tectonic de 7,9 grade pe Scara Richter, care a zguduit pământul, a dus la o gravă avariere a lăcașului. Tot atunci, au fost grav afectate și alte edificii de valoare din țară: Turnul Sasului și biserica din Vălenii de Munte și Turnul Colței din București, care chiar s-a prăbușit.

Biserica „Sfântul Spiridon Berevoiești” din Vălenii de Munte este un monument istoric care, după spusa istoricului Nicolae Iorga, exista încă din secolul al XVIII-lea, fapt atestat de

[illegible][illegible]

Secretar Comitetului, D. Miron

A29

[illegible]

Mortini } 22 mai 1891
 No Dumitrescu
 Afeta al strain civila Polonitanu

A-20

John Andrew

[illegible]

Typeset by

[illegible]

crucea de piatră de lângă aceasta, datând de la 1726. Pe cruce se văd câteva modele sculptate și un medalion central având pe Maica Domnului cu pruncul în brațe. Construită pe străvechiul drum al oilor care merge spre munte, pe locul unde se spune că a fost un schit alb al schismaticilor, pe dealul Runcu, unde s-au așezat oierii veniți din zona Făgărașului, a avut ca prim hram „Adormirii Maicii Domnului”, așa cum este înscrisă în vechile catagrafii. După

Preotul Gheorghe
Izbășescu

ce-și îndreptau gândul către Dumnezeu și-și făceau semnul crucii, trecătorii care coborau până la jumătatea secolului al XIX-lea pe această cale în mahalaua Vălenilor găseau în centrul acesteia Mănăstirea Văleni, metocul Ivirului din Athos. Biserica amintită și cea din Vatra Satului, din Berevoești musceleni, sunt biserici surori. Același Constantin Târgovișteanu care o picta pe aceasta din urmă la 1704, în 1726 construia edificiul prahovean.

Revenind la prezentarea cronologică a vieții credincioșilor din Vatra Satului, în anul 1874, se cerea aprobare de la Mitropolie pentru a fi refăcută pictura lăcașului. În 1893, enoriașe ale Bisericii din Vatra Satului erau 90 de familii ierarhizate în familii de frunțași, mijlocași și codași. Acestea au fost păstorite, după trecerea la Domnul din același an al recenzării lor a Preotului Mihalache Popescu, timp de 2 ani, cât locul parohului a fost vacant, de către preotul suplinitor Gh. Isbășescu de la Biserica Valea Satului, din *cătunul de sus*. În acest răstimp, Biserica Vatra Satului a funcționat ca filială a Bisericii Valea Satului, până în anul 1924, când prin stăruința Preotului Andrei Dumitrescu, a redevenit parohie aparte, cuprinzând trei

sate: Berevoești Pământenii (după vechea titulatură), Gămăcești și Bratia, adică o arie de 10 km². În a doua jumătate a sec. al XX-lea, avea ca enoriașe 364 familii cu 1218 suflete. Astăzi, „Biserica din Vatra Satului este frecventată de către locuitorii din acea parte a satului care s-a numit, cândva, Mahalaua sau Cătunul de Jos, de către brătieni, o parte din gămăcești, precum și de unele familii din Mănești.”²⁴

Redevine filie a parohiei din Berevoești Ungureni în anul 1963, pe vremea când Preotul Pompilian Dragomirescu era închis din motive religioase și politice, suferind pe nedrept supliciile vecine cu martiriul ale epocii comuniste. La cererea expresă a obștii de credincioși, Arhiepiscopia aproba reînființarea parohiei cu ordinul nr. 1235/1970, dublat de acceptul Departamentului Cultelor, exprimat oficial prin ordinul nr. 21.703/1970.

Prezentăm, în continuare, numele preoților care au slujit la Vatra satului după 1704: preot Mihai Popescu, sin popa Matei (1820-1872); preot Mihai M. Popescu, fiul celui dintâi (1872-1887), preot Chirca, preot Andrei Dumitrescu (1887-1917), preot Andrei A. Dumitrescu (1918-1935), preot Nicolae I. Berevoescu (1935-1940), preot Stelian Chițulescu, preot C. Manolescu, preot I. Samoilescu, preot I. Dejanu, preot Pompiliu Dragomirescu. Între anii 1959 și 1965, pe când părintele Dragomirescu era în detenție, sfârtecat de Gulagul românesc, au slujit aici preoții: Simion Vișoiu, Gheorghe Comănescu, Teodor Popescu, Ni-

*Înaltpreasfințitul
Calinic, rugându-se
pentru credincioșii
argheșeni și pentru
buna chivernisire
a bisericilor din
Arhiepiscopie*

colae Nuță, I. Andreescu, Ieromonahul Nicodim Dimulescu; precum și preoții: Ion Tintoiu, M. Becuș și Gh. Ilinca, începând cu anul 1987. Din rândul cântăreților, documentele au reținut numele următorilor: Ion Căprecu, Nicolae Niculescu, Nicolae N. Niculescu, Ion I. N. Proca, Mihai A. Dumitrescu și Ion N. Toader, Pâslaru Bobi, Floricu Sabin, Panțer Ion, Toader Gheorghe, Lupeanu Nica.”²⁵

Actualii slujitori ai Bisericii, veniți aici în luna martie a anului 2006, sunt: preotul paroh Săndoiu Dumitru-Daniel și preotul Marinescu Dan-Ionel. Epitrop este Dumitrescu F. Andrei, descendent din neamul celor dintâi ctitori ai lăcașului. Consiliul parohial este compus din: Floricu Sabin, Pană Iancu, Antone Bucur, Badea Alin-Nicolae, Dirilici Nicolae, Iordache Constantin, Pascu Gheorghe, Păuna Ioan și Proca Cornel.

De-a lungul timpului, biserica s-a deteriorat, fiind necesare multiple reparații și restaurări privind structura, consolidarea zidăriei, restaurarea picturii sau reabilitarea acoperișului, înlocuit parțial în anul 1931 și schimbat în întregime în 1943, cu suma de 500.000 lei, primită din partea Statului.

În anul 2014, epitropul Andrei F. Dumitrescu, iubitor al valorilor Ortodoxiei românești și totodată dornic să păstreze vie amintirea strămoșilor săi, a subvenționat și coordonat lucrările de renovare și restaurare a bisericii din Vatra Satului. Inclusă pe lista monumentelor istorice, vechea ctitorie a înaintașilor săi, a fost reparată fără a se încălca regulile stabilite de Institutul Național al Patrimoniului, de unde au fost luate avizele necesare fiecărei intervenții. În luna octombrie a anului 2015 au fost finalizat lucrările de recondiționare a bisericii și a cimitirului, punându-se bazele colecției muzeale, a bibliotecii și a casei parohiale în ansam-

*Preoții Neculae
Berevoescu, Stelian
Chișulescu,
C. Manolescu,
Andrei Dumitrescu
Berevoescu și
Andrei Dumitrescu*

*Preoții I. Dejan, Teodor Popescu, I Andreescu, Nicodim
Dimulescu, Ion Tintoiu, Mihai Becuț, Gheorghe Ilinca,
Ion Sândoi și Ion Marinescu*

blu. Acestea, au fost urmate de resfințirea bisericii, de către Înaltpreasfințitul Părinte Calinic, Arhiepiscop al Argeșului și Muscelului. De altfel, nimic nu s-a întreprins fără binecuvântarea și sfatul chiriarhului locului, care a susținut inclusiv ideea realizării prezentei monografii.

Avizul Consiliului Eparhial

Având avizele necesare de la Ministerul Cultelor, al Mediului, de la Inspectoratul pentru Situații de Urgență și de la Electrica, în urma licitației făcute, firma câștigătoare, *Studio Arhitecture & Engineering* S. R. L. din București, administrată de inginerul Iacobescu Iulian, a demarat lucrările. Șeful de proiect a fost Drd. ing. Ionuț Valentin Radu; proiectant a fost tehnicianul Raluca Datcu, cadrul de verificare fiind arhitectul Antonela Luciana Matora. Maistrul de lucrări a fost Radu Constantin.

În continuare, vom prezenta cronologic intervențiile făcute. A fost consolidată cu fier beton și plasă de fier beton biserica, inclusiv pridvorul adăugat mai târziu și care se desprinsese de aceasta prin crăpături destul de adânci. Pardoseala a fost refăcută, punându-se beton armat. Zidurile au fost izolate, pentru a preîntâmpina igrasia, iar peste beton s-au adăugat travertine din piatră de Hunedoara.

*Uși împărătești, expuse
în colecția muzeală*

Muzeul etnografic și religios al Bisericii Vatra

*Icoană din colecția
muzeală*

Biserica a fost înconjurată cu borduri de beton. Instalația electrică s-a schimbat, fiind folosite becuri tip neon de consum redus. A fost montată o centrală termică, necesară pentru încălzirea lăcașului de cult, au fost captate apele pluviale, fiind adunate într-o fosă de 6/1,5 m și de aici dirijate spre exteriorul incintei cu ajutorul unor tuburi de plastic cu dimensiunea de 315 mm. Apa potabilă a fost dirijată spre lăcaș, devenind accesibilă în biserică. Curtea și cimitirul au fost recondiționate prin turnarea de alei din ciment.

Acoperișul bisericii, inclusiv cel al turlei a fost înlocuit cu tablă nouă, fiind montat și un paratrăznet modern. Incinta lăcașului, care cuprinde la vest și cimitirul satului, a fost împrejmuită cu zid de beton armat, acoperit cu tablă de zinc.

Pictura, atât în interior, cât și la exterior, a fost refăcută de către Gelu Mocanu din Câmpulung, respectându-se vechea erminie, din anii 1949 și 1996. Catapeteasma veche, din zid, a fost acoperită cu una nouă, din lemn de stejar cu două rânduri de icoane, fiind montate totodată uși diaconești și împărățești noi.

Biserica a fost împodobită cu mobilier, mochetă, traverse și covoare noi, păstrându-se și recondiționându-se, totodată obiectele de patrimoniu existente, cum ar fi icoanele de pe tâmplă sau sfeșnicele împărățești, brâncovenești. Acestea din urmă sunt împodobite cu vulturi bicefali. Alte sfeșnice asemănătoare se păstrează la Mănăstirile Aninoasa și Valea și la Biserica din Jupânești. În Altar, Sfânta Cruce a fost înlocuită cu alta nouă, sculptată de Pascu Nicolae și pictată de Mocanu Gelu. Sfânta Masă a fost refăcută și îmbrăcată cu piatră travertine.

Același sculptor, Nicolae Pascu, este și autorul scării din partea de sud a pridvorului bisericii, scară ce permite accesul la podul și clopotnița lăcașului. S-au păstrat policandrul, covorul plușat și Sfânta Evanghelie primite ca donație în anul 2008 din partea Consiliului Local al comunei Berevoesti și a Secretariatului de Stat pentru Culte.

A fost achiziționată o casă din vecinătatea bisericii, care ulterior a fost dăruită, pe locul rămas liber fiind înălțată casa parohială cu două nivele, organizate astfel: la parter, o bucatarie complet utilată, vesela și tacâmurile necesare pentru hramuri fiind donate de Adriana Dumitrescu-Bădescu. Trapeza are zece mese, de câte 6 m fiecare. La etaj au fost amenajate încăperi pentru cancelaria preoțească, unde este adăpostită și arhiva bisericii, bibliotecă, o colecție muzeală etnografică întreținută de către doamna profesor Otilia Cărlănar, o colecție muzeală de obiecte bisericești.

După cum se poate vedea, în prezent, monumentul istoric, vechea ctitorie medievală a ardeleilor veniți pe muscelele Argeșului, se află într-o stare foarte bună, care nădăjduim să se păstreze pentru cât mai multă vreme.

Pictura și arhitectura

„În formă de navă, biserica are o singură turlă, octogonală, cu 8 ferestre cu grătele. Altarul semicircular, cu semicupolă, are o fereastră pe axa bisericii și una mai mică la proscomidie, iar pe latura sudică, o ușă. Catapeteasma de zid prezintă două registre cu icoane. Naosul, dreptunghiular, are cupola mai înaltă decât cea a pronaosului. Între naos și pronaos se interpun doi stâlpi, care separă trei spații de acces, dominate de mici arcade.

Pronaosul are bolta semicilindrică, transversală și este luminat de câte o fereastră situată pe fiecare dintre laturile exterioare, cu deschidere largă spre interior, în zidul gros.

Pridvorul de zid, adăugat ulterior este închis, cu plafonul orizontal și cu două ferestre ce încadrează ușa de la intrare.”²⁶ Acesta a fost închis în anul 1930 pentru a extinde spațiul în care credincioșii pot participa la Sfintele Slujbe.

Biserica este acoperită cu tablă galvanizată, având înălțimea pereților până sub streșină de 6 m. Ferestrele sunt înguste, prevăzute cu drugi de fier, după modelul bisericilor vechi.

În tindă, în partea dreaptă, se află o scară din lemn de stejar, sculptat, care urcă în clopotniță. Aici se mai găsește un singur clopot; cel de al doilea, mai mic, fiind luat de către nemți în timpul Primului Razboi Mondial. Ei obișnuiau să topească acele clopote pe care le luau, pentru a-și confecționa armament. Clopotul mare din Berevoești a fost salvat, fiind îngropat de către săteni.

*Fresce din
Biserica Vatra
Satului*

*Pictura vechedin Biserica Vatra
Satului, înainte de restaurare*

În partea stângă a peretelui de est al pridvorului este încastrată o cruce foarte mică, din piatră, care străjuiește mormântul lui Ion Berevoescu, frate cu Dumitru Berevoescu.

Pisania de pe frontispiciul din tinda bisericii, scrisă cu litere chirilice suprapuse, a fost transliterată de către preotul arheolog Constantin Bobulescu. Ea sună astfel: „Această sfântă și dumnezeiască biserică ce s-a prăznuiește Adormirea Preasfintei Născătoare de Dumnezeu. Fost-au această biserică de lemn, făcută de moșii dumnealui Herii vîtaf. Iar acum învechindu-

se și stricându-se foarte rău, s-au nevoit robul lui Dumnezeu Hera vîtaf Berevoescul dimpreună cu soția sa Mariia i sânu (fiul) Nicolae, de a făcut-o de piatră, pe cum se vede. Dar rămîind de zugrăvit s-au îndemnat dumnealui jupân Constantin dimpreună cu soția sa Marica de au zugrăvit-o: și s-a le fie dumnealor și părinților dumnealor într-o vejnica pomenire: pis. (a scris) popa Ioan zugrav, leat 7212.”

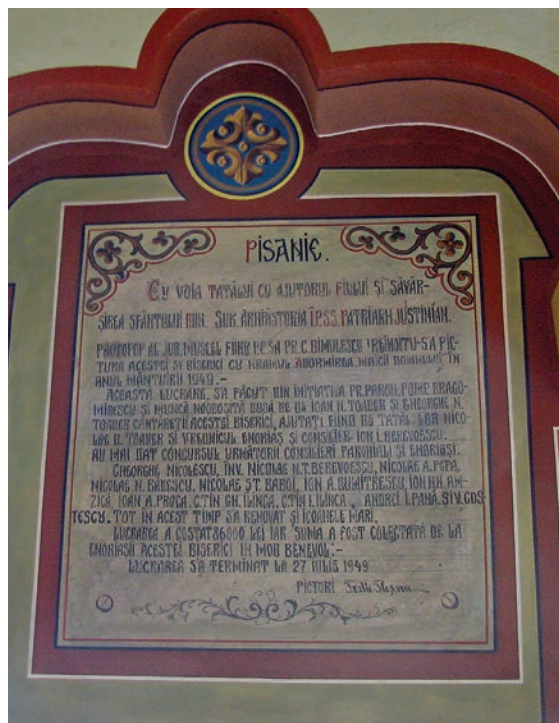
Opusă vechii pisanii se află o pisanie de la 1949, când s-a repictat de către Ion Fleșaru, al cărei conținut îl redăm în continuare: „Cu voia Tatălui cu ajutorul Fiului și săvârșirea Sfântului Duh. Sub Arhipăstoria Î.P.S.S. Patriarh Justinian Protopop al județului Muscel fiind Preacucernicia Sa Preot C. Dimulescu, reînnoitu-s-a pictura acestei sfinte Biserici cu hramul Adormirea Maicii Domnului în anul mântuirii 1949. Această lucrare s-a făcut din inițiativa Preotului Paroh Pompiliu Dragomirescu și munca neobosită dusă de domnul Ioan N. Teodorescu și Gheorghe N. Toader cântăreții acestei biserici, ajutați fiind de tatăl lor, Nicolae D. Toader și vrednicul enoriaș și consilier Ion I. Berevoescu. Au mai dat concursul următorii consilieri parohiali și enoriași: Gheorghe Nicolescu,

învățătorul Nicolae N. Berevoescu, Nicolae A. Popa, Nicolae N. Bădescu, Nicolae St. Baboi, Ion A. Dumitrescu, Ion N. N. Amzică, Ioan A. Proca, Constantin Gh. Ilinca, Constantin I. Ilinca, Andrei I. Pană și V. Costescu. Tot în acest timp s-au renovat și icoanele mari. Lucrarea a costat 86.000 lei iar suma a fost colectată de la enoriașii acestei biserici în mod benevol. Lucrarea s-a terminat la 27 iulie 1949. Pictori frații Fleșaru.”

Mai târziu, în anul 1988, pictorii Ion Fuscel și Marieta Proca-Jinga, coordonați de Pantelimon Fleșaru, au repictat biserica, păstrând, însă, erminia originală, a vechii picturi.

Registrul iconografic al pridvorului este următorul: pe bolta plată sunt trei medalioane care îl reprezintă pe Iisus Emmanuel, flancat de Maica Domnului și Sfântul Ioan Botezătorul. Un fel de scenă *Deisis* în care Iisus pe Tron a fost înlocuit de Iisus Emmanuel.

Peretele de est are reprezentată în dreapta o scenă *Deisis*²⁷ autentică. Maica Domnului și Sfântul Ioan Botezătorul, ca intercesori, lângă Tronul Stăpânului, mijlocesc prin rugăciune, cerând milă pentru neamul omenesc. În partea de sus, *Drumul spre Golgota* al Domnului Iisus Hristos ne arată și nouă calea spre rai. La stânga, tot spre est, Stăpâna Cerurilor est flancată de cei doi Sfinți Arhangheli, Mihail și Gavriil. Sus, *Buna Vestire a Maicii Domnului* ne amintește de începutul mântuirii noastre.

Pisania din
anul 1949

Deasupra intrării în pronaos, cea mai veche frescă din biserică, a lui Ion zugravul, *Adormirea Maicii Domnului*, datează din anul 1704.

La nord, Sfinții Daniil Sihastrul, Dimitrie și Andrei, aleși *in memoriam* ctitorilor: Daniela Bădescu (fostă Dumitrescu), Dumitru Berevoescu și Andrei Dumitrescu. Mai sus, *Alungarea din rai* a protopărinților Adam și Eva ne atenționează să nu dăm curs momelilor diavolești. Această scenă este, de fapt, ultima dintr-o friză care mai conține alte două reprezentări, aflate la vest: *Adam și Eva păcătuiind și Dumnezeu îl ceartă pe Adam*. Sfinții prooroci Moise și Ilie, repere duhovnicești și ascetice veterotestamentare, flanchează intrarea.

Pronaosul, adăpostește trei pietre tombale așezate peste mormintele ctitorilor, având inscripții păstare mai mult sau mai puțin. În dreapta, scrisă cu litere chirilice în relief, destul de deteriorate se crede că ar fi lespeda de mormânt a lui Nicolae N. Berevoescu, Mihai N. Nicolae Berevoescu și Dumitru Berevoescu (Tache), cu soțiile lor.

În dreapta, cu litere chirilice, se află piatra tombală a moșilor Herii și Hera, vătafi de odinioară. În partea stângă, lespeda scrisă cu slove latine săpate citeț și care s-au transcris în *Sinodicul* bisericii, adăpostește trupurile lui Ion Hera Berevoescu, al soției acestuia, Păuna și al fratelui lui, Vasile. Lespedea cu inscripție ilizibilă pare a fi a lui Dumitru Berevoescu, înhumat împreună cu soția sa, Stanca și fratele lui, Mihai.

Registrul iconografic al pronaosului este bogat, pe boltă fiind, conform *Erminiei bizantine*, Maica Domnului *Orantă*, aflată în rugăciune, într-un medallion susținut de un înger îngenunchiat. De jur împrejur, sunt reprezentați Sfinții Melozi, Cosma, Iosif Criteanul, Ioan Cucuzel și Ioan Damaschin. La est, veghează Sfinții Ioan Cel nou de la Suceava și Claudiu, la nord, Sfinții Maria Egipteanca, Zosima și Eftimie, precum și Maica Domnului, din scena Nașterii sale. Peretele de vest adăpostește icoanele Sfinților Apostoli Petru și Pavel, a Sfinților Pavel Egipteanul și Antonie. La sud sunt reprezentați Sfinții Policarp și Haralambie, dedesubtul Scenei *Bunei Vestiri*. Glafurile ferestrelor sunt împodobite cu medalioane de sfinți: Macrina și Nectarie la nord, Marina și Pahomie la sud.

Sfinții Apostoli Petru și Pavel flanchează cea de a treia pisanie, refăcută, care sună astfel: „Această sfântă și dumnezeiască biserică ce se prăznuiește Adormirea Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, a fost zidită de Hera Vătaful Berevoescu dimpreună cu soția sa, Maria și fiul Nicolae, din piatră de râu și cărămidă pe locul unde a fost alta mai veche din lemn. Biserica a fost terminată în anul 1704 odată cu pictarea sfântului locaș pictor fiind Popa Ion Zugravul, iar cheltuielile lucrării au fost suportate de jupân Constantin și soția sa Maria. În 1949 s-a refăcut pictura în stil neobizantin de frații Ion și Pantelimon Fleșaru din Suslănești-Muscel prin donația enoriașilor sub îndemnul preotului Pompiliu Dragomirescu. În 1982 s-au refăcut lucrări de reparații capitale la tencuieli exterioare prin bunăvoința enoriașilor

*Sfântul Mucenic
Claudiu*

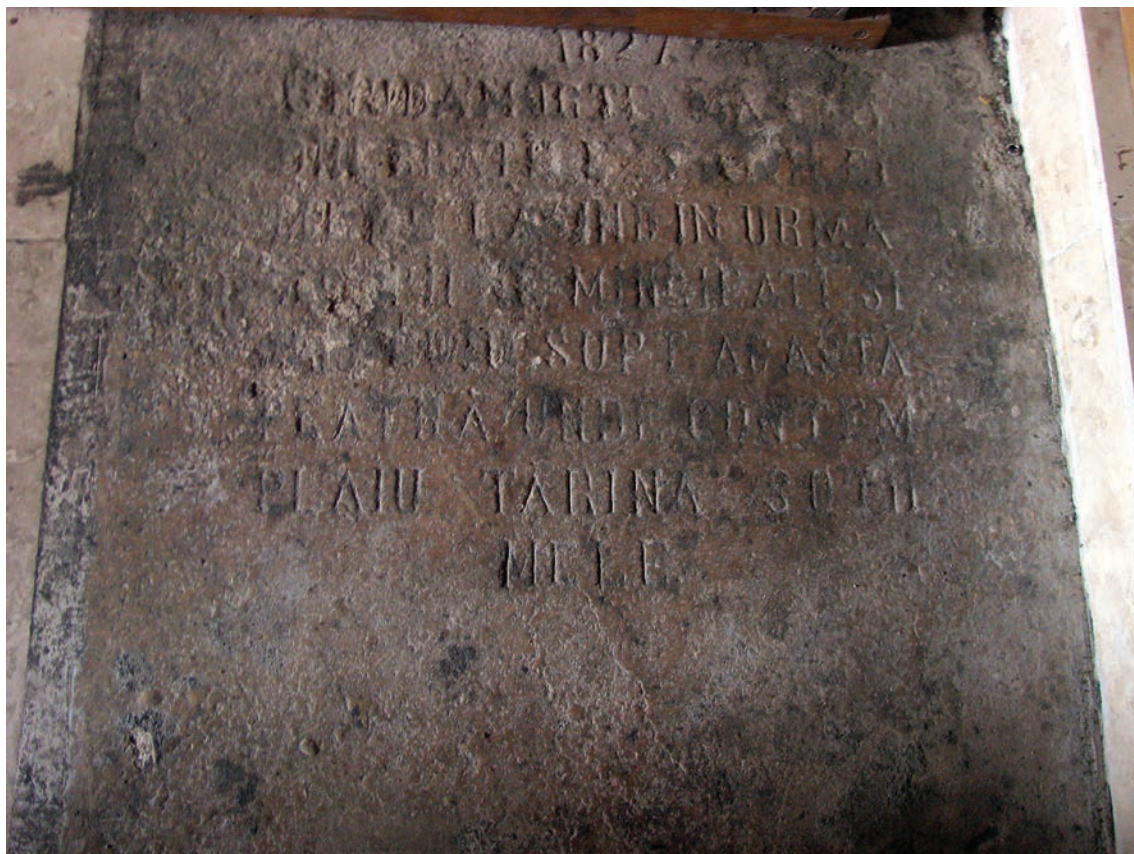

Cruci vechi de la Biserica Vatra Satului

Pietre tombale ale ctitorilor

Sfeșnic brâncovenesc

la inițiativa preotului Becuț Mihail. În 1995-1996 sub păstoria preotului paroh Ilinca Gheorghe, cu ajutorul vrednicilor enoriași plini de duhovnicie și având inima caldă pentru buna chiverniseală a „Casei Domnului” s-au realizat lucrări importante, cântăreț fiind Nicuță Lupeanu: ușă sculptată la intrarea în biserică prin osteneala domnului Ducu Emilian, confecționarea de străni noi din stejar, așternut în jurul bisericii, stâlpi și porți noi la intrarea în curtea bisericii prin bunăvoința enoriașului nostru inginer Păuna Ioan. Lucrările culminează cu restaurarea picturii sub directă îndrumare și supraveghere a pictorului Pantelimon Fleșaru, în executarea ucenicului său Fușcel Ion. La această lucrare, contribuția financiară și materială au avut-o enoriașii parohiei noastre, subliniind o susținere substanțială din partea familiei Andrei Dumitrescu. Sfințirea bisericii s-a oficiat la data de 19 mai 1996 de către Prea Sfințitul Calinic, Episcop al Argeșului și Muscelului, însoțit de Preacucernicul Consilier Grigorescu V. Ion, Preacucernicul Prof. Dr. Manu Dănuț, Decanul Facultății de Teologie - Pitești și Preacucernicul Preot Matei Eugen, Protoereul Muscelului, împreună cu un sobor de preoți. Binecuvântează, Doamne, pe cei ce iubesc podoaba casei Tale!”

Ultima dintre pisanii a fost încastrată puțin mai sus de aceasta, având următorul conținut: „Cu vrerea Tatălui, cu ajutorul Fiului și cu purtarea de grijă a Sfântului Duh; cu binecuvântarea și povața Arhiepiscopului Calinic al Argeșului și Muscelului, săvârșitu-s-a a treia ctitorire a bisericii Adormirea Maicii Domnului” din Vatra-Satului, Berevoiești-Pământeni de către Andrei Dumitrescu, fiul lui Florian și al Mariei Dumitrescu, strănepotul vătafilor Herii și Hera Berevoiescu, împreună cu soția sa, Angela, cu fiii lor, Daniela și Laurențiu, Gabriel și Dana și cu pruncii acestora, Laura și Olivia, Bianca și Miruna. Făcutu-s-au toate în amintirea celor dintâi ctitori ai acestei sfinte biserici, moșii Herii vătaf și Hera Berevoiescu vătaf, cu soția sa, Maria și cu fiul lor, Nicolae și a urmașilor acestora: jupân Constantin Târgovișteanul, cu soția sa, Marica, Dumitru N.N. Berevoiescu și soția sa, Stanca, Andrei D. Berevoiescu-Dumitrescu și soția sa Maria. Lăcașul a fost zugrăvit spre slava lui Dumnezeu de către pictorii Gheorghe Mocanu și Mihai Ungureanu. Slujba de târnosire a avut loc în 30 de zile ale lunii noiembrie, anul mântuirii 2015, fiind oficiată de către Înaltpreasfințitul Părinte Calinic, Arhiepiscop al Argeșului și Muscelului și de un sobor de preoți. Să fie întru veșnica pomenire și cinstire a tuturor ostenitorilor de ieri și de azi! Binecuvântează, Doamne, pe iubitorii casei Tale!

Icoanele care împodobesc pereții naosului respectă, de asemenea, erminia, pe boltă fiind reprezentat *Pantokratorul*, următorul registru circular întruchipând *Liturghia îngerească*. Pandantivii sunt acoperiți de frescele celor patru Sfinți Evangheliști, fiecare dintre ei însoțit de simbolul care îl reprezintă. Catapeteasma nouă, sculptată în lemn de către Ovidiu Nicolae din Vânători-Neamț, ca și axionița, analogul și iconostasul, a fost pictată de Gheorghe Mocanu și

*Hristos Pantokrator,
frescă de pe boltă
naosului*

Câteva momente din viața Bisericii Vatra Satului

Mihai Ungureanu din comuna Crăcăoani, același județ. Stranele și scara din pridvor au fost sculptate de către Nicolae Pascu.

Peretele de nord cuprinde două registre iconografice, în partea de sus fiind reprezentate praznicele *Înălțării* și *Învierii Domnului*, iar jos, Sfintele Filoteia și Ana, încadrându-i pe Sfinții Teodor Tiron și Dimitrie. La sud se respect aceeași structură, în partea de sus fiind *Schimbarea la Față* și *Nașterea Domnului*, iar jos, Sfânta Parascheva și Sfinții Procopie,

Gheorghe și Ioachim. Glafurile ferestrelor sunt împodobite cu icoanele Sfinților anarghiri²⁸ Pantelimon, Cosma, Damian și Ioan și ale Sfinților Mucenici Mina, Chirion, Trifon și Nestor.

Absida altarului o reprezintă pe *Maica Domnului pe Tron*, flancată de Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil și de Sfinții prooroci David și Solomon. Mai sus este reprezentat Dumnezeu Tatăl.

Peretele estic este împodobit de chipurile Sfinților Ierarhi Vasile, Grigorie și Ioan, la nord sunt icoanele Sfinților Ierarhi Atanasie, Chiril și Nicolae, iar la vest, Sfinții Arhidiaconi Laurențiu și Ștefan. La sud, veghează Sfântul Ierarh Spiridon și Sfântul Cuvios Grigorie Decapolitul.

Curtea bisericii este împrejmuțată de un zid din cărămidă tencuit de curând, cu fundație din piatră, acoperit cu șindrila. În acest zid, între cele două porți de acces, din lemn de stejar, frumos sculptate, sunt încastrate două cruci, atestând zidirea primei biserici și pe ctitorii acesteia. Cimitirul adăpostește și el numeroase cruci și morminte care ne vorbesc despre vremurile de demult, cea mai veche fiind din anul 1868, în amintirea preotului Mihai Popescu.

*Biserica din Vatra
Satului*

Familia ctitorilor are urmași în aceeași incintă. Florian Dumitrescu, mama și soția acestuia, Maria Dumitrescu, Învățătorul Dragomirescu, însurat cu Elisabeta, sora lui Florian Dumitrescu, preotul Pompilian Dragomirescu, nepotul lui Andrei Dumitrescu Berevoescu, însuși Andrei Dumitrescu Berevoescu, Andrei Dumitrescu, împreună cu soția și copiii, precum și ginerele lui, Nicolae Berevoescu și alții. Interesant este de remarcat că Andrei Dumitrescu Berevoescu l-a avut ca fiu pe preotul Andrei Dumitrescu, l-a avut ca nepot pe preotul Pompilian Dragomirescu și ca ginere pe preotul Nicolae Berevoescu. Așa încât între anii 1870 și 1965, în biserică au slujit doar urmașii acestuia, fără întrerupere.

Atât prin pictura și arhitectura ei, dar și prin istoria păstrată doar parțial în documente redactate de-a lungul anilor, Biserica Vatra Satului este un valoros monument al Ortodoxiei românești în general și al evlaviei berevoeștene în particular.

Concluzii

La finalul prezentului studiu monografic ne simțim datori a-I mulțumi lui Dumnezeu pentru că ne-a ajutat să isprăvim această lucrare, dedicată unei biserici ale cărei începuturi, determinate de așezarea pietrei de temelie și de sfințirea locului de zidire, sunt îndepărtate în timp. De aceea am rememorat vremuri apuse, vremuri în care evlavia și dragostea purtată valorilor Ortodoxiei și tradițiilor românești îi făcea pe oamenii înstăriți, pe conducătorii obștilor sătești²⁹ să ctitorească lăcașuri de închinare, asemenea celui din *vatra satului* Berevoești.

Mulțumim celor care ne-au fost alături și ne-au sprijinit în diferite moduri, pe care i-am invocat în *Predoslovie*, mulțumim celor care vor avea interesul de a răsfoi volumul și vor face un efort de înțelegere a vechilor așezăminte specifice neamului nostru, a legilor nescrise, dar care erau de nezdruncinat pentru înaintașii noștri.

Ne bucurăm că urmașii vor avea un document valoros, care să le pună dinainte adevărurile cele de demult, pe care le poartă, chiar fără să știe, în străfundurile ființei lor. Lansarea cărții dedicate comunei și bisericii *Vatra Satului* din Berevoești se va face, nu întâmplător, în biserică, după târnosirea lăcașului și după slujba Sfintei Liturghii, ca o continuare a Euharistiei, a Împărtășirii cu Dumnezeu-Cuvântul. Ca o nouă euharistie prin cuvânt.

Cartea a fost scrisă și pentru cei vârstnici, cărora le va stârni, poate, amintiri. Dar ea fost scrisă mai ales pentru cei tineri, pentru copii și pentru cei care încă nu s-au născut. Pentru ca ei să știe cine le sunt strămoșii, care este duhul autentic al Ortodoxiei, al românismului.

Identitatea spirituală a ființei este dictată de locul în care ea se afirmă. Acesta se află în interdependență cu ontologicul; spațiul determină modul de îmbinare a structurilor de bază ale ființei. Spațiul românesc, plaiul mioritic, este umanizat, prin statornicia și evlavia locuitorilor săi. Oamenii se regăsesc pe ei înșiși, prin cunoașterea strămoșilor, în dialog cu Dumnezeu. Străfundul ființei românești înseamnă o stare permanentă de comuniune cu Dumnezeu.

Ca toți românii și berevoeștenii cei de demult aveau deprinderea de a ridica ochii spre cer și de a-și pleca genunchii înaintea icoanei Maicii Preacurate. Trimiteau solie în ceruri pentru domnitorii lor, pentru frații aflați în necaz, pentru cei rămași peste munți, să țină piept prin jertfă, urgiei cotropitorilor. Tocmai aceste aspecte din trecut, pe care ar trebuie să le trăim ca fiindu-ne contemporane, am încercat să le cuprindem în această carte, pentru ca ele să devină motiv de autocunoaștere și de redescoperire a rădăcinilor fiecăruia dintre noi.

Listă de abrevieri

Arhivele Naționale ale României - A.N.
Biblioteca Academiei Române - B.A.R.
Documente Istorice Românești-D.I.R.
Serviciul Județean Argeș al Arhivelor Naționale - S.J.A.A.N.

Note

Comuna Berevoești

1. Ion C. HERA-BUCUR, *Monografia Comunei Berevoești Muscel*, Editura Tehnică, București, 1996, p. 18.

2. *Ibidem*.

3. Așezarea *Gura Năvrăpului* este poziționată pe lunca Bratiei.

4. Ion C. HERA-BUCUR, *Monografia Comunei...*, p. 24.

5. Maria POPP, *Contribuții la viața pastorală din Argeș și Muscel*, Tipografia Cartea Românească, Cluj, 1947, p.233.

6. Ion C. HERA-BUCUR, *Monografia Comunei...*, p. 29.

7. Ion C. HERA-BUCUR, *Monografia Comunei Berevoești Muscel*, Editura Tehnică, București, 1996, p. 42.

8. *Ibidem*, p. 46.

9. B.A.R., ms. rom. 1448.

10. Ion C. HERA-BUCUR, *Monografia Comunei...*, p. 47.

11. B.A.R., ms. rom. 3683, f. 30.

12. Ion C. HERA-BUCUR, *Monografia Comunei...*, p.48.

13. Ion C. HERA-BUCUR, *Monografia Comunei Berevoești Muscel*, Editura Tehnică, București, 1996, pp. 28,29.

14. D. I.R., vol. I (1501-1525), doc. nr. 33 din 25 iunie.

15. Râul Bratia.

16. D. I.R., vol. II (1526-1550) doc. nr. 23 din 26 iulie 1526.

17. A. N., Mănăstirea Valea, pachet XVI, doc. 2.

18. C. RĂDULESCU-CODIN, *Muscelul...*, p. 41.

19. A. N., Mănăstirea Valea, pachet XVI, doc.11.

20. C. RĂDULESCU-CODIN, *Muscelul...*, p. 41.

21. A. N., Condica Mănăstirii Câmpulung nr. 129, III, f. 94.

22. *Ibidem*, p. 96.

23. Documentele adunate de către Vasile V. Caramelea, în opera sa, *Satul Berivoești (Muscel), I, Obștea Moșnenilor* ne-a fost de mare folos pentru redactarea acestui subcapitol. Unele documente au fost citate după transliterarea autorului, altele căutate în arhive și cercetate.

24. C. RĂDULESCU-CODIN, *Muscelul nostru*, Tipografia și Legătoria de Cărți Gheorghe N. Vlădescu, Câmpulung, 1922, p. 41.

25. A. N., Condica Mănăstirii Vieroși nr.349, f. 1.

26. Idem, Mănăstirea Câmpulung, pachet I, doc. 4.

27. Vasile V. CARAMELEA, *Satul Berivoești (Muscel), I, Obștea Moșnenilor*, Câmpulung-Muscel, 1946, p. 90.
28. *Ibidem*.
29. *Ibidem*, p. 91.
30. *Ibidem*.
31. A. N., *Condica Mănăstirii Vieroși* nr. 349, f. 848.
32. *Ibidem*, nr. 479, f. 229.
33. Vasile V. CARAMELEA, *Satul Berivoești...*, p. 91.
34. *Ibidem*.
35. A. N., *Condica Mănăstirii Vieroși* nr.349, f. 537.
36. Idem, Mitropolia Bucureștiului, pachetul XCV, doc. 11.
37. Vasile V. CARAMELEA, *Satul Berivoești...*, p. 92.
38. A. N., *Condica Mănăstirii Vieroși* nr.349, f. 544.
39. Ion C. HERA-BUCUR, *Monografia Comunei...*, p. 37.
40. A. N., *Condica Mănăstirii Vieroși* nr.349, f. 546.
41. Nicolae IORGA, *Studii și documente cu privire la istoria românilor*, vol. VII, Stabilimentul Grafic I. V. Socescu, București, 1904, p. 53.
42. A. N., *Condica Mănăstirii Vieroși* nr.349, f. 565.
43. *Ibidem*, p. 800.
44. B.A. R., ms. 2246 f. 28-56.
45. Vasile V. CARAMELEA, *Satul Berivoești...*, p. 97.
46. Ion C. HERA-BUCUR, *Monografia Comunei...*, p. 37.
47. A. N., *Condica Mănăstirii Câmpulung* nr.129, f. 105.
48. Ion C. HERA-BUCUR, *Monografia Comunei...*, p. 37.
49. B.A. R.,ms. 441.
50. Vasile V. CARAMELEA, *Satul Berivoești...*, p. 99.
51. *Ibidem*.
52. *Ibidem*, p. 100.
53. *Ibidem*.
54. Nicolae IORGA, *Studii și documente...*, vol. VII, p. 55.
55. Vasile V. CARAMELEA, *Satul Berivoești...*, p. 103.
56. *Ibidem*, p. 105.
57. *Ibidem*, p. 106.
58. Ion C. HERA-BUCUR, *Monografia Comunei...*, p. 37.
59. Vasile V. CARAMELEA, *Satul Berivoești...*, p. 107.
60. Ion C. HERA-BUCUR, *Monografia Comunei...*, p. 37.
61. Vasile V. CARAMELEA, *Satul Berivoești...*, p. 108.
62. Ion C. HERA-BUCUR, *Monografia Comunei...*, p. 39.
63. Vasile V. CARAMELEA, *Satul Berivoești...*, p. 109.
64. *Ibidem*, pp. 110-112.
65. *Ibidem*, p. 112.
66. D. J. A. A. N., Prefectura Muscel, Dosar 21/1869.
67. Vasile V. CARAMELEA, *Satul Berivoești...*, p. 113.
68. Ion C. HERA-BUCUR, *Monografia Comunei...*, p. 155.
69. Vasile V. CARAMELEA, *Satul Berivoești...*, p. 115.
70. *Ibidem*.
71. Ion C. HERA-BUCUR, *Monografia Comunei...*, pp. 40,41.
72. *Ibidem*, p. 159.
73. *Ibidem*, p. 161.
74. D. J. A. A. N., Prefectura Muscel, Dosar 10/1933.
75. Ion C. HERA-BUCUR, *Monografia Comunei Berevoești Muscel*, Editura Tehnică, București, 1996, p. 52.
76. *Ibidem*.
77. A. N., Mitropolia Bucureștiului, pachet CXLI, doc. 13.
78. V. A. URECHIA, *Istoria Românilor*, vol II, București, Tipografia Göbl, 1892, pp. 437,438.
79. B.A.R., ms. rom. 657, f. 119.
80. A. N., Mitropolia Bucureștiului, pachet CXLI, doc. 2.
81. Ion C. HERA-BUCUR, *Monografia...*, pp. 53,54.
82. A. N., Mitropolia Bucureștiului, pachet CXLI, doc. 3.
83. *Ibidem* doc. 17.
84. Ion C. HERA-BUCUR, *Monografia...*, p. 55.
85. A. N., Mitropolia Bucureștiului, pachet CXLI, doc. 10.
86. V.A.URECHIA, *Istoria Românilor*, vol.XA, București, 1900, pag. 17,
87. Ion C. HERA-BUCUR, *Monografia...*, p. 51.
88. Ion POPESCU-ARGEȘEL, *Mănăstirile și bisericile din Muscel la cumpăna dintre milenii*, Editura Fundației România de Măine, București, 2000, p. 54.
89. Ion C. HERA-BUCUR, *Monografia...*, p. 57.
90. Ion C. HERA-BUCUR, *Monografia...*, p. 55.
91. Ion POPESCU-ARGEȘEL, *Mănăstirile și bisericile...*, p. 53.
92. Ion C. HERA-BUCUR, *Monografia...*, p. 63.
93. *Ibidem*, pp. 57, 58.
94. *Ibidem*, p. 33.

95. Mihai TICAN RUMANO, *Hoinărind prin țară*, Ed. Stadion, București 1971, pp. 166.

96. Valentin BORDA, *Pe urmele lui Mihai Tican Rumano*, Editura Abeona, București, 1992, p.80.

97. Dumitru BACIU, *Lumini muscelene*, Editura Sport-Turism, p. 238.

98. Biografie preluată din volumul Vasile V. CAMELEA, *Satul Berivoiești (Muscel) Obștea Moșnenilor*, Editura Ars Docendi, București, 2015, pp. 157-158.

99. Biografie preluată din volumul Ion C. HERA-BUCUR, *Monografia Comunei Berivoiești Muscel*, Editura Tehnică, București, 1996.

100. Ion C. HERA-BUCUR, *Monografia Comunei Berivoiești Muscel*, Editura Tehnică, București, 1996, p. 14.

Biserica Vatra Satului

1. Acest subcapitol are la bază informații preluate de pe internet, articolul *Revolta vlahilor din Thessalia (1066)* Datele au fost parafrazate sau citate chiar textual pe alocuri, prezentarea conținând anumite paragrafe, alese exponențial din textele de bază, mai sus nominalizate.

2. Informațiile referitoare la această problemă au fost preluate, textual sau prin parafrizare, de pe internet, articolul *Transilvania sub stăpânirea Habsburgilor (1688 - 1918)*.

3. Ștefan METEȘ, *Mănăstirile românești din Transilvania și Ungaria*, Tiparul Tipografiei Arhidiecezane, Sibiu, 1936, pp. XXII,XXIII.

4. Idem, *Lămuriri nouă privitoare la revoluția lui Horia*, Tiparul Tipografiei Arhidiecezane, Sibiu, 1933, p. 4.

5. Idem, *Mănăstirile românești din Transilvania ...*, pp. 23,24.

6. Informațiile referitoare la această problemă au fost preluate, textual sau

prin parafrizare, de pe internet, articolul *Relațiile economice ale breslei armurierilor sibiieni* (Autor: Ioan Marian Țiplic).

7. Informațiile referitoare la această problemă au fost preluate, textual sau prin parafrizare, din lucrarea Ștefan METEȘ, *Situația economică a românilor din Țara Făgărașului*, vol. I, Cluj, 1935.

8. Ștefan METEȘ, *Emigrări românești din Transilvania în secolele XIII-XX*, Editura Științifică și Enciclopedică, București 1977, p.148.

9. Idem, *Viața bisericească a românilor din Țara Oltului*, Sibiu, Editura Asociațiunii, 1930, p.35.

10. *Ibidem*, pp.33, 34.

11. A se vedea *Istoricul Bisericii Vatra Satului*, păstrat în arhiva lăcașului, document semnat de către preotul Pompiliu Dragomirescu.

12. Ion C. HERA-BUCUR, *Monografia Comunei Berivoiești Muscel*, Editura Tehnică, București, 1996, p. 69.

13. A. N., *Condica Mănăstirii Vieroș Nr. 349*. pp. 584-586.

14. *Ibidem*, p. 581.

15. Vasile V. CAMELEA, *Satul Berivoiești (Muscel), I, Obștea Moșnenilor*, Câmpulung-Muscel, 1946, p. 40.

16. *Ibidem*.

17. *Ibidem*, p. 42.

18. *Ibidem*, p. 44.

19. *Ibidem*, pp. 44, 45.

20. *Ibidem*, pp. 47,48.

21. *Ibidem*, pp. 49-52.

22. Această biografie a fost întocmită, la rugămintea autorului prezentului volum, de către Protosinghelul Clement Păunescu, starețul Mănăstirii Slănic.

23. La baza prezentului subcapitol stă istoricul păstrat în Arhiva Bisericii

Vatra Satului, semnat de către Preotul Pompiliu Dragomirescu.

24. *Ibidem*.

25. *Ibidem*.

26. Ion POPESCU-ARGEȘEL, *Mănăstirile și bisericile din Muscel la cumpăna dintre milenii*, Editura Fundației România de Măine, București, 2000, p. 56.

27. Termenul grecesc *deisis* înseamnă chiar rugăciune de mulțumire.

28. Doctori fără de arginți.

29. *Vătaf* era folosit și cu sensul de conducător.

Bibliografie

IZVOARE INEDITE

Arhivele Naționale ale României

Biblioteca Academiei Române, secția Manuscrise, carte rară

Serviciul Județean Argeș al Arhivelor Naționale

IZVOARE EDITE

Documente istorice Românești, vol I.

LUCRĂRI

1. BACIU, Dumitru, *Lumini muscelene*, Editura Sport-Turism.
2. BORDA, Valentin, *Pe urmele lui Mihai Tican Rumano*, Editura Abeona, București..
3. CARAMELEA, Vasile V., *Satul Berivoești (Muscel), I, Obștea Moșnenilor*, Câmpulung-Muscel.
4. HERA-BUCUR, Ion C., *Monografia Comunei Berevoiești Muscel*, Editura Tehnică, București, 1996, p. 18.
5. IORGA, Nicolae, *Studii și documente cu privire la istoria românilor*, vol. VII, Stabilimentul Grafic I. V. Socecu, București.
6. METEȘ, Ștefan, *Emigrări românești din Transilvania în secolele XIII-XX*, Editura Științifică și Enciclopedică, București 1977.
7. METEȘ, Ștefan, *Mănăstirile românești din Transilvania și Ungaria*, Tiparul Tipografiei Arhidiecezane, Sibiu, 1936.
8. METEȘ, Ștefan, *Viața bisericească a românilor din Țara Oltului*, Sibiu, Editura Asociațiunii.
9. POPESCU-ARGEȘEL, Ion, *Mănăstirile și bisericile din Muscel la cumpăna dintre milenii*, Editura Fundației România de Măine, București.
10. POPP, Maria, *Contribuții la viața pastorală din Argeș și Muscel*, Tipografia Cartea Românească, Cluj, 1947.
11. RĂDULESCU-CODIN, C., *Muscelul nostru*, Tipografia și Legătoria de Cărți Gheorghe N. Vlădescu, Câmpulung, 1922.
12. TICAN RUMANO, Mihai, *Hoinărind prin țară*, Ed. Stadion, București 1971.
13. URECHIA, V. A., *Istoria Românilor*, vol. II, București, Tipografia Göbl, 1892.
14. URECHIA, V.A., *Istoria Românilor*, vol. XA, București, 1900.